

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 15 Ağustos – 10 Eylül 2007	Yayımlandığı Tarih 11 Eylül 2007	Sayı 348
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Boş Kadroların Sınıf, Unvan ve Derecelerinin Değiştirilmesi Hakkında 2007/12579 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı \(R.G. 31 Ağustos 2007 – 26629\)](#)
- [Danıştay Üyeliğine Seçme Kararı \(R.G. 17 Ağustos 2007 – 26616\)](#)
- [İdarî Yargı Hâkim ve Savcıları Hakkında Uygulanacak İdarî Yargı Hâkim ve Savcıları Hakkında Uygulanacak Atama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 17 Ağustos 2007 – 26616\)](#)
- [Başbakanlıktan “Görev Dağılımı” Konulu, 2007/22 Sayılı Genelge \(R.G. 31 Ağustos 2007 – 26629\)](#)
- [Başbakanlıktan “Kurullarda Görev Alacak Hükümet Üyeleri” Konulu, 2007/23 Sayılı Genelge \(R.G. 31 Ağustos 2007 – 26629\)](#)
- [Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün “Seçmen Kütüklerinden Adres Tespiti” Konulu, 20.08.2007 Tarih ve 16842 Sayılı Duyurusu](#)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 795 Sayılı Kararı \(R.G. 18 Ağustos 2007 – 26617\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Gömi-Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Latif Fuat Öztürk/Türkiye Kararı\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kuzu/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kur/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kanioglu ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kaba ve Güven/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(İzmir Savaş Karşıtları Derneği/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(İletmiş/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hocaoğulları/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Haydar Kaya/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Halis Doğan ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(H.E./Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Fikret Şahin/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Çamlıbel/Türkiye Davası\)](#)
- [Maliye Bakanlığından Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliği \(Sayı: 1\) \(R.G. 8 Ağustos 2007 – 26637\)](#)
- [Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından İlan \(R.G. 29 Ağustos 2007 – 26628\)](#)
- [Adalet Bakanlığında İlan \(R.G. 8 Ağustos 2007 – 26637\)](#)
- [2007 Ağustos Ayında İstifa Eden veya Meslekten Ayrılan, İsteği Üzerine ve Yaş Haddinden Emekliye Ayrılan Hâkim ve Savcılara Ait Liste](#)

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı : 2007/12579

Kararname tarihinden geçerli olmak üzere, bazı kamu kurum ve kuruluşlarına ait;
1 – Ekli (1) sayılı listelerde yer alan boş kadroların iptal edilmesi,
2 – Ekli (3) sayılı cetvellerde yer alan dolu kadroların derecelerinin değiştirilmesi,
3 – Ekli (4) sayılı cetvellerde yer alan boş kadroların sınıf, unvan ve derecelerinin değiştirilmesi,

Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşleri ile ilgili kurum ve kuruluşların teklifleri üzerine, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 13/8/2007 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER

CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

A. GÜL
Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. BABACAN
Devlet Bakanı

F. KASIRGA
Adalet Bakanı

H. ÇELİK
Milli Eğitim Bakanı

M. M. EKER
Tarım ve Köyüşleri Bakanı

M.H.GÜLER
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

A. ŞENER
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. AYDIN
Devlet Bakanı

M. V.GÖNÜL
Milli Savunma Bakanı

F. N.ÖZAK
Bayındırlık ve İskan Bakanı

M. BAŞESGİOĞLU
Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

A. KOÇ
Kültür ve Turizm Bakanı

M. A. ŞAHİN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

O. GÜNEŞ
İçişleri Bakanı

R.AKDAĞ
Sağlık Bakanı

A. COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

O. PEPE
Çevre ve Orman Bakanı

B. ATALAY
Devlet Bakanı

K. TÜZMEN
Devlet Bakanı

K. UNAKITAN
Maliye Bakanı

İ. YILMAZ
Ulaştırma Bakanı

KURUMU : ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ
CETVEL : 3

DOLU KADRO DEĞİŞİKLİĞİ

SINIFI	UNVANI	DEĞİŞTİRİLMESİ İSTENİLEN KADROLARIN		YAPILMASI UYGUN GÖRÜLEN	
		KADRO ADEDİ	KADRO DERESESİ	KADRO DERESESİ	DEĞİŞİKLİK
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	1	4		3
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	2	5		4
GİH	ŞOFÖR	1	6		5
GİH	ŞOFÖR	1	7		6
GİH	ŞOFÖR	1	10		7
TH	TEKNİSYEN	1	4		3
YH	HİZMETLİ	1	6		5
YH	AŞÇI	1	7		6
YH	BEKÇİ	2	7		6
YH	BEKÇİ	2	8		7

TOPLAM : 13

KURUMU : YARGITAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ
CETVEL : 3

DOLU KADRO DEĞİŞİKLİĞİ

DEĞİŞTİRİLMESİ İSTENİLEN KADROLARIN			YAPILMASI UYGUN GÖRÜLEN	
SINIFI	UNVANI	KADRO ADEDİ	KADRO DERESESİ	DEĞİŞİKLİK KADRO DERESESİ
GİH	KOR.VE GÜV.GÖREVLİSİ	2	10	5
GİH	KOR.VE GÜV.GÖREVLİSİ	5	10	7
GİH	KOR.VE GÜV.GÖREVLİSİ	5	10	8
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	10	4	3
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	1	5	3
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	10	5	4
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	1	6	4
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	1	8	4
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	3	4	3
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	3	5	3
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	4	5	4
TOPLAM :		45		

KURUMU : YARGITAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ
CETVEL : 4

BOŞ KADRO DEĞİŞİKLİĞİ

-A- MEVCUT KADRONUN					-B- YAPILMASI UYGUN GÖRÜLEN	
DEĞİŞİKLİK DERECE	SINIFI ADET	UNVANI	DERECE	ADET	SINIFI	UNVANI
20	GİH	ZABIT KATİBİ	5	13	GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL. 5
	GİH	ZABIT KATİBİ	6	4		
	GİH	ZABIT KATİBİ	7	3		
TOPLAM :		20	TOPLAM :		20	

KURUMU : DANIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ
CETVEL : 3

DOLU KADRO DEĞİŞİKLİĞİ

SINIFI	UNVANI	DEĞİŞTİRİLMESİ İSTENİLEN KADROLARIN		YAPILMASI UYGUN GÖRÜLEN	
		KADRO ADEDİ	KADRO DERECESİ	DEĞİŞİKLİK KADRO DERECESİ	
GİH	ZABIT KATİBİ	1	6	5	
GİH	ZABIT KATİBİ	3	7	5	
GİH	ZABIT KATİBİ	5	7	6	
GİH	ZABIT KATİBİ	4	8	6	
GİH	ZABIT KATİBİ	3	8	7	
GİH	ZABIT KATİBİ	1	9	5	
GİH	ZABIT KATİBİ	1	9	7	
GİH	ZABIT KATİBİ	1	10	8	
GİH	ZABIT KATİBİ	1	10	9	
GİH	ZABIT KATİBİ	3	11	10	
GİH	ZABIT KATİBİ	1	12	10	
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	3	4	3	
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	1	4	3	
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	1	5	3	
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	2	5	4	
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	1	7	6	
GİH	ŞOFÖR	1	6	5	
GİH	ŞOFÖR	1	7	6	
GİH	ŞOFÖR	3	10	9	
GİH	ŞOFÖR	1	11	10	
SH	DAİRE TABİBİ	1	5	4	
TH	TEKNİSYEN	1	6	5	
YH	HİZMETLİ	2	6	5	
YH	HİZMETLİ	1	7	5	
YH	HİZMETLİ	2	7	6	
YH	HİZMETLİ	1	8	5	
YH	HİZMETLİ	6	8	7	
YH	HİZMETLİ	1	9	8	
YH	HİZMETLİ	3	10	8	
YH	HİZMETLİ	6	10	9	
YH	HİZMETLİ	1	11	9	
YH	HİZMETLİ	1	12	11	
TOPLAM :		64			

KURUMU : DANIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ
CETVEL : 3

DOLU KADRO DEĞİŞİKLİĞİ
(MESLEK MENSUPLARI)

SINIFI	UNVANI	DEĞİŞTİRİLMESİ İSTENİLEN KADROLARIN		YAPILMASI UYGUN GÖRÜLEN	
		KADRO ADEDİ	KADRO DERECESİ	DEĞİŞİKLİK KADRO DERECESİ	
	TETKİK HAKİMİ	68	2	1	
	TETKİK HAKİMİ	2	3	2	
	TETKİK HAKİMİ	5	6	3	
	TETKİK HAKİMİ	1	6	4	
	TETKİK HAKİMİ	8	6	5	
	TETKİK HAKİMİ	1	7	3	
	TETKİK HAKİMİ	1	7	5	
	TETKİK HAKİMİ	1	8	3	
	TETKİK HAKİMİ	9	8	5	
	TETKİK HAKİMİ	7	8	6	
	TETKİK HAKİMİ	7	8	7	
TOPLAM :		110			

KURUMU : DANIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ
CETVEL : 4

BOŞ KADRO DEĞİŞİKLİĞİ

-A-

-B-

MEVCUT KADRONUN YAPILMASI UYGUN GÖRÜLEN DEĞİŞİKLİK									
SINIFI	UNVANI	DERECE	ADET	SINIFI	UNVANI	DERECE	ADET		
GİH	VERİ HAZ.VE KON.İŞL.	3	5	GİH	ZABIT KATİBİ	7	5		
SH	HEMŞİRE	10	1	SH	HEMŞİRE	1	1		
YH	HİZMETLİ	11	1	YH	MÜBAŞİR	8	1		
-----			TOPLAM :	7	-----			TOPLAM :	7

[R.G. 31 Ağustos 2007 – 26629]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Üyeliğine Seçme

Kararı

Cumhurbaşkanlığından:

Karar Sayısı : 2007/38

Danıştay Üyeliğine, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 155. ve 2575 sayılı Danıştay Yasası'nın 8. ve 9. maddeleri gereğince, Merkez Valisi Mustafa Temel KOÇAKLAR seçilmiştir.

15/8/2007

Ahmet Necdet SEZER

CUMHURBAŞKANI

[R.G. 17 Ağustos 2007 – 26629]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelik

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

İDARİ YARGI HÂKİM VE SAVCILARI HAKKINDA UYGULANACAK ATAMA YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 19/2/1988 tarihli ve 19730 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İdarî Yargı Hâkim ve Savcıları Hakkında Uygulanacak Atama Yönetmeliğinin ekinde yer alan ve hizmet bölgeleri ile yargı çevresinin dahil olduğu illeri gösteren Alfabetik İdarî Yargı Adalet Teşkilâtı listesinin ilgili yerleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 – Balıkesir ve Çanakkale İdare Mahkemeleri ile Bursa 2. Vergi Mahkemesi, 6/9/2007 tarihinden itibaren faaliyete geçer. Bu tarihe kadar gelen işler eski mahkemelerinde ve eskiden tabi oldukları yargı alanında görülür.

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

ALFABETİK İDARİ YARGI ADALET TEŞKİLATI LİSTESİ

Bölge İdare Mahkemeleri	Bölgesi	Yargı Çevresine Dahil Olan İller
Bursa	1	Balıkesir-Yalova
Edirne	2	Çanakkale-Kırklareli-Tekirdağ
Erzurum	3	Ağrı-Kars-Iğdır-Ardahan
Trabzon	2	Artvin-Gümüşhane-Rize-Bayburt
Malatya	3	Bingöl-Elazığ-Tunceli

İdare Mahkemeleri	Bölgesi	Yargı Çevresine Dahil Olan İller
Bursa	1	Yalova
Balıkesir	2	--
Çanakkale	2	--
Elazığ	3	Bingöl
Erzurum	3	Ağrı-Kars-Iğdır-Ardahan
Malatya	3	Tunceli
Rize	3	Artvin
Sivas	3	Erzincan
Tokat	3	--
Trabzon	2	Gümüşhane-Bayburt

Vergi Mahkemeleri	Bölgesi	Yargı Çevresine Dahil Olan İller
Balıkesir	2	--
Edirne	2	Çanakkale-Kırklareli
Erzurum	3	Ağrı-Kars-Iğdır-Ardahan
Trabzon	2	Artvin-Gümüşhane-Rize-Bayburt
Malatya	3	Bingöl-Elazığ-Tunceli

[R.G. 17 Ağustos 2007 – 26616]

_____ . _____

 [İçindekilere dön](#)

Genelgeler

Başbakanlıktan:

Konu : Görev Dağılımı

GENELGE

2007/22

Başbakanlığa bağlı olan veya ilgilendirilen kuruluşlar ile görevlerin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcıları ile Devlet Bakanları arasındaki dağılımı aşağıda belirtildiği şekilde yeniden düzenlenmiştir.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

1. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği (MGK)
2. Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşarlığı (MİT)
3. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

İlgili Kurum ve Kuruluşlar

Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığı

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI CEMİL ÇİÇEK

Görevler

1. Parlâmento ile ilişkiler
2. Kıbrıs ile ilgili koordinasyon işleri
3. Terörle Mücadele Yüksek Kurulu Başkanlığı
4. Millî Güvenlik Kurulunun tavsiye kararlarının ve görüşlerinin değerlendirilmek üzere Bakanlar Kuruluna sunulması ve Bakanlar Kurulunda kabulü halinde bu tavsiye kararlarının uygulanmasının koordinasyonu ve izlenmesi
5. Kamu Yönetimi Reformu çalışmalarının koordinasyonu
6. İnsan hakları ile ilgili kurullar ve insan hakları ile ilgili konularda koordinasyon

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

Yüksek Denetleme Kurulu (YDK)

İlgili Kurum ve Kuruluşlar

Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Genel Müdürlüğü (TODAİE)

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI HAYATİ YAZICI

Görevler

Danıştay ile ilişkiler

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

1. Gümrük Müsteşarlığı
2. Vakıflar Genel Müdürlüğü
3. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü
4. Tanıtma Fonu Kurulu Sekreterliği

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI NAZİM EKREN

Görevler

Ekonomik konularda genel koordinasyon

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

1. Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığı (DPT)
2. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı (TÜİK)
3. Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (GAP)

İlgili Kurum ve Kuruluşlar

1. T. C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü
2. Türkiye Halk Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü

3. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü
4. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)

İlişkili Kuruluşlar

1. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)
2. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF)

DEVLET BAKANI MEHMET AYDIN

Görevler

Bilgi ve teknoloji faaliyetlerinin koordinasyonu

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

1. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
2. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA)
3. Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

İlgili Kurum ve Kuruluşlar

1. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
2. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü (TRT)
3. Anadolu Ajansı T.A.Ş. Genel Müdürlüğü

İlişkili Kuruluşlar

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)

DEVLET BAKANI MURAT BAŞESGİOĞLU

Görevler

1. Kamu toplu iş sözleşmelerinin koordinasyonu
2. Kamu hizmeti görevlileri toplu görüşmelerinin koordinasyonu

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

1. Devlet Personel Başkanlığı (DPB)
2. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM)

İlgili Kurum ve Kuruluşlar

Futbol Federasyonu Başkanlığı

İlişkili Kuruluşlar

Tütün, Tütün Mamûlleri ve İkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu (TAPDK)

DEVLET BAKANI KÜRŞAD TÜZMEN

Görevler

Yurtdışı müteahhitlik, mühendislik ve müşavirlik hizmetlerinin koordinasyonu

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM)

İlgili Kurum ve Kuruluşlar

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü (EXİMBANK)

DEVLET BAKANI NİMET ÇUBUKÇU

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

1. Özürlüler İdaresi Başkanlığı
2. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü (SHÇEK)
3. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
4. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
5. Darülaceze Müessesesi Müdürlüğü

DEVLET BAKANI MEHMET ŞİMŞEK

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

Hazine Müsteşarlığı

İlgili Kurum ve Kuruluşlar

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

DEVLET BAKANI MUSTAFA SAİD YAZICIOĞLU

Görevler

1. Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının sorunları
2. Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları ile Kardeş Topluluklarla ilişkiler ve bunlarla ilgili araştırma, planlama ve koordinasyonun sağlanması

Bağlı Kurum ve Kuruluşlar

1. Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB)
2. Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA)

Ayrıca, Avrupa Birliği makamları ile yapılacak tam üyelik müzakerelerinde "Başmüzakereci" görevini Dışişleri Bakanı Ali BABACAN yürütecektir.

İstihdamı geliştirme konularında 2003/25 sayılı Genelge ile belirlenmiş bulunan görevler ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk ÇELİK tarafından yerine getirilecektir.

Bu konularda daha önce yayımlanmış bulunan 2003/16, 2003/24, 2003/25, 2003/28, 2003/30, 2004/4, 2004/6, 2004/10, 2004/30, 2004/32, 2005/15, 2005/17, 2005/24, 2006/1 sayılı Genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Recep

Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

[R.G. 31 Ağustos 2007 – 26629]

— • —

GENELGE
2007/23

Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Bakanlar Kurulu Kararları ve genelgeler ile teşkil edilmiş olan kurul ve komisyonlarda, başkan veya üye olarak görev alacak Hükümet üyeleri aşağıda belirtildiği şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Bu konularda yayımlanmış bulunan 2003/17, 2003/23, 2003/26, 2003/31, 2004/23, 2007/12 sayılı Genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır.

1 - YÜKSEK PLANLAMA KURULU

Başkan Recep Tayyip ERDOĞAN Başkan

Üyeler Nazım EKREN (Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı), Mehmet ŞİMŞEK (Devlet Bakanı), Maliye Bakanı, Bayındırlık ve İskan Bakanı, Ulaştırma Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı

(Başbakan'ın bulunmadığı toplantılarda Kurul'a Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Nazım EKREN Başkanlık edecektir.)

2 - PARA-KREDİ VE KOORDİNASYON KURULU

Başkan Nazım EKREN Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Üyeler Mehmet ŞİMŞEK (Devlet Bakanı), Kürşad TÜZMEN (Devlet Bakanı), Maliye Bakanı, Tarım ve Köyişleri Bakanı

3 - ÖZELLEŞTİRME YÜKSEK KURULU

Başkan Recep Tayyip ERDOĞAN Başkan

Üyeler Nazım EKREN (Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı), Mehmet ŞİMŞEK (Devlet Bakanı), Maliye Bakanı, Ulaştırma Bakanı

4 - DOĞAL AFETLER KOORDİNASYON KURULU

Başkan Hayati YAZICI Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Üyeler İçişleri Bakanı, Maliye Bakanı, Bayındırlık ve İskan Bakanı, Sağlık Bakanı

5 - HABERLEŞME YÜKSEK KURULU

Başkan Recep Tayyip ERDOĞAN Başkan

Üyeler İçişleri Bakanı, Ulaştırma Bakanı

6 - GAP YÜKSEK KURULU

Başkan Nazım EKREN Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Üyeler Bayındırlık ve İskan Bakanı, Tarım ve Köyişleri Bakanı

7 - SAVUNMA SANAYİ YÜKSEK KOORDİNASYON KURULU

Başkan Recep Tayyip ERDOĞAN Başkan

Üyeler Mehmet ŞİMŞEK (Devlet Bakanı), Milli Savunma Bakanı, Dışişleri Bakanı, Maliye Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı

8 - KRİZ KOORDİNASYON KURULU

Başkan Cemil ÇİÇEK Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Üyeler Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliğinin eki (EK-B) tabloda yer alan krizin cinsine göre; Devlet Bakanı (Ekonomik işlerden sorumlu), Adalet Bakanı, Milli Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı, Maliye Bakanı, Milli Eğitim Bakanı, Bayındırlık ve İskan Bakanı, Sağlık Bakanı, Ulaştırma Bakanı, Tarım ve Köyişleri Bakanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Çevre ve Orman Bakanı

9 - TÜRKİYEDE SAYDAMLIĞIN ARTIRILMASI VE KAMUDA ETKİN YÖNETİMİN GELİŞTİRİLMESİ KOMİSYONU

Başkan Beşir ATALAY İçişleri Bakanı
Üyeler Adalet Bakanı, Maliye Bakanı

Bakanlıklarını ilgilendiren konularda; Sağlık Bakanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

[R.G. 31 Ağustos 2007 – 26629]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Bakanlık Genelgeleri

T.C.

ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.HİG.O.OO.OO.03-647.03.01-53-2007

.../.../2007

Konu :Seçmen kütüklerinden adres tespiti

20.08.2007*16842

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığının 10/05/2007 tarihli ve C.05.0.İMİ.0.88-050-S 2007/229-3326 sayılı yazısı ekinde alman 05/05/2007 tarihli ve 229 sayılı kararla;

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 40. ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 47/son maddeleri uyarınca, verilmesi Yüksek Seçim Kurulunun iznine tabi olan bilgi ve belgelerin çeşitli devlet kuruluşlarınca talep edilmesi üzerine ilçe seçim kurullarınca Kurul Başkanlığından. İzin istenilmesinin, Kurulun iş yükünün artmasına ve gereksiz yazışmalara sebebiyet verdiği gerekçesiyle, mahkemelerin ve Cumhuriyet savcılıklarının talepleri ile sınırlı kalmak kaydıyla ilçe seçim kurullarınca Yüksek Seçim Kurulundan izin alınmasına gerek olmadığına ve doğrudan bu tür taleplerin ilçe seçim kurulu başkanlıklarınca değerlendirilmesine, diğer resmî kuruluşların bilgi ve belge talepleri konusunda ise yine Yüksek Seçim Kurulundan izin alınması gerektiğine ilişkin 07/02/2004 tarih ve 2004/257 sayılı ilke kararının tüm teşkilata duyurulmuş olduğu, ancak bu güne kadar özellikle icra müdürlüklerinin borçlunun adresinin tespitine ilişkin taleplerinin uygun görülmemekle reddedilmesine rağmen, bu taleplerin ısrarla

sürdürüldüğü ve yazışma kurullarına da uyulmadığı belirtilerek icra müdürlüklerinin söz konusu taleplerinin Kurul gündemine getirilmeden iade edileceğine karar verildiği anlaşılmıştır.

Seçmen kütüğündeki bilgilerin elektronik ortamda tutulması nedeniyle adres bilgilerine ilişkin taleplerin, ilçe seçim kurulu başkanlıklarınca da karşılanmasının mümkün olduğu, bu itibarla Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığının anılan kararının göz önünde bulundurulması suretiyle icra ve iflâs müdürlüklerince adres bilgisi İstemini içeren yazıların, yazışma kurallarına titizlikle uyularak doğrudan ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bilgi edinilmesini, keyfiyetin yargı çevrenizdeki Cumhuriyet başsavcılıkları ile icra ve iflâs müdürlüklerine, bilgileri bakımından mahkemelere duyurulmasını rica ederim.

Ayh
an
To
su
n
Hâk
im
Bak
an
a.
Gen
el
M
üd
ür

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Kararı

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 795

İtiraz No :

- K A R A R -

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığının 16/08/2007 günlü yazısında aynen; "Pazar İlçe Seçim Kurulu Başkanlığından alınan 25/07/2007 günlü, 05.0.SKB.4.60.06-2007/65 sayılı yazıda; Danıştay 8. Dairesince Tokat İli Pazar İlçesi Üzümlören Belediye Meclisinin 5393 sayılı Belediye Kanununun 30/a maddesi uyarınca feshedilmesine 10/07/2007 tarih ve 293 sayı ile karar verildiğinin bildirildiği belirtilerek, Üzümlören Belediye Meclisi Üyeliği seçiminin yapılıp yapılmayacağı hususunda görüş bildirilmesi istenmesi üzerine, Yüksek Seçim Kurulunun 01/08/2007 günlü, 2007/758 sayılı kararı ile; söz konusu Üzümlören Belediye Meclisi Üyeliği için 2972 sayılı Kanunun değişik 29 uncu maddesi uyarınca, ilan tarihinden sonra gelen 60 ncı günü takip eden ilk Pazar günü seçim yapılması gerektiği ve bu seçimde uygulanacak seçim takviminin ise seçimi yönetecek olan Pazar İlçe Seçim Kurulu Başkanlığınca düzenlenmesi gerektiğine karar verilmişti.

Bunun üzerine Pazar İlçe Seçim Kurulu Başkanlığından alınan 14/08/2007 günlü, C.05.0.SKB.4.60.06-73 sayılı yazıda ise; anılan Belediye Meclisi Üyeliği seçiminin 21 Ekim

2007 Pazar günü yapılmasına karar verildiği bildirilmiş ve seçimde uygulanacak olan Seçim Takvimi hazırlanarak Kurulumuz Başkanlığına gönderilmiştir.

2972 sayılı Kanunda özel hüküm bulunmadığından, 36 ncı maddesinin yollamada bulunduğu 298 ve 2820 sayılı Kanunlara göre seçime katılabilecek siyasi partileri tespit ve ilan etme görev ve yetkisi Kurulumuza aittir.

Bu nedenle, 21 Ekim 2007 tarihinde yapılacak olan Tokat İli Pazar İlçesi Üzümören Belediye Meclisi Üyeliği seçimine katılabilecek siyasi partilerin tespitini arz ederim." denilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 14 üncü maddesinin 11 inci fıkrasında; siyasi partilerin milletvekili genel ve ara seçimlerine, belediye başkanlığı ile belediye meclisi, il genel meclisi üyelikleri genel ve ara seçimlerine katılabilmeleri için; illerin en az yarısında, oy verme gününden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olmalarının veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde gruplarının bulunmasının zorunlu olduğu vurgulandıktan sonra; bir ilde teşkilatlanmanın, merkez ilçesi dahil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektirdiği belirtilmiş, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 20 nci maddesinin 1 inci fıkrasında da, bir ilçede teşkilatlanmanın, ilçe sınırları içerisindeki beldelerin en az yarısında teşkilat kurmayı gerektirdiği, belde sayısı üç veya daha az ise beldenin sadece birinde teşkilat kurulmuş olmasının yeterli olduğu öngörülmüştür.

Bu esaslar çerçevesinde, seçime katılabilecek siyasi partileri tespit ve ilan etme görev ve yetkisi 2972 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin yollamada bulunduğu 298 ve 2820 sayılı Kanunlara göre Kurulumuza ait bulunduğu 21 Ekim 2007 tarihinde yapılacak Pazar İlçesi Üzümören Belediye Meclisi Üyeliği Seçimine katılabilecek siyasi partilerin öncelikle araştırılıp saptanması gerekmiş ve en son olarak 21 Ekim 2007 tarihinde yapılacak Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulması ile ilgili olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından temin edilmiş olan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 31/07/2007 günlü, C.02.0.CBS.0.01.02.04/452 sayılı yazısı ve eki belgelerin incelenmesi sonucunda;

a) 298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin 11 inci bendi ile 2820 sayılı Kanunun 20 nci ve 36 ncı maddelerine göre illerin en az yarısında, oy verme günü olan 21 Ekim 2007 tarihinden en az altı ay öncesi (21/04/2007) itibariyle teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış siyasi partilerin; 1- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2- Anavatan Partisi, 3- Bağımsız Türkiye Partisi, 4- Büyük Birlik Partisi, 5- Cumhuriyet Halk Partisi, 6- Demokratik Sol Parti, 7-Demokratik Toplum Partisi, 8- Demokrat Parti, 9- Emek Partisi, 10- Genç Parti, 11- Hak ve Özgürlükler Partisi, 12- Halkın Yükselişi Partisi, 13- Hürriyet ve Değişim Partisi, 14- İşçi Partisi, 15- Liberal Demokrat Parti, 16- Milliyetçi Hareket Partisi, 17- Özgürlük ve Dayanışma Partisi, 18- Saadet Partisi, 19- Sosyaldemokrat Halk Partisi, 20- Türkiye Komünist Partisi olduğu belirlenmiştir.

b) Diğer siyasi partilerin ise genel kongre veya teşkilatlanma koşulunu yerine getiremedikleri, dolayısıyla 298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin 11 inci bendinde öngörülen nitelikleri kazanamadıkları saptanmıştır.

c) Türkiye Büyük Millet Meclisinde grupları bulunan siyasi partilerin de belirlenmesi gerektiğinden, aynı şekilde Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulmasına bağlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığından temin edilmiş olan 07/08/2007 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-290/321 sayılı yazıda, sözü edilen koşulu taşıyan siyasi partilerin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve Demokratik Toplum Partisi olduğu bildirilmiştir.

Bu esaslar çerçevesinde, 298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin 11 inci bendi ile 2820 sayılı Kanunun 20 nci ve 36 ncı maddelerinde öngörülen koşullara sahip siyasi partilerin hangileri olduğu yukarıda tespit edilmiş bulunmaktadır.

Bundan ayrı olarak, Pazar İlçe Seçim Kurulunca hazırlanmış olan seçim takviminin 16/08/2007 Perşembe gününde; seçime katılabilecek siyasi partilerin bu seçim için hangi usul

ve esaslarla aday tespiti yapacakları hususunun Yüksek Seçim Kuruluna siyasi partilerden bildirmelerinin istenmesine, yine 07 Eylül 2007 Cuma gününde; siyasi partilerin birleşik oy pusulasındaki yerlerinin belirlenmesi için Yüksek Seçim Kurulunca kur'a çekilmesine yer verilmiş olduğundan, Yüksek Seçim Kuruluna verilen bu görevlerinde takvimde öngörülen günlerde yerine getirilmesi gerekmektedir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1- 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 14 üncü maddesinin 11 inci bendine göre, 21 Ekim 2007 tarihinde Tokat İli Pazar İlçesi Üzümlü Beldesinde yapılacak Belediye Meclisi Üyeliği seçimine katılabilecek siyasi partilerin; 1- Adalet ve Kalkınma Partisi, 2- Anavatan Partisi, 3- Bağımsız Türkiye Partisi, 4- Büyük Birlik Partisi, 5- Cumhuriyet Halk Partisi, 6- Demokratik Sol Parti, 7-Demokratik Toplum Partisi, 8- Demokrat Parti, 9- Emek Partisi, 10- Genç Parti, 11- Hak ve Özgürlükler Partisi, 12- Halkın Yükselişi Partisi, 13- Hürriyet ve Değişim Partisi, 14- İşçi Partisi, 15- Liberal Demokrat Parti, 16- Milliyetçi Hareket Partisi, 17- Özgürlük ve Dayanışma Partisi, 18- Saadet Partisi, 19- Sosyaldemokrat Halk Partisi, 20- Türkiye Komünist Partisi olduğuna,

2- Tespit olunan bu siyasi partilerin, bu seçim için hangi usul ve esaslarla aday tespiti yapacakları hususunun Yüksek Seçim Kuruluna siyasi parti genel başkanlıklarının yetkili organı veya kişileri tarafından bildirmelerinin istenilmesine, yine siyasi partilerin birleşik oy pusulasındaki yerlerinin belirlenmesi amacıyla Yüksek Seçim Kurulunda kur'a çekimi için ad çekmeye yetkili kişinin isminin siyasi parti genel başkanlıklarından istenilmesine ve bu işlemlerin Başkanlık Makamınca yerine getirilmesine,

3- Karar örneğinin Resmi Gazete'de yayımlanmasına,

4- Karar örneğinin, bu seçime katılabilecek olan Siyasi Parti Genel Başkanlıkları ile Kurulumuz Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına, Tokat İl ve Pazar İlçe Seçim Kurulu Başkanlıklarına gönderilmesine,

16/08/2007 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Muammer AYDIN

Başkanvekili
Ahmet BAŞPINAR

Üye
Mehmet Rıza ÜNLÜÇAY

Üye
Necati SÖZ

Üye
Ali EM

[R.G. 18 Ağustos 2007 – 26617]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

**CONSEIL DE
L'EUROPE**

**AVRUPA
KONSEYİ**

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

GÖMİ - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 35962/97)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

21 Aralık 2006

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (76855/01) başvuru no'lu davanın nedeni, ekte adigeçen bu ülke vatandaşı elli sekiz kişinin (başvuranlar) 25 Aralık 1996 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin (Sözleşme) eski 25. maddesi uyarınca Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (Komisyon) yapmış oldukları başvurudur.

Başvuranlar, AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından M. Narin, A. Düzgün, E. Bolaç ve B. Aşçı, Ankara Barosu avukatlarından Zeki Rüzgar ve Zonguldak Barosu avukatlarından F. Bolozoğlu tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Ekte adigeçen başvuranların tamamı Türk vatandaşıdır. Ekin birinci bölümünde adigeçen başvuranlardan kırk dokuzu olayların gerçekleştiği tarihte Ümraniye Cezaevi'nde tutuklu bulunmaktaydı.

Ekin ikinci kısmında adigeçen dokuz başvuran ise 4 Ocak 1996 tarihinde meydana gelen olaylar sırasında yaşamlarını yitiren tutukluların yakınlarıdır.

Taraflarca anlatıldığı haliyle olaylar aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

A. 13 ve 15 Aralık 1995 tarihinde meydana gelen olaylar

Tutuklu başvuranlar, 1995 Temmuz ayında Ümraniye Cezaevi'ne sevkleri esnasında dövüldüklerini iddia etmektedirler. Bunun akabinde kendilerine yönelik hiçbir tıbbi tedavi uygulanmamıştır. Ayrıca sözkonusu başvuranlar, üç-dört ay boyunca aileleriyle görüşmelerine hiçbir surette izin verilmediğini, mektup, gazete ve benzeri imkanlardan mahrum bırakıldıklarını iddia etmektedirler. Bunun dışında başvuranlar, yakınlarının getirdiği gıda maddeleri ve giyecek eşyaların infaz koruma memurları tarafından kendilerine teslim edilmediğini iddia etmektedirler.

Başvuranlar, 13 Aralık 1995 tarihinde, cezaevi infaz koruma memurları, jandarma ve polislerin cop ve kalaslarla kendilerine saldırdıklarını iddia etmektedirler. Bu olay sonucunda yaklaşık yetmiş mahkum özellikle başlarından olmak üzere yaralanmıştır. Hastaneye kaldırılmalarına karşın yaralılarından hiçbirine uygun tıbbi tedavi uygulanmaması bu kişilerde kalıcı fiziksel hasarlar ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Diğer yüz dört mahkum ise yaşadıkları korku neticesinde bir başka koğuşun girişine yatak, masa ve çekmeceleri kullanarak bir barikat kurmuşlardır. Güvenlik güçleri koğuşların elektrik ve suyunu kesmelerinin akabinde sözkonusu mahalle intikal etmişlerdir.

Hükümet'e göre, 13 Aralık 1995 saat sabah dört sularında Ümraniye Cezaevi'nin D-5 ve D-6 koğuşunda kalan mahkumlar sözkonusu koğuşların ana kapısını kırarak cezaevi koridorlarına çıkmışlardır.

malzemelerden yaptıkları demir çubuklarla olay yerinde bulunan infaz koruma memurları ve jandarmalara saldırarak yaralanmalarına sebebiyet vermişlerdir.

İnfaz koruma memurları ve jandarmalar takviye kuvvet beklemek amacıyla geri çekilmişlerdir. Tutuklular kapılardan birçoğunu kırmışlar, bu arada başka tutuklular da saldırılara katılmıştır.

Saat 19:45 sularında, tutuklular tarafından rehin alınan iki infaz koruma memuru güvenlik güçlerince kurtarılmıştır. Akabinde teslim ol çağrısı yapılarak tutuklulardan on dakika içinde koğuşlarına dönmeleri istenmiştir.

Tutuklular bu uyarıları dikkate almadığından, güvenlik güçleri birinci kattan binaya girmişlerdir. Kurulan çeşitli barikatların tutuklular tarafından kaldırılmaması neticesinde Saat 21:35'te gözyaşartıcı bomba kullanılmıştır. Tutuklular C blokta yer alan 4, 8, 9 ve 10. koğuşları ve D bloğunda bulunan bir çok koğuşu ateşe vermişlerdir.

Güvenlik güçleri C bloğunun girişine kurulan barikadı aşmışlardır. Bu esnada tazyikli su da kullanılmıştır.

Devamında güvenlik güçleri zemin kata inmişlerdir. Güvenlik güçleri 14 Aralık 1995 sabahı saat dört sularında D-1 ve D-2 koğuşlarına girerek tutuklulardan birçoğunu etkisiz hale getirmeye muvaffak olmuşlardır. Bu esnada diğer tutuklular C-3 koğuşunun girişine yeni bir barikat kurmaktaydılar.

Jandarmalar, tutukluların bereleyici aletlere sahip olduğunu ve saldırıya geçme hazırlığında olduklarını farketmişlerdir. Bu nedenle güvenlik güçlerinin komutanı operasyonun derhal durdurulması emrini vermiştir.

İçişleri Bakanlığı 15 Aralık 1995 tarihinde İnsan Hakları Derneği avukatlarına yönelik bir çağrıda bulunmuştur. Avukatlar, tutukluların geriye kalanıyla görüşmeler yapmış ve sözkonusu tutuklular isyana son vermişlerdir.

Üsküdar Savcılığı'na bağlı üç savcı bu olaya ilişkin bir tutanak hazırlamıştır. Sözkonusu savcılar ayrıca otuz üç tutuklunun ifadelerini almışlardır.

B. 4 Ocak 1996 olayları

Tutuklu başvurularına göre, güvenlik güçleri bu tarihte kendilerine hiçbir sebep olmamasına rağmen yeniden saldırmışlardır. Altmışa yakın tutuklu ağır biçimde yaralanmıştır. Yaralanan tutuklular Haydarpaşa ve Bayrampaşa Hastaneleri'ne sevk edilmişlerdir.

Hükümet'e göre tutuklular 4 Ocak 1996 tarihinde, düzenli olarak yapılan sayım işlemine mukavemet etmişlerdir. Ümraniye Cezaevi Yönetimi, Jandarmaların yardımıyla genel arama yapılması yoluna gitmiştir. Jandarmalar koridorlarda gerekli önlemleri aldığı esnada B-1, C-1 ve koğuşunda bulunan mahkûmlar kapıları tuttarak demir çubuklar, cam ve beton parçalarıyla saldırıya başlamışlardır.

22 Aralık 2003 tarihinde Asliye Ceza Mahkemesi, bu yasayla getirilen düzenlemeler uyarınca davanın kesin hükme bağlanmasının beş yıl ertelenmesine karar vermiştir. Söz konusu düzenlemede bu suç içerisinde herhangi bir suç işlenmesi durumunda ilgililerin herbiri için dosyanın yeniden açılacağı belirtilmiştir.

D. Diğer ilgili belgeler

1. Ölü şahıslarla ilgili belgeler

Üç tutuklunun ölü muayeneleri hastanede Savcı, doktor ve bir asistan huzurunda gerçekleştirilmiştir. Bu tarihe ait tutanaklarda, Orhan Özen, Abdülmecit seçkin ve Rıza Boybaş'ın vücutlarının muhtelif yerlerinde lezyonların bulunduğu belirtilmiştir. Otopsiler izleyen gün gerçekleştirilmiştir.

Gültekin Beyhan 11 Ocak 1996 tarihinde yoğun bakım servisinde yaşamını yitirmiştir. Aynı gün tutulan ölü muayene tutanağında ceset üzerinde bir çok lezyona rastlandığı belirtilmiştir. Otopsi aynı gün gerçekleştirilmiştir.

12 Ocak 1996 tarihinde İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü otopsi raporlarını yayınlamıştır. Yukarıda adı geçen dört kişiye ilişkin otopsi raporlarında ölüm nedeni olarak kafatası travmasına bağlı lezyonların neden olduğu beyin kanaması olarak belirtilmiştir.

2. Yaralı şahıslarla ilgili belgeler

a) 13-15 Aralık 1995 tarihlerinde meydana gelen olaylara ilişkin

Cezaevi Kurumu doktoru tarafından Oktay Karataş'a ilişkin olarak hazırlanmış bir belgede ilgilinin vücudunda bir çok lezyon ve ize rastlandığı ve ilgilinin 14-19 Aralık 1995 ve 22 Aralık - 4 Ocak tarihleri arasında hastanede kaldığı belirtilmektedir.

Dosyada, güvenlik güçlerine yahut tutuklulara ilişkin başka hiçbir rapor yer almamaktadır.

b) 4 Ocak 1996 tarihinde meydana gelen olaylara ilişkin

Acil servisin aynı gün yaptığı müdahaleleri müteakip birçok tutuklu hastaneye kaldırılmıştır. Bu şekilde, Muharrem Karadeniz, Metin Şimşek, rasim Öztaş, Çetin Dönmez ve Savaş Kırca 8 Ocak 1996 tarihine kadar hastanede kalmışlardır.

Turan Ada, Mustafa Gök, Asım Özdemir, Haydar Özdemir, Halil Önder, Akın Olgun, Ali Rıza Demir,, Oktay Yıldırım, Mustafa Atalay ve İzzet Çetin 12 Ocak 1996 tarihine kadar hastanede kalmışlardır.

Metin Turan 13 Ocak 1996 tarihine kadar, Süleyman Acar 16 Ocak 1996 tarihine kadar, Cengiz Çalıkoparan ve Akın Durmaz ise 26 Ocak tarihine kadar hastanede kalmışlardır.

Bu şahıslara ilişkin raporlarda birçok lezyon ve izlere rastlanıldığı belirtilmiştir.

22 Aralık 2003 tarihinde Asliye Ceza Mahkemesi, bu yasayla getirilen düzenlemeler uyarınca davanın kesin hükme bağlanmasının beş yıl ertelenmesine karar vermiştir. Söz konusu düzenlemede bu suç içerisinde herhangi bir suç işlenmesi durumunda ilgililerin herbiri için dosyanın yeniden açılacağı belirtilmiştir.

D. Diğer ilgili belgeler

1. Ölü şahıslarla ilgili belgeler

Üç tutuklunun ölü muayeneleri hastanede Savcı, doktor ve bir asistan huzurunda gerçekleştirilmiştir. Bu tarihe ait tutanaklarda, Orhan Özen, Abdülmecit seçkin ve Rıza Boybaş'ın vücutlarının muhtelif yerlerinde lezyonların bulunduğu belirtilmiştir. Otopsiler izleyen gün gerçekleştirilmiştir.

Gültekin Beyhan 11 Ocak 1996 tarihinde yoğun bakım servisinde yaşamını yitirmiştir. Aynı gün tutulan ölü muayene tutanağında ceset üzerinde bir çok lezyona rastlandığı belirtilmiştir. Otopsi aynı gün gerçekleştirilmiştir.

12 Ocak 1996 tarihinde İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü otopsi raporlarını yayınlamıştır. Yukarıda adı geçen dört kişiye ilişkin otopsi raporlarında ölüm nedeni olarak kafatası travmasına bağlı lezyonların neden olduğu beyin kanaması olarak belirtilmiştir.

2. Yaralı şahıslarla ilgili belgeler

a) 13-15 Aralık 1995 tarihlerinde meydana gelen olaylara ilişkin

Cezaevi Kurumu doktoru tarafından Oktay Karataş'a ilişkin olarak hazırlanmış bir belgede ilgilinin vücudunda bir çok lezyon ve ize rastlandığı ve ilgilinin 14-19 Aralık 1995 ve 22 Aralık - 4 Ocak tarihleri arasında hastanede kaldığı belirtilmektedir.

Dosyada, güvenlik güçlerine yahut tutuklulara ilişkin başka hiçbir rapor yer almamaktadır.

b) 4 Ocak 1996 tarihinde meydana gelen olaylara ilişkin

Acil servisin aynı gün yaptığı müdahaleleri müteakip birçok tutuklu hastaneye kaldırılmıştır. Bu şekilde, Muharrem Karadeniz, Metin Şimşek, rasim Öztaş, Çetin Dönmez ve Savaş Kırcı 8 Ocak 1996 tarihine kadar hastanede kalmışlardır.

Turan Ada, Mustafa Gök, Asım Özdemir, Haydar Özdemir, Halil Önder, Akın Olgun, Ali Rıza Demir,, Oktay Yıldırım, Mustafa Atalay ve İzzet Çetin 12 Ocak 1996 tarihine kadar hastanede kalmışlardır.

Metin Turan 13 Ocak 1996 tarihine kadar, Süleyman Acar 16 Ocak 1996 tarihine kadar, Cengiz Çalıkoparan ve Akın Durmaz ise 26 Ocak tarihine kadar hastanede kalmışlardır.

Bu şahıslara ilişkin raporlarda birçok lezyon ve izlere rastlanıldığı belirtilmiştir.

Yukarıda adıgeçen şahısların geriye kalanına ilişkin iş göremezlik süreleri ise yedi ila on gün arasında değişmektedir.

Güvenlik güçlerine gelince; olay günü askeri hastanenin acil servisi tarafından on jandarmaya ilişkin olarak hazırlanan raporlarda, ilgililerin vücutlarında birçok lezyona rastlanıldığı belirtilmekte ve yapılan tıbbi müdahaleler özetlenerek sözkonusu askerlerden bazılarının hastaneye yatırılması tavsiye edilmektedir.

13 Şubat 1996 tarihinde yukarıda adıgeçen on jandarmanın da aralarında olduğu yirmi jandarmaya ilişkin hazırlanan tıbbi raporlarda çeşitli lezyonların varlığına işaret edilmekte ve üç ila on gün arasında değişen işgöremezlik raporları verildiği belirtilmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 2. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASINA İLİŞKİN

Başvuranlar, Mehmet Özen, Elif Özen, Selim Seçkin, Sultan Seçkin, Salih Boybaş, Hasan Boybaş, Şehzade Öztürk, Hamayil Beyhan ve Zülfü Beyhan olayların meydana geldiği dönemde tutuklu bulunan müteveffalar Orhan Özen, Abdülmecit Seçkin, Rıza Boybaş ve Gültekin Beyhan'ın yakınlarıdır. Adıgeçen başvuranlar, yakınlarının 4 Ocak 1996 tarihinde meydana gelen olaylar esnasında maruz kaldıkları şiddet sonucunda yaşamlarını yitirdiklerini iddia etmektedirler.

Cezaevi Kurumu'nda çıkan isyanı öne çıkaran Hükümet, bu isyanın bastırılabilmesi için güvenlik güçlerinin kuvvete başvurusunun AİHS'nin 2 § 2 maddesinin c) bendine uygun olarak zorunlu hale geldiği kanaatindedir. AİHM'nin dikkatini, yetkililer tarafından hiçbir ateşli silaha başvurmadiğı hususuna çeken Hükümet, bu durumun üzüntü verici dört ölümün meydana gelmiş olmasına rağmen yetkililerin yaşam hakkına saldırma niyetinde olmadıklarının delili olduğunu belirtmektedir. Bunun yanında ayrıca dava olayları ve cezaevi personelinin ve güvenlik güçlerinin aldığı yaralar kuvvete başvurusunun zorunlu olduğunu kanıtlamaktadır.

Başvuranlar, olayların ve sorumlularının ortaya çıkarılmasını sağlayacak uygun bir soruşturmanın yapılmadığını ileri sürmektedirler.

A. 2. Maddenin esası bakımından

AİHM, 4 Ocak 1996 tarihinde Ümraniye Cezaevinde tutuklularla infaz koruma memurları ve güvenlik güçlerini karşı karşıya geldiği, dört tutuklunun ölümüyle sonuçlanan çatışmaların meydana geldiği hususunda tarafların hemfikir olduğunu gözlemlemektedir.

AİHM, bu olayları oluşturan şartlarla ilgili olarak 2. maddenin 2. paragrafının c) bendi gözönüne alındığında isyanın çıkış nedeni ne olursa olsun infaz koruma memurları ve askerlerin saldırıya uğraması, ölümüne sebep olması ve yaralanmasına sebep olması gibi

Yukarıda adıgeçen şahısların geriye kalanına ilişkin iş göremezlik süreleri ise yedi ila on gün arasında değişmektedir.

Güvenlik güçlerine gelince; olay günü askeri hastanenin acil servisi tarafından on jandarmaya ilişkin olarak hazırlanan raporlarda, ilgililerin vücutlarında birçok lezyona rastlanıldığı belirtilmekte ve yapılan tıbbi müdahaleler özetlenerek sözkonusu askerlerden bazılarının hastaneye yatırılması tavsiye edilmektedir.

13 Şubat 1996 tarihinde yukarıda adıgeçen on jandarmanın da aralarında olduğu yirmi jandarmaya ilişkin hazırlanan tıbbi raporlarda çeşitli lezyonların varlığına işaret edilmekte ve üç ila on gün arasında değişen işgöremezlik raporları verildiği belirtilmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 2. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASINA İLİŞKİN

Başvuranlar, Mehmet Özen, Elif Özen, Selim Seçkin, Sultan Seçkin, Salih Boybaş, Hasan Boybaş, Şehzade Öztürk, Hamayil Beyhan ve Zülfü Beyhan olayların meydana geldiği dönemde tutuklu bulunan müteveffalar Orhan Özen, Abdülmecit Seçkin, Rıza Boybaş ve Gültekin Beyhan'ın yakınlarıdır. Adıgeçen başvuranlar, yakınlarının 4 Ocak 1996 tarihinde meydana gelen olaylar esnasında maruz kaldıkları şiddet sonucunda yaşamlarını yitirdiklerini iddia etmektedirler.

Cezaevi Kurumu'nda çıkan isyanı öne çıkaran Hükümet, bu isyanın bastırılabilmesi için güvenlik güçlerinin kuvvete başvurusunun AİHS'nin 2 § 2 maddesinin c) bendine uygun olarak zorunlu hale geldiği kanaatindedir. AİHM'nin dikkatini, yetkililer tarafından hiçbir ateşli silaha başvurmamış hususuna çeken Hükümet, bu durumun üzüntü verici dört ölümün meydana gelmiş olmasına rağmen yetkililerin yaşam hakkına saldırma niyetinde olmadıklarının delili olduğunu belirtmektedir. Bunun yanında ayrıca dava olayları ve cezaevi personelinin ve güvenlik güçlerinin aldığı yaralar kuvvete başvurusunun zorunlu olduğunu kanıtlamaktadır.

Başvuranlar, olayların ve sorumlularının ortaya çıkarılmasını sağlayacak uygun bir soruşturmanın yapılmadığını ileri sürmektedirler.

A. 2. Maddenin esası bakımından

AİHM, 4 Ocak 1996 tarihinde Ümraniye Cezaevinde tutuklularla infaz koruma memurları ve güvenlik güçlerini karşı karşıya geldiği, dört tutuklunun ölümüyle sonuçlanan çatışmaların meydana geldiği hususunda tarafların hemfikir olduğunu gözlemlemektedir.

AİHM, bu olayları oluşturan şartlarla ilgili olarak 2. maddenin 2. paragrafının c) bendi gözönüne alındığında isyanın çıkış nedeni ne olursa olsun infaz koruma memurları ve güvenlik güçlerinin karşı karşıya geldiği, dört tutuklunun ölümüyle sonuçlanan çatışmaların meydana geldiği hususunda tarafların hemfikir olduğunu gözlemlemektedir.

Buna karşın, tamamı gözönüne alındığında 2. maddenin ikinci paragrafında hangi hallerde kasten öldürmeye izin verildiği hususu tanımlanmamış olup, yalnızca hangi hallerde gayri-kasti bir tarzda ölüme neden olabilecek kuvvete başvurulabileceği belirtilmiştir. “kesin zorunluluk” teriminin kullanılması normal olarak AİHS'nin 8 ila 11. maddelerinin 2. paragrafında ifade bulan “demokratik bir toplumda zorunlu olan” kuralı uyarınca devletin müdahalesinin gerekli olup olmadığının belirlenmesi noktasında daha katı ve zorlayıcı bir zorunluluk kriterinin uygulanması gerektiğini ima eder. Bilhassa da kuvvete başvurma 2. maddenin 2 a) ila c) bendlerinde sözü edilen amaçların gerçekleştirilmesiyle sıkı biçimde orantılı olmalıdır. Demokratik bir toplumda bu uygulamanın önemini kabul eden AİHM bir görüşe varmak amacıyla, özellikle de öldürücü gücün bilinçli bir şekilde kullanıldığı ölümlü olayları son derece dikkatli bir biçimde incelemeli ve yalnızca kuvvete başvuran devlet görevlilerinin eylemlerini değil; bilhassa sözkonusu eylemlerin hazırlanışı ve kontrolü olmak üzere dava koşullarının tamamını dikkate almalıdır (*McCann ve diğerleri – Birleşik Krallık*, 27 Eylül 1995 tarihli karar, *Güleç - Türkiye*, 27 Temmuz 1998 tarihli karar, § 71, ve *Oğur – Türkiye*, no: 21594/93, § 78).

Bu unsurların değerlendirilmesi için, AİHM “her türlü makul şüphenin ötesinde” kanıt ilkesine müracaat etmektedir. Bu türden bir kanıt yeterince ciddi, belirli, tutarlı ve itiraz edilmemiş bir göstergeler demeti yahut karineler demetinden kaynaklanabilir. (bkz. diğerleri arasında, *Seyhan – Türkiye*, no: 33384/96, § 77, 2 Kasım 2004).

İç hukuk çerçevesiyle ilgili olarak AİHM, başvuranların sözkonusu operasyon bağlamında, güvenlik güçlerinin bilgi ya da eğitim yetersizliği yahut uygun emir verilmemesi nedeniyle görevlerini icra etme noktasında belirsizliğe düştükleri yönünde bir iddiada bulunmadıklarını derhal kaydetmektedir (*Perk ve diğerleri – Türkiye*, no: 50739/99, § 60, 28 Mart 2006).

AİHM ilke olarak, çatışmalara katılan güvenlik güçlerinin profesyonel eğitim aldıklarını ve bu türden olaylara karşı koymak üzere yetiştirilmiş olduklarını varsaymaktadır (*Ceyhan Demir*, adigeçen, § 98). AİHM, güvenlik güçlerinin hiçbir surette ateşli silahlara başvurmadığını ve gözyaşartıcı bomba ve hatta basınçlı su kullanarak cezai kurumlarına ilişkin direktife uygun bir biçimde hareket ettiğini tespit etmektedir.

Yukarıda incelenen koşulları gözönünde bulunduran AİHM cinde bulunan unsurların ışığında, mevcut davada isyanı bastırmak için kullanılacak başka türde imkanların bulunup bulunmadığı noktasında yorum yapmasının zorunlu olmadığı kanaatindedir. Bu bakımdan, AİHM'nin görevi, kendi durum değerlendirmesini güvenlik güçlerinin durum değerlendirmesinin yerine koyarak felç edici el bombası gibi etkisiz hale getirici başka araçların kullanılmasını empoze etmekten ibaret değildir. Şüphesiz, eğer ölüme yol açmaya müsait yöntemlerin daha da sınırlandırılması isteniyorsa bu türden imkanların kullanımına yaygınlık kazandırılması gerekir. Bununla birlikte, bir davanın şartları dikkate alınmaksızın bir ilke zorunluluğu tesis edilmesi halinde devlete ve yasaların uygulanmasından sorumlu devlet görevlilerine gerçekçi olmayan bir yük yüklenmiş olacaktır. İnsan doğasının öngörülemez nitelikte oluşu gözönüne alındığında, bu görevliler kendi hayatlarını ve başkalarının hayatını tehlikeye atmaya zorlanmış olacaklardır (bkz. *mutatis mutandis*, *Andronicou ve Constantinou – Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti*, 9 Ekim 1997, § 192).

Mevcut davada AİHM görevlerini dört taraftan insanı aktif olarak katıldıklarını ve da

Bununla beraber AİHM, cezaevi kurumlarında potansiyel olarak şiddetin varolduğu, tutukluların itaatsizliğinin kısa sürede bir isyana dönüşebileceği ve bunun sonucunda da güvenlik güçlerinin müdahalesinin zorunlu hale gelebileceği olgularını gözardı edemez. AİHM, mevcut davada güvenlik güçlerinin isyanı bastırmak için gözyaşartıcı gaz, tazyikli su ve cop gibi uygun imkanlara başvurarak kayda değer bir tarzda hareket ettiklerinin altını çizmektedir. Cezaevi kurumlarına yönelik direktifte izin verilmesine rağmen – kuşkusuz son çare olarak – güvenlik güçleri makul imkanlara başvurarak ateşli silah kullanma yoluna gitmemişlerdir.

Böylesi durumlarda, kullanılan gücün sorumluluğunun ve orantısızlığının belirlenmesi bakımından, alınan önlemlere ilişkin bağımsız bir denetim biçimi talep edilmektedir (bkz. sözgelimi *Kaya –Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, ve *mutatis mutandis*, *Satik ve diğerleri – Türkiye*). Ancak bu mesele 2. maddenin usulüne ilişkin bir meseledir.

Sonuç olarak, güvenlik güçleri arasında bulunan yaralıların sayısı durumun katı bir biçimde kuvvete başvurulmasını gerektirecek surette ciddiyet arzettiğini göstermektedir. Diğer yandan AİHM, meydana gelen olaylar hakkında varsayımda bulunmaksızın, isyan esnasında yahut isyanın bastırılması için yapılan operasyon esnasında yaşanan kargaşa ortamında farklı olayların da cereyan etmiş olabileceğini hatırlatmalıdır.

Yukarıda yapılan değerlendirmeler gözönüne alındığında AİHM mevcut davada, sözgelimi “isyanın bastırılması” ve / veya “herkesin şiddete karşı korunması” gibi bir amaç uğruna orantısız güç kullanımında bulunulduğunu “her türlü makul şüphenin ötesinde” ortaya koyabilecek durumda değildir (bkz. *mutatis mutandis*, *Perk ve diğerleri*, § 73).

Bu nedenle AİHM, sözkonusu ölümlerle ilgili olarak devletin sorumluluğu bulunduğuna hükmedemez. Dolayısıyla, bu bakımdan 2. madde ihlal edilmemiştir.

B. 2. Maddenin usulü bakımından

AİHS'nin 2. maddesinin icbar ettiği yaşam hakkını koruma yükümlülüğü ile devletin, 1. maddeden doğan, kendi hukukuna tabi herkese AİHS'de tanımlanmış hak ve özgürlükleri tanıma genel ödevi, kuvvete başvurmamanın insan ölümüne yol açması durumunda *soruşturmanın etkin bir biçimde yürütülmesini gerektirir ve ister* (bkz. *adıgeçen, McCann ve diğerleri*, § 161, ve *adıgeçen Kaya*, § 105).

Yaşam hakkının usul bakımından korunması, devlet görevlilerinin öldürücü güç kullanımı sonucunda hesap verme yükümlülüğünün olmasını gerektirir. Devlet görevlilerinin eylemleri, sözkonusu koşullarda kuvvete başvurmamanın meşru olup olmadığının belirlenmesini (bkz. *Kaya*, *adıgeçen*, § 88) ve sorumluların tespit edilerek cezalandırılmasını (bkz., *özellikle Oğur*, *adıgeçen*, § 88) sağlayacak *nitelikte bağımsız ve kamusal bir soruşturmaya* tabi tutulmalıdır. Burada sözkonusu olan sonuç alma yükümlülüğü değil çaba gösterme yükümlülüğüdür. Yetkili makamlar ellerinde bulunan imkanları kullanarak sözkonusu olaylara yönelik makul tedbirler almış olmalıdırlar. Bir soruşturmada ölüm

Mevcut davada, soruşturmayı yürütmekle sorumlu yetkili makamlar tarafından yapılan çalışmalar konusunda bir itiraz mevcut değildir. Savcılık nezaretinde muhtelif soruşturmalar açılarak ifadeler alınmış ve otopsiler gerçekleştirilmiştir.

Bununla beraber, AİHM elindeki unsurların tümünü dikkate aldığı anda, ulusal makamların yeterli bir ivedilik ve makul bir özen gösterdikleri kanaatinde değildir.

Herşeyden önce, güvenlik güçlerine ilişkin prosedür muhakemat-ı memurin kanunu uyarınca *ratione materiae* görevsizlik kararı alınarak İstanbul Valiliği İl İdare Kurulu'na aktarılmıştır.

Bu prosedürün sonucunun hentiz bilinmemesine karşın AİHM, bu organlar tarafından yürütülen bir çok soruşturmanın ciddi kuşuklara sebebiyet verdiği ve yürütme organından bağımsız olmadığı hükmüne vardığını hatırlatmaktadır (sözgelimi, *Güleç*, adigeçen, §§ 79-81, ve *Oğur*, adigeçen, §§ 91-92, *Kılıç - Türkiye*, no: 22492/93, § 72, ve *Satık ve diğerleri*, § 60). Hiçbir unsur, adigeçen kurul tarafından derinliğine bir soruşturma yürütüldüğüne işaret etmemekte ve ilgililerin sözkonusu kurul tarafından mahkemeye çıkarıldığına dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bu şekilde soruşturmalara son verilmiştir (karşılaştırmız *Ay - Türkiye*, no: 30951/96, § 62, 22 Mart 2005).

Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi infaz koruma memurları hakkında operasyonlara katılmadıkları gerekçesiyle takipsizlik kararı vermiştir.

AİHM, yetkili makamların sözkonusu olaylar esnasında katışı karşıya kaldıkları zorlukların bilincindedir. Bununla beraber AİHM, İl İdare Kurulunca yapılan soruşturmanın bağımsız organlar tarafından derinliğine ve sorumluların tespit edilerek cezalandırılmasını sağlayacak bir biçimde yürütüldüğü konusunda hiçbir unsura sahip değildir (*Güleç*, adigeçen, § 82). Sonuç olarak AİHM, 2. maddenin usul bakımından ihlal edildiği hükmüne varmıştır.

AİHS'İNİN 3. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 3. maddesine atıfta bulunan tutuklu başvurular Aralık 1995 ve 4 Ocak 1996 olayları sırasında güvenlik güçleri tarafından dövüldüklerini ancak bunun ardından uygun tıbbi tedavi görmediklerini iddia etmektedirler.

Hükümet bizzat ilgililerin tutum ve davranışları sebebiyle kuvvete başvurmanın zorunlu hale geldiğini ifade etmektedir. Güvenlik güçleri ve infaz koruma memurlarından birçoğunun tutuklular tarafından yaralanmış olması olayların ciddiyetini ve isyanı durdurmak amacıyla yapılan müdahalelerin zorunluluğunu açıkça göstermektedir. AİHS, terörizmle ya da organize suçla mücadele gibi en zor koşullarda dahi işkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlerden men eder. 3. madde bu konuda hiçbir sınırlama öngörmemekte ve 15 § 2. madde toplum hayatını tehdit eden kamusal tehlike halinde dahi hiçbir istisnaya yer vermemektedir (*Selmouni - Fransa*, no: 25803/94, § 95).

Özgürlüğünden mahrum bir kimseye karşı, fiziki güç kullanımı gerektirmeyen bir davranışı

Benzer durumlarda, mağdurun iddialarıyla ilgili bir kuşku mevcut ise, ancak bu iddialar tıbbi kanıtlarla temellendirilmişse, kuşku doğuran olayları delilleriyle birlikte ortaya koyarak yaralanmaların kaynağına ilişkin makul bir izahta bulunmak Hükümet'e düşer (bkz., diğerleri arasında, *Tekin*, adigeçen, §§ 52 ve 53, *Altay – Türkiye*, no: 22279/93, § 50, 22 Mayıs 2001, ve *Esen – Türkiye*, no: 29484/95, § 25, 22 Temmuz 2003).

AİHM, uygun tıbbi tedavi yapılmamasına ilişkin yapılan şikayette başvuruların iddialarını destekleyecek herhangi bir kanıt sunmadıklarını gözlemlemektedir. Öte yandan, başvuruların çoğunluğu uzun sayılabilecek bir süre boyunca hastanede kalmıştır. AİHM, şikayetin bu bölümünde 3. maddenin ihlal edildiğine ilişkin hiçbir delil sunulmadığı sonucuna varmıştır.

Sözde lezyonlara ilişkin olarak herhangi bir delil ya da delil başlangıcı sunamayan başvurularla ilgili olarak elindeki mevcut unsurları gözönünde bulunduran AİHM, sözkonusu başvuruların iddia edilen nitelikte bir muameleye maruz kalmadıkları ya da en azından 3. maddeye konu olabilecek düzeyde ciddiyet arzeden bir muamele görmedikleri kanaatinde (*Labita – İtalya*, no:26772/95, § 120).

Diğer başvurular için ise durum farklıdır. Bu kişilere ilişkin tıbbi raporlarda, sözkonusu kişilerin vücutlarının çeşitli yerlerinde birçok lezyona rastlandığı belirtilmiştir. Bu kişilerin durumu AİHM nezdinde sözkonusu ciddiyet düzeyine erişmiştir. Öte yandan bu başvuruların vücutlarında rastlanan lezyonların yukarıda bahsedilen olaylar sırasında gerçekleştiği noktasında hiçbir itirazda bulunulmamıştır.

Bununla beraber AİHM, cezaevi kurumlarında potansiyel olarak şiddetin var olduğunu, ve *tutukluların itaatsizliğinin kısa sürede bir isyana dönüşebileceğini ve bunun neticesinde de güvenlik güçlerinin müdahalesinin zorunlu hale gelebileceğini* gözardı edemez. AİHM, mevcut davada güvenlik güçlerinin isyanı bastırmak için gözyaşartıcı gaz, basınçlı su ve cop gibi uygun araçlara başvurarak kayda değer bir tarzda hareket ettiklerinin altını çizmektedir. Cezaevi kurumlarına yönelik direktifte izin verilmesine rağmen – kuşkusuz son çare olarak – güvenlik güçleri ateşli silah kullanma yoluna gitmemişlerdir. AİHM, sözkonusu olaylarda alınmış önlemlere ilişkin olarak yetkili makamlara hiçbir eleştiride bulunamaz.

Sonuç olarak, güvenlik güçleri arasında bulunan yaralıların sayısı durumun sert biçimde kuvvete başvurulmasını gerektirecek surette ciddiyet arzettiğini göstermektedir.

Sonuç olarak AİHM, mevcut davanın özel koşullarında, Aralık 1995 tarihinde meydana gelen olaylarda Oktay Karataş'a, 4 Ocak 1996 tarihinde meydana gelen olaylarda ise Muharrem Karadeniz, Rasim Öztaş, Metin Şimşek, Çetin Dönmez, Savaş Kırcı, Turan Ada, Mustafa Gök, Asım Özdemir, haydar Özdemir, Halil Önder, Akın Olgun, Ali Rıza Demir, Oktay Yıldırım, Mustafa Atalay, İzzet Çetin, Metin Turan, Süleyman Acar, Cengiz Çalıkoparan ve Akın Durmaz'a ilişkin olarak 3. maddenin ihlal edilmediği sonucuna varmıştır.

Bununla beraber, benzer koşullarda alınan önlemlerin bir tür bağımsız denetime tabi tutularak kullanılan gücün sorumluluğunun ve orantısızlığının tespit edilmesi gerekirdi (*Sarı ve diğerleri*, adigeçen, § 58).

Bu prosedürün sonucu AİHM tarafından bilinmemesine karşın Hükümet tıbbi raporlarda belirtilen yara izlerinin kaynağını açıklayacak, kullanılan gücün sorumluluğunu belirleyerek orantısallığını değerlendirecek nitelikte bir araştırma yapıldığına ilişkin belgeler sunamamıştır (bkz. *mutatis mutandis*, *Gültekin ve diğerleri – Türkiye*, no: 52941/99, § 39, 31 Mayıs 2005, *Asenov ve diğerleri – Bulgaristan*, 28 ekim 1998, § 102).

Devletin gerçek olayları ortaya koyarak yukarıda belirtilen kriterlere cevap vermek amacıyla etkin bir soruşturma yürütmediği mevcut davadakine benzer koşullarda AİHM, devletin 3. madde anlamında yukarıda adı geçen kişilere ilişkin sorumluluğundan muaf tutulamayacağı kanısındadır.

Bu nedenle AİHM bu bakımdan AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

AİHS'NİN 6 VE 13. MADDELERİNİN İHLALI İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 6 ve 13. maddelerine atıfta bulunan başvurular, şikayetleri ile ilgili bir soruşturma yapılmadığından ve bu konuda bir başvuru imkanı bulunmadığından yakınmaktadır.

Hükümet, iç hukukta başvuruların şikayetlerini iletebilecekleri başvuru imkanlarının mevcut olduğunu belirtmektedir.

Şikayetlerin sunulmasını ve 2. ve 3. maddelere ilişkin sonuçlarını dikkate alan AİHM, AİHS'nin 6 ve 13. maddeleri bakımından farklı hiçbir sorun bulunmadığı kanısındadır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE;

1. Orhan Özen, Abdülmecit Seçkin, Rıza Boybaş ve Gültekin Beyhan'ın ölümlerine ilişkin olarak AİHS'nin 2. maddesinin esas bakımından *ihlal edilmediğine*;
2. Adı geçen kimselerin ölümüne ilişkin olarak AİHS'nin 2. maddesinin usul bakımından *ihlal edildiğine*;
3. Aralık 1995 olayları esnasında Oktay Karataş'a ilişkin olarak ve 4 Ocak 1996 tarihinde meydana gelen olaylar sırasında ise Muharrem Karadeniz, Metin Şimşek, Rasim Öztaş, Çetin Dönmez, Savaş Kırcı, Turan Ada, Mustafa Gök, Asım Özdemir, Haydar Özdemir, Halil Önder, Akın Olgun, Ali Rıza Demir, Oktay Yıldırım, Mustafa Atalay, İzzet Çetin, Metin Turan, Süleyman Acar, Cengiz Çalkoparan ve Akın Durmaz'a ilişkin olarak AİHS'nin 3. maddesinin usul bakımından *ihlal edildiğine*;
4. Mevcut kararın birinci bölümünün ekinde adı geçen diğer başvurulara ilişkin olarak AİHS'nin 3. maddesinin *ihlal edilmediğine*;
5. AİHS'nin 6 ve 13. maddeleri yönünden farklı herhangi bir sorun bulunmadığına;

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 21 Aralık 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 21 Aralık 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

42. Metin ŞİMŞEK, 1976 Sivas doğumlu.
43. Muharrem KARADENİZ, 1973 Sivas doğumlu.
44. Serhat AKTUĞ, 1970 Eskişehir doğumlu.
45. Levent NEVRUZ, 1974 Sivas doğumlu.
46. Akın OLGUN, 1975 Sivas doğumlu.
47. Ergül ACAR, 1972 Tunceli doğumlu.
48. Oktay YILDIRIM, 1974 Bayburt doğumlu.
49. Sadık EROĞLU, 1965 Malatya.

II. MAKTÜLLERİN YAKINI OLAN BAŞVURANLAR

50. Mehmet ÖZEN, Tunceli'de ikamet etmektedir.
51. Elif ÖZEN, Tunceli'de ikamet etmektedir.
52. Selim SEÇKİN, Bursa'da ikamet etmektedir.
53. Sultan SEÇKİN, Bursa'da ikamet etmektedir.
54. Salih BOYBAŞ, 1952 Reşadiye doğumlu.
55. Hasan BOYBAŞ, 1965 Tokat doğumlu.
56. Şehzade ÖZTÜRK, 1945 Reşadiye doğumlu.
57. Hamayil BEYHAN, Bursa'da ikamet etmektedir.
58. Zülfi BEYHAN, Bursa'da ikamet etmektedir.

LATİF FUAT ÖZTÜRK/Türkiye Kararı*

Başvuru No. 54673/00
Strazburg
2 Şubat 2006

OLAYLAR

Başvuran 1930 doğumludur. 23 Kasım 2003 tarihinde vefat etmesi üzerine eşi ve çocukları başvuruyu sürdürmek istemişlerdir.

Belirli olmayan bir tarihte, başvuran, yol yapımına ilişkin olarak İzmir Belediyesi ile sözleşme imzalamıştır. Yol yapımı sürmekteyken, Belediye, sözleşmeleri feshetmiştir.

İzmir Ticaret Mahkemesi, 16 Mart 1992 tarihli bir karar ile sözleşmelerin iptalinin hukuka aykırı ve dolayısıyla geçersiz olduğuna karar vermiştir.

Başvuran, 2 Ekim 1992 tarihinde, Belediye'den mahkeme emrine uymasını talep etmiştir. Belediye bu talebi reddetmiştir.

4 Mart 1993 tarihinde, başvuran, İzmir Ticaret Mahkemesi'nde Belediye'ye karşı dava açmış, sözleşmenin feshi dolayısıyla uğradığı zararlara karşılık tazminat talep etmiştir.

12 Ekim 1993 tarihinde, mahkeme, zararın miktarını belirlemek için bir bilirkişi komisyonu tayin etmiştir. 3 Mayıs 1994 tarihinde, bilirkişi raporu dava dosyasına alınmıştır.

Bu rapora her iki taraf da itiraz etmiş olduğu için mahkeme, ek bilirkişi raporu istemeye karar vermiştir.

Komisyon oluşturulamadığı için ek bilirkişi raporu düzenlenememiştir. Mahkeme, yeni bir bilirkişi komisyonu belirlemiştir.

23 Aralık 1997 tarihinde, mahkeme, ikinci raporun alındığını teyit etmiştir.

30 Nisan 1998 tarihinde, mahkeme, başvuranın talebini kısmen kabul etmiş ve Belediye'nin ona belirli bir miktar para ödemesi emrini vermiştir.

3 Eylül 1998 tarihinde, başvuran, ilk derece mahkemesinin kararını temyiz etmiştir.

14 Aralık 1998 tarihinde, Yargıtay, başvuranın temyizini reddetmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

26 Şubat 1999 tarihinde, başvuran bu kararın düzeltilmesini talep etmiştir. 7 Haziran 1999 tarihinde, Yargıtay, düzeltme talebini reddetmiştir. Bu karar, başvurana, 29 Temmuz 1999 tarihinde tebliğ edilmiştir.

HUKUK

I. AİHS’NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, işlemlerin süresinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6 § 1. maddesinde öngörülen “makul süre” şartıyla uyuşmamış olduğundan şikayetçi olmuştur, sözkonusu madde şöyledir:

“1. Herkes, ... medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, ... konusunda karar verecek olan, ... [bir] mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

A. Kabul edilebilirlik

Hükümet, başvuranın dul eşinin ve çocuklarının iddia edilen ihlalden etkilenmedikleri ve bu nedenle AİHS’nin 34. maddesinin anlamı dahilinde ihlalden zarar gören kişiler olduklarını iddia edemeyecekleri gerekçesiyle, davanın AİHM kayıtlarından düşmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

AİHM, başvuranın 3 Kasım 2003 tarihinde vefat ettiğini kaydeder. 6 Nisan 2004 tarihinde, eşi ve çocukları, başvuruyu devam ettirme isteklerini bildirmişlerdir. AİHM, işlemler zarfında başvuranın vefat ettiği bazı davalarda, AİHM’de işlemleri sürdürme isteklerini bildiren, başvuranın varislerinin veya yakın aile üyelerinin ifadelerini dikkate almış olduğunu yineler. Bu davada, AİHM, bu isteklerini açıkça bildirmelerinin dışında, başvuranın dul eşinin ve çocuklarının, AİHS’nin 6 § 1. maddesine aykırı olarak yakınları hakkındaki işlemlerin süresinin haddinden fazla sürdüğüne dair hüküm verilmesi konusunda yeterli meşru hakları olduğunu değerlendirir. Dolayısıyla, Hükümet’in, davanın kayıttan düşmesi itirazı reddedilmelidir (bkz., diğer birçok kararın yanı sıra, *Dalban – Romanya* [BD], no. 28114/95, § 39, AİHM 1999-VI).

Hükümet, ayrıca, başvurunun, altı ay kuralına uymama gerekçesiyle reddedilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Bu hususta, başvuranın, Yargıtay’ın, temyiz talebini reddedip ilk derece mahkemesinin kararını onadığı, kararının kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı ay içinde, yani 12 Şubat 1999 tarihinde, başvurusunu yapmış olması gerektiğini iddia etmiştir.

Ayrıca, başvuranın, AİHS’nin 35. maddesi uyarınca olan iç hukuk yollarını tüketme şartına uymadığını ileri sürmüştür, zira, başvuran, işlemlerin süresi hakkındaki şikayetini AİHM’ye başvurusu öncesinde yerel mahkemelere götürmemiştir.

AİHM, bu davanın hukuk mahkemeleri usulü ile ilgili olduğunu ve Türkiye’deki, kararların düzeltilmesi şeklindeki hukuk yolunun genelde benimsenen uluslararası hukuk ilkelerinin anlamı dahilinde etkili bir iç hukuk yolu oluşturduğunu yineler (bkz. *Molin İnşaat – Türkiye*, no. 23762/94, 7 Eylül 1995 tarihli Komisyon kararı). Bu nedenle, Yargıtay’ın temyize ilişkin kararının tebliğ tarihi, altı ay süre sınırının belirlenmesinde, başlangıç noktası olarak alınmaz. Bu davada, süre, düzeltme talebinin sonucunun başvurana tebliğ edildiği tarihten, yani 29 Temmuz 1999 tarihinden itibaren işlemeye başlamıştır. Dolayısıyla, Hükümet’in, altı ay kuralına uyulmaması itirazı reddedilmelidir.

AİHM, ayrıca, Hükümet'in, iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin benzer ön itirazlarını geçmişte incelemiş olduğunu ve onları reddettiğini yineler (bkz. diğerlerinin yanı sıra, *Mete – Türkiye*, no. 39327/02, § 19, 4 Ekim 2005).

Yukarıda belirtilenlerin ışığında, AİHM, bu şikayetin, AİHS bağlamında ciddi hukuki ve esasa ilişkin sorular ortaya koyduğu kanısındadır. Dolayısıyla, AİHM, başvurunun, AİHS'nin 35 § 3. maddesi anlamı dahilinde temelsiz olmadığı sonucuna varmıştır. Kabul edilmez olduğuna karar vermek için başka bir sebep görülmemiştir.

B. Esaslar

AİHM, dikkate alınacak sürecin, 4 Mart 1993 tarihinde başladığını ve Yargıtay'ın başvuranın düzeltme talebini reddettiği 7 Haziran 1999 tarihinde sona erdiğini kaydeder. İlk derece mahkemesi ve Yargıtay'ın, sırasıyla, bir ve iki karar verdiği bu süreç böylece yaklaşık altı yıl ve üç ay sürmüştür.

Hükümet, işlemlerin süresinin, makul süre şartını aşmamış olduğunu ileri sürmüştür. Başvuranın davasının, zararların hesaplanmasına ilişkin teknik uzmanlık gerektiren, karmaşık bir dava olduğunu iddia etmiştir. Tarafların davranışları işlemlerin uzamasına katkıda bulunmuştur, zira taraflar, erteleme ve yinelenen bilirkişi raporu taleplerinde bulunmuşlardır.

Başvuran iddialarını sürdürmüştür.

AİHM, işlemlerin süresinin makuliyetinin, davanın olayları ışığında ve davanın karmaşıklığı, başvuranın ve ilgili makamların davranışı ve tartışmada başvuran için neyin tehlikede olduğu kriterlerine atfen değerlendirilmesi gerektiğini yineler (bkz., diğer birçok içtihadın yanı sıra, *Frydlender – Fransa* [BD], no. 30979/96, § 43, AİHM 2000-VII).

AİHM, bu davanın özellikle karmaşık olduğu düşüncesinde değildir. Başvuranın davranışı hakkında ise, dava dosyasında işlemlerin uzamasına kaydedeğer bir şekilde katkıda bulunduğu dair bir gösterge yoktur. Adli makamların davranışına ilişkin olarak ise, AİHM, davanın üç dizi işleme ilişkin iki yargı alanı düzeyinde incelendiğini gözlemler. Her iki taraf da önceki rapora itiraz etmiş olduğu için mahkeme 18 Temmuz 1995 tarihinde ek bilirkişi raporu emri vermiş olsa da, mahkemenin, bilirkişi komisyonu oluşturulmadığı için ek bilirkişi raporu sağlamanın mümkün olmadığını ancak, 16 Mayıs 1997 tarihinde, neredeyse iki yıl sonra, kabul ettiği gerçektir. AİHM, bir gelişmenin olmadığı bu uzun dönemi göz ardı edemez.

AİHM, temyiz işlemlerinden önce büyük bir gecikme olmamış olmasına rağmen, ilk derece mahkemesindeki işlemlerin beş yıldan fazla sürdüğünü kaydeder. Hükümet tarafından makul bir açıklamanın veya başvuranın suçlanması gerektiğine dair herhangi bir göstergenin olmaması halinde, gecikme, işlemleri yürüten yerel mahkemelere atfedilebilir olarak değerlendirilmelidir (bkz., *mutatis mutandis*, *Günter – Türkiye*, no. 52517/99, 22 Şubat 2005, *Nuri Özkan – Türkiye*, no. 50733/99, § 21, 9 Kasım 2004).

Yukarıda belirtilenlerin ışığında ve konuya ilişkin içtihadını göz önünde tutarak, AİHM, işlemlerin toplam süresinin (özellikle ilk derece mahkemesindeki beş yıldan uzun olan sürenin) “makul süre” şartına uymuş olduğu değerlendirilemez.

Dolayısıyla, AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, yaklaşık olarak 214.000 Amerikan Doları maddi ve manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, tespit edilen ihlal ve iddia edilen maddi tazminat arasında herhangi bir sebep sonuç ilişkisi görmemekte, dolayısıyla, bu talebi reddetmektedir. Öte yandan, AİHM, başvuranın, işlemlerin süresi dolayısıyla, büyük olasılıkla, manevi zarara, örneğin sıkıntıya maruz kalmış olduğunu değerlendirir. AİHM, hakkaniyet temelinde karar vererek, başvurana, 3.000 Euro manevi tazminat, artı bu miktara tabi olabilecek her türlü verginin ödenmesine karar verir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran, AİHM huzurundaki işlemlere ilişkin herhangi bir mahkeme masrafının ödenmesini talep etmemiştir.

BU SEBEPLERLE, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. (a) Sorumlu Devlet'in, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, başvuranın yakınlarına 3.000 Euro (üç bin Euro) manevi tazminat, artı tabi olabilecek her türlü vergiyi, ödeme günündeki kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na dönüştürerek, ödemesine;
(b) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
4. Başvuranın adil tazmin talebinin kalanının reddine

KARAR VERİR.

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 2 Şubat 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Søren NIELSEN
Başkan

Christos ROZAKIS
Yazı İşleri Müdürü

KUZU/Türkiye Davası*

Başvuru No: 13062 / 03

Strazburg

17 Ocak 2006

OLAYLAR

Başvuran, 1963 doğumlu olup Diyarbakır'da ikamet etmektedir. Başvuran başvuruyu kendisi ve çocukları («müteveffanın mirasçıları») adına yapmaktadır.

5 Mayıs 1999 tarihinde, başvuranın eşi işçi olarak çalıştığı Sur Belediyesi'nde (İdare) işten çıkarılmıştır. Kendisine hiçbir iş tazminatı ödenmemiştir.

Diyarbakır İş Mahkemesi, 11 Kasım 1999 tarihinde davaya el koymuş ve 2 Haziran 1999 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiz oranıyla birlikte İdareyi başvuranın eşine 895.977.795 TL. (yaklaşık 1.749 Euro) iş sonu tazminatı ödemeye mahkum etmiştir.

İdare tarafından temyize gidilmediğinden 22 Kasım 1999 tarihinde İlk derece mahkemesi'nin kararı nihai hale gelmiştir.

Başvuranın eşi 5 Haziran 2002 tarihinde vefat etmiştir. Eşinin mirasçısı olarak başvuran İdare hakkında sonuç alınamayan bir icra takibi başlatmıştır.

İdare tarafından müteveffanın mirasçılara hiçbir ödeme yapılmamıştır.

HUKUKA DAİR

I. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

Başvuran, İdare'nin haksız yere işten çıkararak iş sonu tazminatı ödemediğinden şikayetçi olmakta, AİHS'nin 6 § 1. ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddelerinin ihlal edildiğini öne sürmektedir.

AİHM, Mahkemenin yerleşik içtihatlarından doğan kıstaslar ve sunulan delillerin bütünü ışığında başvurunun esastan incelenmesi gerektiğine itibar etmektedir (Bkz. özellikle, Hornsby-Yunanistan kararı, 9 Temmuz 1997 ve Tunç-Türkiye kararı, no: 54040/00, 24 Mayıs 2005). Başvurunun kabuledilemez bulunması için hiçbir gerekçe tespit edilmemiştir.

II. ESAS HAKKINDA

A. AİHS'nin 6 § 1. ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddelerinin ihlal edildiği iddiaları hakkında

Başvuran, mirasçı sıfatıyla, İdare'nin eşine iş sonu tazminatı verilmesine hükmedilen hukuki kararda icra takibinin başlatılmadığından yakınmaktadır. Başvuran, icranın davanın

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. tamamlayıcı bir bölümünü oluşturduğundan AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca hakkaniyete uygun olarak yargılanmadığını ileri sürmektedir.

Başvuran ayrıca, kararın ifa edilmemesi nedeniyle mülkiyetini kaybettiğinden, öte yandan, yüksek enflasyon oranı karşısında yasal faiz oranının yetersiz kalmasıyla tazminat miktarının değer kaybetmeye devam etmesinden şikayetçi olmakta ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini öne sürmektedir.

Hükümet, AİHS'nin 6. maddesine ilişkin şikayet hakkında görüş bildirmemiştir. Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesine yönelik şikayetle ilgili olarak, diğerleri arasında, başvuranın mülkiyet hakkının ulusal yetkililer tarafından teyit edildiğini, davanın Sur Belediyesi'nin mali güçlüklerine ilişkin olduğunu kaydetmektedir.

AİHM, daha önce benzer pek çok sorunun dile getirildiğini ve bunların AİHS'nin 6 § 1. ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi'nin ihlali tespiti ile sonuçlandığını belirtmektedir (Bkz. örneğin, Bourdov-Rusya kararı, no: 59498/00, AİHM 2002-III, ve Romachov-Ukrayna kararı, no: 67534/01, 27 Temmuz 2004).

AİHM özellikle, Devlet'in bir kurumunun yargı kararında belirtilen bir ödemenin geciktirmesi için kaynak yetersizliğini öne süremeyeceğini, bu kararın uygulanmasındaki kayda değer gecikmelerin AİHS ve Ek 1 no'lu Protokol'ün hükümlerinin ihlalini oluşturacağını hatırlatmaktadır (Bourdov kararı, §§ 35 ve 40).

AİHM, Bayan Kuzu'nun eşinin lehine alınan yargı kararının altı yıldır uygulanmadığını hatırlatmaktadır. O halde, nihai hale gelmiş bir karar için gerekli önlemlerin yıllardan beri alınmamasında Türk yetkilileri AİHS'nin 6 § 1. ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinde yer alan hükümleri kısmi olarak sonuçsuz bırakmıştır.

Bu unsurlar AİHM'nin AİHS'nin 6 § 1. ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddelerinin bu açıdan ihlal edildiği sonucuna varmasına yetmektedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHM, başvuranın yasal temsilcisine 12 Ocak 2005 tarihinde gönderilen ve AİHM İçtüzüğü'nün 60. maddesinde yer alan hususlara dikkat çekilen yazıya rağmen başvuran tarafından adil tazmin için hiçbir talepte bulunulmadığını not etmektedir.

Bu durumda AİHM, bu yönde bir tazminat ödenmesini gerekli görmemektedir.

Bununla birlikte AİHM, tespitinde bulunduğu ihlalin şu ana kadar devam ettiğini not etmektedir, Savunmacı Devlet'e düşen ödemekle yükümlü olduğu borcunu başvurana en kısa zamanda ödemektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabul edilebilir* olduğuna;
2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddelerine uygun olarak 17 Ocak 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

KUR/Türkiye Davası*

Başvuru No:43389/98
Strazburg
23 Mart 2006

OLAYLAR

1950 doğumlu başvuran İzmir'de ikamet etmektedir.

Başvuran, Tunceli İl Özel İdare Müdürlüğü'nde şoför olarak çalışırken, 2 Aralık 1993 tarihinde, yasadışı silahlı örgüte yardım yaptığı gerekçesiyle yakalanmıştır. Başvuran, 3 Aralık 1993 tarihine kadar gözaltında tutulmuş ve bu tarihte Tunceli Sulh Hukuk Mahkemesi başvuranın tutuklanmamasına karar vermiştir. Cumhuriyet Başsavcısı bu karara itiraz etmiştir. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, 3 Aralık 1993 tarihinde başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir. Başvuran, 24 Şubat 1994 tarihinde serbest bırakılmıştır.

Tunceli Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı, başvuranı Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi gereğince itham etmiştir. Tunceli DGM, 7 Nisan 1995 tarihinde başvuranın beraatine karar vermiştir. Bu karar başvurana 8 Haziran 1995 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Başvuran, gözaltına alınması ve tutuklanması nedeniyle uğradığı zarar gerekçesiyle, tazminat davası açmıştır. Başvuran maddi tazminat olarak 753.985.000 TL ve manevi tazminat için ise 2.500.000.000 TL istemiştir.

İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, 24 Ekim 1996 tarihli kararla, sözkonusu tutukluluk döneminde başvuranın uğradığı gelir kaybı hakkındaki hesap incelemesini gözönüne alarak, başvurana maddi tazminat olarak 92.866.000 TL ve manevi tazminat olarak 150.000.000 TL ödenmesine karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın diğer taleplerinin dayanaktan yoksun olduğuna ve iddia edilen diğer kayıplar kanıtlanmadığına kanaat getirmiştir.

Başvuran, 18 Kasım 1996 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesi kararının, gerekçe göstermeksizin taleplerinin bir kısmını reddettiğini ileri sürerek temyiz başvurusunda bulunmuştur.

Yargıtay, 3 Haziran 1997 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesi kararını onamıştır. Başvurana verilen tutara, yıllık % 30 gecikme faizi de eklenmiştir.

Başvuran, 19 Aralık 1997 tarihinde dosyayı İzmir İcra Dairesi'ne sevk ettirmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

İdare, 7 Haziran 1999 tarihinde, 1997 yılının sonuna kadar olan dönem için yıllık % 30 gecikme faizi ve 1998-1999 yılları için % 50 gecikme faizi ile birlikte 523.800.000 TL tutarındaki tazminatı başvurana ödemiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, İdare'nin tazminatı ödemede geciktiğini ve Devlet'in borçlarına uygulanan faizin düşük olduğunu belirtmiştir. Başvuran, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesini ileri sürmektedir.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHM, tarafların argümanları ışığında, başvurunun esaslı incelenmesi gereken ciddi maddi ve hukuki sorunlara neden olduğuna kanaat getirmektedir. Buradan şikayetin AİHS'nin 35§3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğunun söylenemeyeceği sonucu ortaya çıkmaktadır. AİHM, başvurunun kabul edilmemesi için başka hiçbir gerekçe tespit etmemiştir.

B. Esas hakkında

Hükümet, Ağır Ceza Mahkemesi'nin tazminat adı altında başvurana ödenmesine karar verdiği miktara, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan gecikme faizinin de eklendiğine dikkati çekmektedir. Sonuç olarak, İdare 7 Haziran 1999 tarihinde, 1997 yılının sonuna kadar olan dönem için yıllık % 30 gecikme faizi ve 1998 yılından tazminatın ödendiği tarihe kadar olan dönem için % 50 gecikme faizi ile birlikte tazminatı başvurana ödemiştir. Ancak başvuran sözkonusu tazminatı İdare'nin geç ödemesinden dolayı, hiçbir zarara uğramamıştır. Zira tazminat yürürlükte olan gecikme faizi ile birlikte başvurana ödenmiştir.

Başvuran bu sava itiraz etmektedir.

AİHM, ulusal mahkemelerin, 3 Haziran 1997 tarihli nihai kararlarıyla, sözkonusu tutukluluk nedeniyle başvuranın maruz kaldığı maddi ve manevi zarar adı altında İdare'yi tazminat ödemeye mahkum ettiğini tespit etmektedir.

Ancak İdare, tazminatı (gecikme faizi ile birlikte) 7 Haziran 1999 tarihinde yani yaklaşık iki yıl sonra ödemiştir.

AİHM, davada ele alınan dönem boyunca Türkiye'deki enflasyonun yıllık % 82,8 olduğunu not etmektedir. Oysa 3095 sayılı Kanun gereğince başvuranın alacaklarına uygulanan gecikme faiz oranı 1 Ocak 1998 tarihine kadar % 30, daha sonra bu tarihten itibaren yıllık % 50 olmuştur.

AİHM'nin kanaatine göre, Yargıtay karar tarihindeki başvuranın alacağının değeri ile tazminatın ödendiği dönemdeki değer arasındaki fark, başvurana önemli derecede zarara uğratmıştır (Bkz. *uygulanabileceği ölçüde Akkuş-Türkiye*, 9 Temmuz 1997 tarihli karar, 1997-IV). Sadece İdare'nin ihmallerinden kaynaklanan bu fark, AİHM'yi başvuranın davada aşırı bir yük altında kaldığına dair bir değerlendirmede bulunmaya itmektir.

Sonuç olarak 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maddi tazminat olarak 1.733 Euro ve manevi tazminat olarak 6.577 Euro istemektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

Konuya ilişkin AİHM içtihadı ışığında ve elinde bulunan ekonomik veriler ışığında kendi hesap yöntemini kullanarak AİHM, maddi tazminat olarak başvurana 1.260 Euro ödenmesine karar vermektedir.

Manevi tazminat konusunda AİHM, dava koşullarında ihlal tespitinin kendi başına yeterli adil tazmin oluşturduğuna kanaat getirmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 1.500 Euro istemektedir.

Hükümet sözkonusu miktarın aşırı olduğuna kanidir.

AİHM, elinde bulunan unsurları ve içtihadından çıkan kriterleri gözönüne alarak, hakkaniyete uygun olarak masraf ve harcamalar için başvurana 1.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabul edilebilir olduğuna*;
2. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Mevcut kararın tek başına manevi tazminat için *yeterli adil tazmin oluşturduğuna*;
4. a) Bu kararın, AİHS'nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet'in başvurana,
 - i. maddi tazminat için 1.260 (bin iki yüz altmış) Euro;
 - ii. masraf ve harcamalar için 1.000 (bin) Euro'yu;
 - iii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutarak *ödemesine*;b) Belirtilen süre bitiminden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için, yukarıda belirtilen tutara, Avrupa Merkez Bankası'nın kredi faiz oranına üç puan eklemek suretiyle gecikme faizi *uygulanmasına*;
5. Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 23 Mart 2006 tarihinde, İçtüzüğün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

KANİOĞLU VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No:44766/98, 44771/98 VE 44772/98

Strazburg

11 Ekim 2005

OLAYLAR

I. Davanın Koşulları

A. Kazım Kaniöglü tarafından yapılan 44766/98 numaralı başvuru

Başvuran, 19 Şubat 1972 tarihinden 10 Ocak 1997 tarihine kadar Mardin Belediyesinde çalışmıştır.

Mardin Belediyesi Encümeninin 21 Şubat 1997 tarihli kararıyla başvuran emekli olmuştur. Mardin Belediyesi, başvurana hak ettiği ihbar ve kıdem tazminatlarından oluşan, toplam 1.913.110.000 Türk Lirası tazminat ödemeye karar vermiştir.

Belediye, kıdem tazminatını ödememiştir.

19 Aralık 1997 tarihinde başvuran 5.538.309.500 Türk Lirası tutarındaki ek tazminatın ödenmesi amacıyla Mardin Belediyesi aleyhine icra davası açmıştır.

29 Aralık 1997 tarihinde, infaz hakimi talep edilen miktara %30 faiz oranı uygulanmasına karar vermiştir.

27 Ocak 1998 tarihinde, infaz hakimi Belediyenin banka hesaplarına uygulanan hacizin kaldırılmasına karar vermiştir.

14 Kasım 2000 tarihinde, Belediye devlet borçlarına ödenen %30 gecikme faiziyle, 5.538.309.500 Türk Lirası tutarındaki kıdem tazminatını başvurana ödemiştir.

B. Sabahattin Arcasoy tarafından yapılan 44771/98 numaralı başvuru

Başvuran, 2 Aralık 1972 tarihinden 13 Ağustos 1996 tarihine kadar Mardin Belediyesinde otobüs şoförü olarak görev yapmıştır.

Mardin Belediyesi Encümeninin 27 Ağustos 1996 tarihli kararıyla başvuran emekli olmuştur. Mardin Belediyesi, başvurana hak ettiği ihbar ve kıdem tazminatlarından oluşan, toplam 1.267.778.543 Türk Lirası tazminat ödemeye karar vermiştir.

Belediye kıdem tazminatını ödememiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

19 Aralık 1997 tarihinde, başvuran Belediye aleyhine icra davası açmıştır.

Başvuran 16 Kasım 2000 tarihinde, Belediyenin yıllık %30 oranındaki gecikme faiziyle, toplam 3.091.076.507 Türk Lirası tutarındaki ek tazminatı ödediğini, 2 Temmuz 2001 tarihli bir mektupla AİHM kâtibine bildirmiştir.

C. Mehmet Selim Aras tarafından yapılan 44772/98 numaralı başvuru

Başvuran, 13 Aralık 1979 tarihinden 13 Mayıs 1997 tarihine kadar Mardin Belediyesinde ambar işçisi olarak çalışmıştır.

Mardin Belediyesi Encümeninin 13 Mayıs 1997 tarihli kararıyla başvuran emekli olmuştur. Mardin Belediyesi, başvurana hak ettiği ihbar ve kıdem tazminatlarından oluşan, toplam 3.951.200.000 Türk Lirası tazminat ödemeye karar vermiştir.

Belediye kıdem tazminatını ödememiştir.

19 Aralık 1997 tarihinde başvuran, Belediye aleyhine icra davası açmıştır.

27 Ocak 1998 tarihinde, infaz hakimi Belediyenin banka hesaplarına uygulanan hacizin kaldırılmasına karar vermiştir.

Başvuran 16 Kasım 2000 tarihinde, Belediyenin yıllık %30 oranındaki gecikme faiziyle, toplam 5.815.961.094 Türk Lirası tutarındaki ek tazminatı ödediğini, 2 Temmuz 2001 tarihli bir mektupla AİHM katibine bildirmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran Mardin Belediyesi'nin kıdem tazminatını ödemede gecikmesi nedeniyle sözkonusu tazminatın değer kaybettiğinden ve Devlet borçlarına uygulanan gecikme faizinin yetersiz kaldığından şikayetçi olmakta, bu itibarla 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet başvuruların iddialarına karşı çıkmaktadır.

AİHM, içtihatlarından doğan ilke uyarınca, istenilebilir olduğu yeterince ortaya koyulduğunda, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi uyarınca, bir "alacak", "mülk" olarak nitelendirilebilir (Bkz. *Yunanistan rafinerileri Stran ve Stratis Andreadis-Yunanistan*. 9 Aralık 1994 tarihli karar, A serisi, no: 301-B, s. 84, § 59, ve *Bourdov-Rusya*, no: 59498/00, §40, CEDH 2002-II). Mevcut davada bu durum söz konusudur.

AİHM ayrıca, Yüksek Sözleşmecî Taraf'ın borcunu ödemede gecikmesinin, talep edilebilir bir "alacağı" olan kişinin finansal kaybını artırdığını ve özellikle bazı Devletlerde paranın değer kaybetmesi göz önüne alındığında, bu durumun kişiyi belirsiz bir duruma soktuğunu vurgulamaktadır (Bkz. *Akkuş-Türkiye*, 9 Temmuz 1997 tarihli karar, *hüküm ve kararların derlemesi* 1997-IV, s.1310, § 29).

AİHM, Mardin Belediyesi Encümeninin, Şubat 1997, Ağustos 1996 ve Mayıs 1997 tarihli kararlarıyla, başvuruların her birine kıdem tazminatının ödenmesine karar verildiğini gözlemlemektedir, kararların verildiği tarihlerden itibaren %30 faiz oranı ile birlikte hesaplanan bu tutarlar sırasıyla 1.913.100.000 Türk Lirası, 1.267.778.543 Türk Lirası ve 3.951.200.00 Türk Lirasıdır. Başvuranlar, Aralık 1997 tarihinde Belediye aleyhine icra davası açmışlardır. Mevcut ulusal mevzuat gözönüne alındığında, başvuruların sözkonusu kararların yerine getirilmesini sağlama imkanları yoktu. Mardin Belediyesi sözkonusu tazminatları başvurulara Kasım 2000 tarihinde ödemiştir. Hükümet bu gecikme için hiçbir açıklamada bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İNİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, kıdem tazminatlarının ödenmesini sağlayabilecek etkili iç hukuk yolu bulunmadığından şikayetçi olmaktadır. AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

Yukarıda varılan karar gözönüne alındığında, AİHM bu hüküm çerçevesinde sorunun ayrıca incelenmesinin gerekli olmadığına kanaat getirmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

AİHS'nin 41. maddesinde yer alan unsurlar.

A. Tazminat

1. Maddi zarar

Başvuranlar maddi zarar olarak

-Kazım Kanioglu: 23.690 Amerikan Doları tutarında ek tazminat ve 11.700 Amerikan Doları tutarında enflasyondan kaynaklanan kayıp olmak üzere, toplam 35.390 Amerikan Doları;

-Sabahattin Arcasoy; 11.500 Amerikan Doları tutarında ek tazminat ve 6.110 Amerikan Doları tutarında enflasyondan kaynaklanan kayıp olmak üzere, toplam 17.610 Amerikan Doları;

-Mehmet Selim Aras: 16.080 Amerikan Doları tutarında ek tazminat ve 8.500 Amerikan Doları tutarında enflasyondan kaynaklanan kayıp olmak üzere, toplam 24.580 Amerikan Doları;

talep etmektedirler.

Hükümet bu taleplerin aşırı olduğu kanaatindedir.

AİHM'nin içtihatları ışığında (Bkz. *Gaganuş ve diğerleri*, adigeçen, § 37, ve *Yunan rafinerileri Starn ve Stratis*, adigeçen, s.90, §§82 ve 83) ve bu alandaki ilgili ekonomik veriler uyarınca kendi hesaplarını yaptıktan sonra, AİHM Kazım Kanioglu'na 11.850 Euro (on bir bin sekiz yüz elli), Sabahattin Arcasoy'a 14.000 Euro (on dört bin) ve Mehmet Selim Aras'a 8.200 Euro (sekiz bin iki yüz) maddi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

2. Manevi zarar

Başvuranların her biri manevi zarar olarak 2.000 Amerikan Doları talep etmektedirler.

Hükümet bu taleplerin aşırı olduğu kanaatindedir.

Manevi tazminat hususunda ise AİHM, mevcut dava koşullarında, bir ihlalin varlığının tespitinin adil tazmin için başlı başına yeterli olduğuna kanaat getirmiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuranların her biri masraf ve harcamalar için sırasıyla 4.850 Amerikan Doları, 4.550 Amerikan Doları ve 4.550 Amerikan Doları talep etmektedirler. Avukatları tarafından hazırlanan ücret tarifelerini sunmaktadırlar.

Hükümet bu taleplere itiraz etmekte ve desteklenmediklerini belirtmektedir.

Mahkemenin bu konudaki içtihadı ve mevcut unsurlar doğrultusunda, AİHM, hakkaniyete uygun olarak başvuranlara hep birlikte 3.000 Euro (üç bin) ödenmesine ve ödeme

yapılırken bu meblağdan Avrupa Konseyi tarafından Mehmet Selim Aras'a sağlanan 701 Euro (yedi yüz bir) tutarındaki adli yardımın düşürülmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
 2. AİHS'nin 13. maddesine dayanan şikayetin incelenmesine *gerek görülmediğine*;
 3. Manevi tazminatla ilgili olarak, AİHM, mevcut kararının kendisinin adil tazmin için başlı başına *yeterli olduğuna*;
 4. a) AİHS'nin 44§2 maddesi uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Savunmacı Devlet tarafından başvurana:
 - i.maddi tazminat için:
 - Kazım Kanioglu'na 11.850 Euro (on bir bin sekiz yüz elli) *ödenmesine*;
 - Sabahattin Arcasoy'a 14.000 Euro (on dört bin) *ödenmesine*;
 - Mehmet Selim Aras'a 8.200 Euro (sekiz bin iki yüz) *ödenmesine*;
 - ii. masraf ve harcamalar için başvurulara toplu olarak 3.000 (üç bin) Euro ödenmesine, ödeme yapılırken bu meblağdan Avrupa Konseyi tarafından sağlanan 701 (yedi yüz bir) Euro tutarındaki adli yardımın *düşürülmesine*;
 - iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;
 - b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Hükümetin, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizi *uygulamasına*
5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77§§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 11 Ekim 2005 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KABA VE GÜVEN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 59774 / 00

Strazburg

10 Ocak 2006

OLAYLAR

Karayolları Genel Müdürlüğü (İdare) 1993 tarihinde başvuranlara ait İskenderun'da bulunan iki araziye çevre yolu yapımı dolayısıyla istimlak etmiştir.

Başvuranlar İdare tarafından ödenen miktarın yetersiz olduğu gerekçesiyle ek bedel istemiyle İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuşlardır.

Asliye Hukuk Mahkemesi 29 Aralık 1997 tarihli bir kararla, İdarenin kamulaştırma tarihinden itibaren hesaplanacak yıllık % 30'luk yasal faiz oranıyla birlikte başvuran Kaba'ya 2.647.700.000 ve başvuran Güven'e 56.268.076.000 TL. ek bedel ödemesini kararlaştırmıştır.

Yargıtay, İlk derece mahkemesinin kararını 30 Haziran ve 6 Temmuz 1998 tarihli kararlarla onamıştır.

Yasal faiz oranıyla birlikte ek bedel başvuranlara 24 Aralık 1999 tarihinde ödenmiş, bu miktar 6.410.565.000 ve 141.754.618.000 TL.'ye yükselmiştir.

HUKUKA DAİR

I. EK 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASINA DAİR

Başvuranlar, Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin iki bakımdan ihlal edildiğini ileri sürmektedirler. İlk olarak, 1994 yılında belirlenen önceki kamulaştırma bedelleri sözkonusu arazilerin Devlet'e nakledilmesinin ardından 1996 yılında ödenmiştir. Başvuranlar daha sonra ödenmesine hükmedilen kararlar ek bedellerin geç ödendiğini, ilk kısım ile ilgili gecikme faizinin uygulanmaması ve Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı nedeniyle bu gecikmelerin telafi edilmediğini öne sürmektedirler.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Yapılan şikayetin ilk bölümü ile ilgili olarak AİHM, başvuranların kamulaştırılan taşınmazın tapu siciline kaydedilmesinin ardından süren üç yıl boyunca orantısız zarara uğradıklarını ispat etme durumunda olmadıklarına itibar etmektedir. Bunun yanı sıra, bu tescil ile başvuranların reel hakları kısıtlansa da adı geçenler bu süreç boyunca taşınmazdan yararlanmayı sürdürmüşlerdir. Bu kısıtlamanın taşınmazın satışını engellediği ve gelir

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. kaybına yol açtığı farz edilse dahi, başvuranların ulusal yetkililer nezdinde gelir kaybına uğradıklarını dile getirecekleri hiçbir adımı atmamaları doğrultusunda iç hukuk yolları tüketilmemiştir. Bu doğrultuda AİHM, başvuruyu yalnızca ek kamulaştırma bedelinin geç ödenmesi bakımından inceleyecektir.

Hükümet bu bağlamda, AİHS'nin 35. maddesi çerçevesinde başvuranların iç hukuk yollarını tüketmediklerini ve Borçlar Kanunu'nun 105. maddesinde öngörülen başvuru yolunu kullanmadıklarını savunmaktadır.

Başvuranlar, bu sava karşı çıkmıştır.

AİHM, Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi uyarınca teoride mevcut tek başvuru yolu olduğunu kabul etmekte, bununla birlikte, sözü edilen başvuru yolunun etkisiz bir sonuca götürmesi nedeniyle Hükümetin bu doğrultuda ileri sürdüğü kabul edilmezlik gerekçesini reddetmektedir (Bkz. sözü edilen Aka kararı, s. 2678-2679, §§ 34-37).

AİHM, mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihatları (Bkz. özellikle Akkuş kararı) ve sunulan unsurların bütünü ışığında, bu şikayetin esastan incelenmesi gerektiğine itibar etmektedir. Şikayetin bu bölümünün kabul edilemez bulunması için hiçbir gerekçe tespit edilmemiştir.

B. Esas hakkında

AİHM, daha önceki kararlarda benzer şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların Ek 1 no'lu Protokolün 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını kaydetmektedir (Bkz. sözü edilen Akkuş kararı, s. 1317, §§ 30-31, ve Aka kararı, s. 2682, §§ 50-51).

AİHM, mevcut davada Hükümetin davanın seyrini farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespiti ve delili sunmadığını incelemektedir. Mahkeme, yerel merciler tarafından ek istimlak bedelinin geç ödenmesi hususunun mülkiyet sahibinin gelir kaybına neden olan idareye yükleneceği tespitini yapmaktadır. Bu gecikme sözkonusu sürecin etkinliğini daha da artırmıştır ki bu durumda AİHM, kamu yararının zarureti ve mülkiyet haklarının korunması arasındaki dengeyi bozacak şekilde başvuruların gereğinden fazla yük altında kaldığı görüşündedir.

Sonuç olarak Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İNİN 6 § 1 MADDESİ'NİN İHLAL EDİLMESİ HAKKINDA

Başvuranlar, 1993 tarihinde tapu siciline kaydedilmesi ile başlayan ve Aralık 1999 tarihinde ek bedelin ödenmesi ile sona eren kamulaştırma sürecinin uzunluğundan şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

AİHM, bu şikayetin 35. madde uyarınca kabuledilemez bulunması için hiçbir gerekçe olmamasına karşın, Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi çerçevesinde alınan sonuç ışığında AİHS'nin 6 § 1. maddesi çerçevesinde ayrıca incelenmesini gerekli görmemektedir.

III. AİHS'İNİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Maddi zarar ve masraf ve harcamalar

Başvuranlar 5 Ağustos 2005 tarihli yazılı görüşlerinde 3.254 ve 96.521 Amerikan Doları, yani yaklaşık 2.778 ve 82.407 Euro'ya denk düşen maddi zarara uğradıklarını ileri sürmektedirler.

Hükümet bu miktarları aşırı olarak değerlendirmektedir.

Buna karşın, rakam belirtmeksizin uğradıkları manevi zararın tazminini ve iç hukukta ve AİHM yetkili organları nezdinde yapmış oldukları yargı giderlerinin karşılanmasını talep etmişlerdir.

AİHM, *Akkuş* kararında (sözü edilen, s. 1311, §§ 35-36 ve 39) belirlenen ilgili ekonomik hesaplama yöntemini dikkate alarak ve ilgili ekonomik veriler ışığında, başvuran Kaba'ya 2.778 ve başvuran Güven'e 82.407 Euro'nun ödenmesini kararlaştırmıştır.

Manevi zararlar ilgili olarak AİHM, ihlal kararının tespitinin başlı başına bir adil tazmini oluşturduğu kanısındadır.

AİHM masraf ve harcamalarla ilgili olarak, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca yalnızca gerçekliği ve gerekliliği ispat edilen makul orandaki miktarların ödendiğini hatırlatmaktadır (Bkz. Nikolova-Bulgaristan kararı no: 31195/96, § 79, AİHM 1999-II).

Başvuranların hiçbir rakam telaffuz etmemelerine karşın, ulusal yargı önünde ve Strazburg'ta yapmış oldukları temsil giderlerinin bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Bu nedenle, AİHM İçtüzüğü'nün 60. maddesi uyarınca başvurulara tüm masraf ve harcamalar için birlikte 1.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranının 3 puan fazlası uygulanacaktır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Ek kamulaştırma bedellerinin ödenmesindeki gecikme ile Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği şikayetinin ve AİHS'nin 6 § 1. maddesince yapılan şikayetin *kabuledilebilir olduğuna*;

2. Başvurunun kalan kısmının *kabuledilemez olduğuna*;

3. Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. AİHS'nin 6 § 1. maddesine yönelik şikayetin esastan ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

5. Mevcut kararın manevi zarar için tek başına adil bir tazmini *oluşturduğuna*;

6. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf olmak üzere Savunmacı Hükümetin;

i. maddi zarar için başvuran Kaba'ya 2.778 (iki bin yedi yüz yetmiş sekiz) Euro ve başvuran Güven'e 82.407 (seksen iki bin dört yüz yedi) Euro;

ii. masraf ve harcamalara ilişkin başvuralara toplam 1.000 (bin) Euro *ödemesine*;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 10 Ocak 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İZMİR SAVAŞ KARŞITLARI DERNEĞİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 46257 / 99

Strazburg

2 Mart 2006

OLAYLAR

Başvuranlar sırasıyla 1950, 1974 ve 1970 doğumlu olup İzmir'de ikamet etmektedir. *İzmir Savaş Karşıtları Derneği* (Dernek) 25 Şubat 1994'te İzmir'de kurulmuştur ve başkanı 1963 doğumlu, İzmir'de ikamet eden Vedat Zencir tarafından temsil edilmektedir.

Derneğin yönetim kurulu 15 Eylül 1994 tarihinde dernek üyelerinden birinin *Green Peace'in* Almanya'da düzenlediği bir toplantıya katılması kararını almıştır.

21 Mart 1995 tarihinde, derneğin yetkililere giderlerine dair kayıtları iletmemesi, gelir beyanında bulunmaması, harcama bilançosunu sunmaması gerekçeleriyle İçişleri Bakanlığı'ndan gelen müfettişler derneği incelemeye almıştır. Bu inceleme sırasında müfettişler 2908 sayılı Kanun'un 43. maddesine uygun olarak dernek üyelerinin yurtdışındaki toplantılara katılımlarında İçişleri Bakanlığı'ndan gerekli izni almadıklarını tespit etmişlerdir.

İzmir Cumhuriyet Savcılığı 26 Haziran 1995 tarihinde Osman Murat Ülke'yi, 18 Temmuz 1995'te Ali Serdar Tekin'i, 18 Ağustos 1995 tarihinde Ayşe Tosuner'i, 22 Ağustos 1995'te Canan Kılıç'ı, 14 Eylül 1995 tarihinde Fatma Funda Akbulut'u dernek üyesi olarak dinlemiştir.

İzmir Cumhuriyet Savcısı 27 Eylül 1995 tarihinde sunduğu iddianamesinde, 2908 sayılı Kanun'un 43., 44. ve 82. maddeleri uyarınca yetkililerden gerekli izni almadan yurtdışına gönderme kararı almaları nedeniyle dernek üyeleri Osman Murat Ülke, Ali Serdar Tekin, Ayşe Tosuner, Canan Kılıç, Fatma Funda Akbulut hakkında ceza davası açmıştır.

İzmir Asliye Ceza Mahkemesi 5 Haziran 1996 tarihli bir kararla 2908 sayılı Kanun'un 43. ve 82. maddeleri uyarınca Ayşe Tosuner'i üç ay üç gün, diğer başvuranları İçişleri Bakanlığı'ndan gerekli izni almadıkları gerekçesiyle üç ay hapis cezasına çarptırmıştır. Mahkeme, hapis cezalarını Ayşe Tosuner için 930.000 TL. ve diğer başvuranların her biri için 900.000 TL. para cezasına çevirmiştir.

Yargıtay 26 Mart 1997 tarihli bir kararla Asliye Ceza Mahkemesi'nin hapis cezalarını para cezasına tam olarak çevirmediği gerekçesiyle kararı bozmuştur.

Asliye Ceza Mahkemesi Yargıtay kararına uygun olarak 14 Temmuz 1997 tarihinde para cezalarını 465.000 TL. Ayşe Tosuner ve diğer başvuranların her biri için 450.000 TL. olarak belirlemiştir.

Başvuranlar 16 Temmuz 1997 tarihinde temyiz başvurusunda bulunmuştur.

Yargıtay 5 Ekim 1998 tarihinde kararı onamıştır.

Dernek Genel Kurulu'nun 22 Aralık 2001 tarihli kararıyla *İzmir Savaş Karşıtları Derneği* feshedilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 11. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar İçişleri Bakanlığı'ndan izin talep etmeden dernek üyelerini yurtdışına gönderdikleri için mahkum edilmelerinden ve barışçıl amaçlı toplanma ve dernek kurma

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. haklarının tanınmadığından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

AİHM nezdinde, İzmir Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2908 sayılı Kanun'un 43. maddesine dayalı olarak başvuranları mahkum etmesi, bu kişilerin dernek kurma özgürlüğüne yönelik bir müdahaleyi oluşturmaktadır.

Benzer bir müdahale, 2. fıkrada yer alan ve «yasa ile öngörülme», «demokratik bir toplum için gereklilik» gibi meşru amaçları izlemesi gibi haller dışında AİHS'nin 11. maddesinin ihlaline yol açmaktadır.

AİHM, ilgililerin mahkumiyetinin 2908 sayılı Kanun'un 43. maddesine dayandığını ve bu müdahalenin «yasa ile öngörüldüğünü» kaydetmektedir. Bu nokta ihtilafa yol açmamaktadır.

Hükümet, sözü edilen müdahalede «ulusal güvenlik» ve «kamu emniyeti» gibi meşru amaçların izlendiğini savunmaktadır.

Hükümet, 2908 sayılı Kanun'un 43. maddesinde öngörülen iznin yurtdışındaki Türk vatandaşlarının veya Türkiye'deki yabancı vatandaşların diplomatik himayelerinin korunması bakımından ele alınması gerektiği açıklamasını yapmaktadır. Bu kanun devlete vatandaşlarının Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla korunmasını, ulusal güvenliğin ve kamu emniyetinin sağlanmasını öngörmektedir. Kanun, adigeçenlerin yurtdışında güvenliklerini sağlamak amacıyla birtakım bilgileri toplamaya dayalı olduğundan başvuranların dernek kurma özgürlüklerine bir müdahaleyi oluşturmamakta, ayrıca devletin egemenliğini sağlama ve temel hak ve özgürlükleri güvence altına alma amacını taşımaktadır. 43. maddenin kendi topraklarına giriş yapan ve konaklayan yabancıların denetlenmesi bakımından devletlere tanınan takdir yetkisi uyarınca ele alınması gerekir.

Hükümetin savı AİHM'yi ikna etmemiştir. Bununla birlikte, alınan tedbir bu durum karşısında dernek üyelerinin yurtdışında korunup gözetilmesi amacıyla alınan genel bir önlem olarak değerlendirilebilir. Oysa yurtdışında düzenlenen toplantılar barışçıl olduğu tartışmaya mahal vermeyen vicdani retçilerle ilintilidir. Hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik bir toplumda, yerleşik düzene karşı barışçıl yollardan savunulan siyasi fikirlerin toplanma özgürlüğüne ve diğer yasal yollardan ifade edilmesine olanak tanınmalıdır (Bkz. Güneri ve diğerleri-Türkiye kararı, no: 42853/98, 43609/98 ve 44291/98, § 76, 12 Temmuz 2005 ve

Stankov ve Ilinden Makedonya Derneği-Bulgaristan kararı, no: 29221/95 ve 29225/95, § 97, AİHM 2001-IX).

AİHM, bu durumun derneklerin faaliyetlerinin birbirine bağlı olduğu ve yaygınlaştığı bir dünyada sorun teşkil ettiğini değerlendirmektedir. Derneklerin üstlenmiş oldukları rol dikkate alındığında bu yönde alınan bir önlem kimi kez toplanma ve dernek kurma özgürlüğünü ve sözkonusu ülkenin demokrasisini etkileyebilir (Bkz. Sosyalist Türkiye Partisi (STP) ve diğerleri-Türkiye, no: 26482/95, § 36 in fine, 12 Kasım 2003).

Hükümetin savunduğu gibi İçişleri Bakanlığı izninin yurtdışına giden Türk vatandaşlarının emniyetinin sağlanmasının amaçlandığı farz edilse dahi, AİHM bu korumanın yalnızca bir derneğe üye olan Türk vatandaşlarına uygulanmasını şaşkınlıkla karşılamaktadır. Üstelik 43. maddede öngörülen önlem bir bildirim değil bir izni öngörmektedir. Başvuranlar kamu erkini ellerinde bulundurmamışlarından, bir dernek veya dernek üyeleri sıfatıyla hiçbir mahfuz hisseyi açığa çıkarma veya beyan etme zorunlulukları yoktur (Bkz. *a contrario*, Rekvenyi-Macaristan kararı, no: 25390/94, § 41, AİHM 1999-III). AİHM, Sözleşmeciler Devletlerin «ulusal güvenliğinin» ve «kamu emniyetinin» sağlanması adına uygun gördükleri her kararı alamayacaklarını hatırlatmaktadır (Bkz. *mutatis mutandis*, Klass ve diğerleri-Almanya kararı, 6 Eylül 1978, seri: A, no: 28, § 49). Ayrıca, Avrupa Konseyi'ne üye başka hiçbir Devletin Türk yasalarında derneklere ilişkin öngörülen 43. maddeye benzer yasal bir düzenlemesi bulunmamaktadır. AİHM son olarak, bu 43. maddenin 17 Temmuz 2004 tarihinde yürürlükten kaldırıldığını not etmektedir.

Sonuç olarak AİHM, sözkonusu kısıtlamanın AİHS'nin 11. maddesinin 2. paragrafındaki ulusal güvenliğinin ve kamu emniyetinin sağlanması gibi meşru amaçları içermediğine itibar etmektedir.

Bu durumda AİHS'nin 11. maddesi ihlal edilmiştir.

Bu sonuçla AİHM, yapılan müdahalenin demokratik bir toplum için gereklilik oluşturup oluşturmadığını incelemeyi gerekli görmemektedir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar Osman Murat Ülke ve Ali Serdar Tekin'in her biri manevi tazminat için 3.000 Euro talep etmektedir. Ayşe Tosuner ve feshedilen dernek bu yönde hiçbir talepte bulunmamıştır.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmıştır.

AİHM, dernek kurma özgürlüklerinin ihlal edildiği neticesiyle başvuranlar Osman Murat Ülke ve Ali Serdar Tekin'in her birine bu yönde 1.500 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuranlar yargı giderleri için 4.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktara karşı çıkmıştır.

Dava dosyasında yer alan unsurlar ışığında AİHM, talep edilen miktarları makul karşılamaktadır. AİHM, hakkaniyete uygun olarak başvuranlara birlikte bu yönde talep ettikleri miktarın ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranının üç puan fazlası uygulanacaktır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 11. maddesinin *ihlal edildiğine*;
2. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek suretiyle Savunmacı Hükümetin başvurularına;
 - i. başvuranlardan Osman Murat Ülke'ye ve Ali Serdar Tekin'e her biri için, manevi tazminat olarak 1.500 (bin beş yüz) Euro *ödemesine*;
 - ii. masraf ve harcamalar için başvuranlara toplam 4.000 (dört bin) Euro *ödemesine*;
 - iii. yukarı belirtilen miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;
3. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddesine uygun olarak 2 Mart 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

 İçindekilere dön

İLETMİŞ/Türkiye Davası*

Başvuru No:29871/96
6 Aralık 2005

OLAYLAR

1953 doğumlu başvuran olayların geçtiği dönemde İzmir'de ikamet etmekteydi.

Başvuran 1975 yılında, Almanya'ya gitmiş ve Bremen Üniversitesi'ne kaydolmuştur.

Başvuran 1979 yılında bir Türk kıızıyla evlenmiştir. Oturma izni olan başvuran ve eşi, işçi olarak çalışmışlardır. Birlikliliklerinden 1981 ve 1986 yıllarında doğan iki çocukları Almanya'da okula gitmişlerdir.

Dışişleri Bakanlığı, 19 Mart 1984 tarihli "gizli" yazısıyla, Savunma Bakanlığı'na başvuranın Türk Öğrenci Birliği üyesi ve Bremen'de faaliyet gösteren Kürdistan Kürt Komitesi'nin yandaşı olduğu yönünde bilgi vermiştir. Ayrıca başvuran, 12 Eylül 1980 askeri hareketini protesto etmek amacıyla bölücü sol örgütlerin düzenlediği bir gösteriye katılmıştır.

Savunma Bakanlığı, 28 Mart 1984 tarihinde, Elazığ 8. Sıkıyönetim Komutanlığı'na yukarıda belirtilen olaylardan haberdar etmek amacıyla yazı göndermiştir. Elazığ 8. Sıkıyönetim Komutanlığı, 3 Nisan 1984 tarihli kriptoyla, başvuranı Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı'na ihbar etmiştir. Askeri Savcı hazırlık soruşturması başlatmıştır. Başvuran, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 140. maddesinde öngörülen yabancı ülkede milli menfaatlere zarar verici faaliyetlerde bulunmakla suçlanmıştır.

Millet Meclisi'nin 13 Mart 1986 tarihinde Elazığ'daki sıkıyönetimi kaldırmasının ardından, 18 Nisan günü başvuranın davasından sorumlu Askeri Savcı, görevsizlik kararı

vererek dosyayı, dava soruşturmasını yeniden başlatan Elazığ Cumhuriyet Başsavcısı'na göndermiştir.

Türkiye'ye ailesine ziyarete gelen başvuran, 21 Şubat 1992 tarihinde, İzmir'de polis tarafından yakalanmış ve İstanbul'da yedi gün süren gözaltı sırasında sorguya çekilmiştir. Başvuranın pasaportuna el konulmuştur.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı 27 Şubat 1992 tarihinde, başvuranı serbest bırakmış ancak pasaportu teslim edilmemiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı 14 Nisan 1992 tarihinde, başvuranı Devlet aleyhinde bölücü faaliyette bulunmakla suçlayarak, ihanet ve silahlı örgüt kurmayı öngören TCK'nın 125 ve 168§ 1 maddelerinin uygulanmasını istemiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Elazığ Ağır Ceza Mahkemesi 16 Nisan 1992 tarihinde Adalet Bakanlığı aracılığıyla Alman makamlarının Türk Öğrenci Birliği ve Kürdistan Komitesi'nin kurumsal özellikleri ve faaliyetleri üzerine bilgi vermelerinin istenmesine karar vermiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi 2 Haziran 1992 tarihinde, istenilen bilgilerin ulaşımadığını tespit etmiş ve duruşma tarihini 14 Temmuz 1992 olarak belirlemiştir. Mahkeme sözkonusu tarihte Adalet Bakanlığı'ndan cevap alınamadığı gerekçesiyle duruşmayı 24 Eylül 1992 tarihine ertelemiştir. 24 Eylül tarihli duruşma ve daha sonraki on dokuz duruşma davanın esası hakkında, Alman makamlarından cevap beklentisi içinde hiçbir işlem yapılmadan geçmiş ve yapılan sözkonusu duruşmalar sadece yedek hakimlerin dosya içeriğinden haberdar edilmesine yaramıştır.

Davası sürmesine rağmen başvuran, bir çok kez Kaymakamlık'dan pasaportunun kendisine teslim edilmesini istemiştir. Bu talepler reddedilmiştir. Başvurana pasaportunun ancak yargılandığı mahkemenin vereceği, ülkeyi terk etmesi için hiçbir sakınca olmadığına dair belgeyle teslim edilebileceği belirtilmiştir.

Başvuranın avukatı, 3 Şubat 1994 tarihli duruşmada, yurtdışına çıkma yasağının kaldırılmasını istemiştir. Başvuranın avukatı böyle bir yasağın bulunmadığına dair belge verilmesini istemiştir.

1 Mart 1994 tarihli duruşma tutanağına göre, Ağır Ceza Mahkemesi, bu yönde hiçbir yasaklamanın bulunmadığını ve verebileceği tek belgenin ancak yargılamanın huzurunda devam etmesi ile ilgili olabileceğini belirtmiştir.

Başvuranın avukatı, 18 Ocak 1995 tarihinde, AİHS'nin 6§1 maddesini ileri sürerek, yargılama süresinin aşırı olmasından şikayetçi olduğu ve davanın çözüme kavuşturulması için Alman makamlarından cevap beklenmemesini istediği savunmasını sunmuştur. Başvuranın avukatı, müvekkilinin, yargılamanın devam etmesinden ve bunun da yasaklamalara neden olduğundan dolayı, özgür olmasına rağmen ne Almanya'ya dönebildiğini ne de Türkiye'de yaşam kurabildiğini vurgulamıştır.

Başvuran, 17 Eylül 1995 tarihinde, Valilik'den, pasaportun teslim edilmesi talebinin reddedilmesinin, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün aldığı hala geçerli olan tedbire

dayandığının yer aldığı bir belge almıştır. Sözkonusu tedbir tarihi ve gerekçesi, bir polis memuru tarafından imzalanan belgede belirtilmemiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi, 5 Haziran 1998 tarihli duruşma sırasında dosyada, Savunma Bakanlığı'nın istenilen bilgileri Ocak 1998 tarihinde verdiğini belirttiği bir yazı bulunduğunu fark etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, durumun böyle olmadığını belirterek, sözkonusu bilgilerin gelmesini beklemek üzere 14 Eylül 1998 tarihi için başka bir duruşmanın yapılmasını öngörmüştür. Ağır Ceza Mahkemesi, sözkonusu son duruşmada –tutanaklar okunduktan sonra- Savunma Bakanlığı'nın, Türkiye'nin Hannover Başkonsolosluğu kayıtlarında, Bremen'de KOMKAR'ın yöneticilerinden biri olan Gülşen İletmiş'in kardeşi olması dışında, başvuran hakkında hiçbir kaydın bulunmadığının belirtildiği 22 Ocak 1998 tarihli bir belge göndermiş olduğunu tespit etmiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi, 14 Eylül 1998 tarihinde, başvuran aleyhinde yakalama müzekkeresi çıkarmıştır.

Başvuranın avukatı, 22 Mart 1999 tarihinde, dosyadaki delil durumunu ileri sürerek sözkonusu müzekkerenin iptal edilmesini istemiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi, 23 Mart 1999 tarihinde yakalama müzekkeresini iptal etmiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi, 1 Temmuz 1999 tarihli kararıyla, aleyhinde delil bulunmadığından dolayı başvuranın beraatine karar vermiştir.

Daha sonra belirtilmeyen bir tarihte başvurana pasaportu teslim edilmiştir. Başvuran ailesiyle birlikte Almanya'ya geri gitmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, cezai yargılama süresinin AİHS'nin 6Ş1 maddesi tarafından öngörülen "makul süre" ilkesini tanımadığını ileri sürmektedir.

A. Kabul edilebilirlik Hakkında

AİHM, şikayetin AİHS'nin 35Ş3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. Ayrıca AİHM, başvurunun başka hiçbir kabul edilemezlik ilkesiyle ters düşmediğini ortaya koymaktadır.

B. Esas Hakkında

Değerlendirmeye alınacak dönem, 3 Nisan 1984 tarihinde Askeri Savcılığın açtığı hazırlık soruşturması ile başlayıp, 1 Temmuz 1999 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi'nin beraat kararıyla sona ermiştir. Dolayısıyla yargılama süreci bir tek yargı aşaması için on beş yıl sürmüştür.

AİHM, bu durumda ortaya çıkan sorunlara benzer sorunları birçok kez irdelemiş AİHS'nin 6Ş1 maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (Bkz. örneğin, *Frydlender-Fransa*, no: 30979/96, AİHM 2000-VII).

AİHM, kendisine sunulan bütün unsurları inceledikten sonra, Hükümet'in, sözkonusu durumda farklı bir sonuca ulaştırabilecek ne bir olay ne de bir argüman sunduğuna kanaat getirmektedir. AİHM, konuya ilişkin içtihadını gözönünde bulundurarak, bu davada yargılama süresinin aşırı olduğuna ve "makul süre" koşuluna cevap vermediğine kanaat getirmektedir.

Dolayısıyla 6§1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, bu davada kendisine getirilen yurtdışına çıkış yasağının özel ve aile yaşamına saygı hakkının ihlalini oluşturduğunu iddia etmektedir.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

Hükümet, adli makamlar tarafından hiçbir yurtdışına çıkış yasağı kararının alınmadığından dolayı, başvuranın şikayetinin açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürmektedir.

Başvuran, şikayet konusunun, varlığı ortaya konulan hukuk dışı idari tedbir olduğunu ileri sürmektedir.

AİHM, şikayetin AİHS'nin 35§ 3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. Ayrıca AİHM, başvurunun başka hiçbir kabul edilemezlik ilkesiyle ters düşmediğini ortaya koymaktadır.

B. Esas Hakkında

AİHM, yeterince güçlü özel ilişkilerinin ciddi bir şekilde etkileme riski bulunduğunu tespit ettiğinden dolayı, idari merciler tarafından başvuranın pasaportuna yıllarca müsadere edilmesi ve geri verilmemesi tedbirinin, özel yaşamına saygı hakkına müdahale oluşturduğuna kanaat getirmektedir (Bkz. *mutatis mutandis*, *Moustaquim-Belçika*, 18 Şubat 1991 tarihli karar, A serisi no: 193, s. 18, § 36, *Dalia-Fransa*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, 1998-I, s. 91, § 52 ve *Amrollahi-Danimarka*, no: 56811/00, § 33, 11 Temmuz 2002). Bu bakımdan AİHM, başvuranın on yedi yıldan bu yana Almanya'da yaşadığını gözlemlemektedir. Başvuran üniversite eğitimine devam etmek için yirmi iki yaşında Almanya'ya gitmiştir. Başvuran daha sonra evlenmiş, iki çocuğu Almanya'da doğmuş ve eşi ve kendisi işçi olarak bu ülkede yaşamıştır.

Böyle bir müdahale, "kanun tarafından öngörülen" müdahalenin, 8. maddenin ikinci paragrafı bakımından bir ya da birçok meşru amaç güttüğü ve sözkonusu amaçlara ulaşmak için "demokratik toplumda gerekli olduğu" ortaya çıkan durumlar dışında, sözüedilen maddeyi ihlal etmektedir.

AİHM, öncelikle AİHS'nin 8§2 maddesi uyarınca, "yasal olma" kriteri konusunda, müdahalenin "yasalar tarafından öngörüldüğünü" kabul etmektedir (bu durumda Pasaport Kanunu'nun 22. maddesi).

Aynı şekilde AİHM, 1992 yılında başvuranın yakalanması sırasında pasaportun geri alınmasının, bu hükümde yer verilen "milli güvenlik" ve/veya "suç işlenmesinin önlenmesi" gibi "meşru amaçlar"dan birini güttüğünü kabul etmektedir.

AİHM, sözkonusu tedbirin “demokratik toplumda gerekli” olup olmaması, yani kaçınılmaz bir sosyal ihtiyaca cevap verip vermediği ve güdülen meşru amaçla orantılı olup olmadığı sorusu konusunda ve başvuranın pasaportunun geri alınması hususunda, AİHS’nin benzeri önleyici tedbirleri engellemediğini not etmektedir (Bkz. *mutatis mutandis*, *M.c.-İtalya*, no: 12386/86, 15 Nisan 1991 tarihli Komisyon kararı, Karar ve Raporlar 70. Cilt, s. 59).

Ancak, AİHM’ye göre, hiçbir gelişme göstermeden yargılama uzadıkça ve başvuran aleyhinde kanıt yoksunluğu devam ettikçe, meşru amaca bağlı çıkar oranı ağırlığını kaybedecektir. Buna paralel olarak, zaman geçtikçe, bu davada özel yaşama saygı hakkının bir yönü olan başvuranın dolaşım özgürlüğü hakkına bağlı çıkar, milli güvenlik gereklilikleri ya da suçların öngörülmesinden önce gelmektedir.

Bu açıdan AİHM, başvuranın yurtdışına çıkışı yasaklanan on beş yıllık yargı süresince, milli güvenlik adına bir tehlikenin ya da suç işleme riskinin bulunduğu yönünde dosyada hiçbir delilin yer almadığını gözlemlemektedir. Ayrıca Ağır Ceza Mahkemesi başvuran aleyhinde yurtdışına çıkış yasağı kararı almadığından dolayı, böyle bir tehlikenin bulunmadığı doğrulanmış olmaktadır. Bunun dışında idari makamlar ise, sözkonusu yasağı hiçbir zaman gerekçelendirmemişlerdir. Oysa AİHM, yalnızca 1984 yılında başvuranın yasadışı örgüte mensup olmakla suçlanmasının ya da buna bağlı yargılamanın hala devam etmesinin, on beş yıl boyunca, suç işlemesi için gerçek bir riskin bulunduğunu gösterecek somut bir delil bulunmamasına rağmen aleyhinde böyle ağır tedbirlerin alınmasını haklı göstermesini anlamamaktadır. Ayrıca AİHM, başvuranın geçmişinde başka hiçbir suç bulunmadığını ve hazırlık soruşturmaları ve yargı aşamasında sözkonusu örgütlere bağlılığını gösteren hiçbir somut delilin bulunmadığı gerekçesiyle sözkonusu suçtan beraat ettiğini vurgulamaktadır.

AİHM son olarak, başvuranın Almanya’da yaşadığı sırada bulunduğu aile ve kişisel durumunu hatırlatmakta ve alınan tedbirin belirsiz bir şekilde devam ettirilmesinin yaşamında neden olabileceği bunalım ve belirsizliği gözönünde bulundurmaktadır.

Dolaşım özgürlüğünün ve özellikle sınır ötesi ulaşımın, başvuran gibi birçok ülkede yerleşmiş olan aile, iş ve ekonomik bağlantıları bulunan kişiler sözkonusu olduğunda, özel yaşamın gelişmesi için temel unsur olarak değerlendirildiği dönemde, hiçbir gerekçe olmadan sözkonusu özgürlüğü kısıtlamak, yargılamasına tabi kişiler karşısında Devletin yükümlülüklerini ciddi şekilde ihmalini oluşturmaktadır.

Türkiye tarafından imzalanan ama onaylanmayan Ek 4 No’lu Protokol’ün 2. maddesinde olduğu gibi “dolaşım özgürlüğü”nün güvence altına alınması, bir tek ve aynı fiil Sözleşme ve Ek Protokoller’in birçok hükümleriyle ters düşebileceğinden dolayı, sözkonusu tespit konusunda bir sakınca doğurmamaktadır (Bkz. *Poiss-Avusturya*, 23 Nisan 1987 tarihli karar, A serisi no: 117, s. 108, §66).

AİHM, yurtdışına çıkış yasağının devam ettirilmesinin “kaçınılmaz sosyal bir ihtiyaç” olmadığını ve AİHS’nin 8. maddesinde yer verilen amaçlarla orantılı olmadığı sonucuna varmaktadır.

Dolayısıyla sözkonusu hüküm ihlal edilmiştir.

III. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran uğradığı maddi zarar adı altında 153.000 Euro ve manevi zarar adı altında 50.000 Euro istemektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca hakkaniyete uygun olarak, başvurana uğranılan maddi ve manevi zararlar için 25.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran AİHM ve ulusal mahkemeler önünde yapılan masraf ve harcamalar için 6.670 Euro istemektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM içtihadına göre bir başvurana, masraf ve harcamaların geri ödemesi ancak gerçekliği, gerekliliği ve oranlarının makul yönü ortaya konulduğu sürece yapılmaktadır. Bu davada, elinde bulunan unsurları, yukarıda belirtilen kriterleri ve adli yardım adı altında ödenen miktarı gözönünde bulundurarak, AİHM, yapılan bütün masraflar için başvurana 1.350 Euro'nun ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabul edilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 6§1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 8. maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. a) Bu kararın, AİHS'nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet'in, maddi ve manevi tazminat adı altında 25.000 Euro (yirmi beş bin Euro) ile birlikte masraf ve harcamalar için 1.350 Euro'yu (bin üç yüz elli Euro) miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak başvurana *ödemesine*;

b) Belirtilen süre bitiminden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için, yukarıda belirtilen tutara, Avrupa Merkez Bankası'nın kredi faiz oranına yüzde üç puan eklenmek suretiyle gecikme faizi *uygulanmasına*;

5. Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 6 Aralık 2005 tarihinde, İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

HOCAOĞULLARI/Türkiye Davası*

Başvuru No: 77109/01

Strazburg

7 Mart 2006

OLAYLAR

Başvuran 1976 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir.

Cumhuriyet Savcısı'nın talebi üzerine 14 Ekim 1999 tarihinde İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi yetkili hakimi başvuranın yazı işleri sorumlusu olduğu ve sahibi bulunduğu «*Özgürlük ve Sosyalizm Mücadelesinde Devrimci Gençlik*» başlıklı aylık derginin ilk sayısının (Ekim 1999) toplatılmasını kararlaştırmıştır.

Cumhuriyet Savcısı 26 Ekim 1999 tarihli bir iddianame ile, sözkonusu dergide yayımlanan «*Hangi barış?*» ve «*Gençlik İsyan Demektir*» başlıklı iki makaleye atıfta bulunarak TCK'nın 169. ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. ve 8. maddelerinde öngörülen suç kapsamında başvurunu bölücü terör örgütü PKK'nın ve yasadışı örgüt DHKP'nin (*Devrimci Halk Kurtuluş Partisi*) propagandasını yapmakla suçlamıştır.

AİHM kararında bu iki makaleden alıntılar yapılmıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi 6 Temmuz 2000 tarihli bir kararla başvurunu hakkında yapılan ithamlardan suçlu bulmuş ve yirmi taksitle ödeyebileceği 3.071.000.666 TL. (yaklaşık 5.209 Euro) para cezasına çarptırılmış ve dergiye 30 gün yayın yasağı getirmiştir.

Yargıtay 21 Aralık 2000 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 6. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın tebliğnamesinin kendisine iletilmediğinden ve adil yargılanma hakkından yoksun kaldığından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 6 §§ 1. ve 3 b) maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

Hükümet altı ay kuralına riayet edilmemesi nedeniyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın görüşünün tebliğ edilmemesi hakkındaki şikayetin reddedilmesi gerektiğini savunmaktadır. Olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte bulunan Kanun taraflara bu görüşün tebliğ edilmesini öngörmemekteydi, diğer yandan, Yargıtay'ın bu şikayet hakkında görüş bildirme yetkisi bulunmamaktaydı. Sonuç itibarıyla, iç hukukta tüketilecek başvuru yolları

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. bulunmadığından başvuranın dava dosyasını aldığı andan itibaren altı ay içinde başvurusunu yapması gerekirdi. Hükümet, dava dosyasına incelenmesi için gönderildiği ilgili daireden 7 Aralık 2000 tarihinden itibaren ulaşılabileceğini ifade etmektedir. Böylece, AİHM önündeki

başvurunun bu tarihten itibaren altı ay içinde yapılması gerekirdi, oysa başvuru 21 Haziran 2001 tarihinde yapılmıştır.

Başvuran, Hükümetin savına karşı çıkmaktadır.

AİHM, yerleşik içtihadına göre AİHS'nin 6. maddesinde yer alan zaman aşımı ilkelerine uygunluğun belirlenmesi için başvuran hakkında sürdürülen ceza yargı sürecinin tümünün dikkate alınması gerektiğini hatırlatır (Bkz. özellikle, Özdemir-Türkiye no: 59659/00, § 26, 6 Şubat 2003 ve John Murray-İngiltere 8 Şubat 1996 kararları, 1996-I, s. 54-55, § 63). Bu çerçevede, Yargıtay tarafından alınan karar başvuran açısından son yargı kararıdır.

AİHM, başvurunun geç yapıldığı itirazını reddetmektedir.

AİHM, yapılan şikayetin AİHS'nin 35 § 3. maddesince dayanaktan yoksun olmadığı tespitini yapmakta, şikayetin kabuledilemez bulunması için hiçbir gerekçenin yer olmadığını ifade etmektedir.

B.Esas hakkında

AİHM, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvuran tarafından yapılan temyiz başvurularının esası ile ilgili görüş bildirmesi ve ilk derece mahkemesinin kararının onanıp onanmayacağı konusunda tebliğnamesini yazılı iletmesi gerektiğini gözlemlemektedir.

AİHM'ye göre daha önce de benzer davalarda kaydedildiği üzere, Başsavcı'nın tebliğnamesinin niteliği ve başvuranın buna cevaben yazılı görüş bildirme olanağının tanınmaması göz önünde bulundurulduğunda, AİHS'nin 6 § 1. maddesince başvuranın çekişmeli yargı hakkının ihlal edildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu hak ilke olarak, kararı etkilemek üzere yargıca sunulan her kanıt ya da değerlendirmenin taraflara iletilmesini ve taraflarca tartışılmasını içerir. Bu, bağımsız bir savcının değerlendirmesini de kapsar. (Bkz. sözü edilen *Göç* kararı, §§ 55-58).

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve Hükümetin davanın seyrini farklı şekilde sonlandıracak hiçbir tespiti ve delili sunmadığı, başvuranın ikinci derece mahkemesinde silahların eşitliği ilkesinden yararlanma talebinin anlaşılabilir olduğu tespitini yapmaktadır. Sonuç olarak, hakkaniyete uygun olarak, başvuranın Yargıtay önünde bulunan görüşten yeterince bilgilendirilme hakkı bulunmaktaydı.

Bu nedenle AİHM, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın tebliğnamesinin başvurana tebliğ edilmemesinin AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlalini oluşturduğu sonucuna varmaktadır.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran mahkumiyetinin ifade özgürlüğünün ihlaline yol açtığından şikayetçi olmakta, bu yönde AİHS'nin 10. maddesine gönderme yapmaktadır.

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3. maddesince dayanaktan yoksun olmadığı tespitini yapmakta, şikayetin kabuledilemez bulunması için hiçbir gerekçenin bulunmadığını kaydetmektedir.

Başvuran ilk makaleyi «Hangi barış?» yayımlamaktaki amacının Türkiye'de yıllardan beri süren savaş hakkında kamuoyunu bilgilendirmek ve barış isteğini vurgulamak olduğunu ileri sürmektedir. İkinci makale «*Gençlik İsyan Demektir*» ise tarihi devrimlerden söz etmektedir. Başvuran bu makaleleri yayımlayarak ifade özgürlüğü ve kamuoyunu bilgilendirme hakkından yararlandığını ileri sürmektedir.

Hükümet, olayların meydana geldiği dönemde başvuranın sözkonusu derginin yazı işleri sorumlusu olduğunu hatırlatarak, başvuranın mahkumiyet kararının ulusal güvenliğin sağlanması, toprak bütünlüğünün ve kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suçun önlenmesi gibi birçok meşru amacı izlediğini belirtmektedir. Hükümet,

makaleler bütün olarak ele alındığında şiddete ve savaşa çağrı niteliğini oluşturduğunun, terörist eylemlere övgüde bulunan ve bu eylemleri yapanları kahraman olarak nitelendiren bu yazıların kamuoyuna etkisinde ilgilinin dikkatsiz ve sorumsuzca davranmasının bir göstergesi olduğunun altını çizmektedir. Bu makalelerin bazı bölümleri hiç tartışmasız kamu düzenine bir tehdidi meydana getirmekte, suçu teşvik etmekte ve halkın bir bölümünü isyana kışkırtmaktadır.

Hükümet, yapılan müdahalenin AİHS ile güvence altına alınan ilkelere karşı sert bir üslup taşıyan ve tehlike arz eden fikirlerin yayılmasını durdurma amacını taşıdığı görüşündedir. Bu bağlamda, metnin tamamı dikkate alındığında, yapılan propaganda şiddete, teröre, savaşa ve kan dökmeye dayalıdır. Hükümet, Zana-Türkiye (25 Kasım 1997 tarihli karar, 1997-VII) kararındaki yerleşik içtihadı atıfta bulunarak aynı gerekçenin bu davaya da uygulanması gerektiğini dile getirmektedir. Bu noktada, PKK terör örgütü elebaşının yakalanması sonrasındaki durumu tahlil eden, ülkede hüküm süren tansiyonu yatıştırmaya dönük ciddi makaleler sözkonusu değildir.

Hükümet, başvurana verilen cezaları para cezası ile sınırlandırılmasının izlenen meşru amaç ile orantılı olduğunu savunmaktadır.

AİHM, başvuranın cezaya çarptırılmasının 10 § 1. madde ile güvence altına alınan ifade özgürlüğüne bir müdahaleyi oluşturduğu hususunda taraflar arasında ihtilaf bulunmadığını not etmektedir. Sözkonusu müdahalenin –TCK'nın 169. maddesi ile öngörüldüğüne– ve 10 § 2. madde gereğince ulusal güvenliğin sağlanması, toprak bütünlüğünün ve kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suçun önlenmesi gibi birçok meşru amacı izlediğine karşı çıkılmamaktadır (Bkz. Baran-Türkiye kararı, no: 48988/99, § 26, 10 Kasım 2004). AİHM, bu noktayı dikkate almaktadır, bununla birlikte, sözü edilen müdahalenin «demokratik bir toplum için gereklilik» oluşturup oluşturmadığının bilinmesi gerekmektedir.

AİHM, 10. maddeye ilişkin yerleşik içtihadındaki temel ilkeleri hatırlatmaktadır (Bkz. özellikle Yalçın Küçük-Türkiye kararı, (no: 28493/95, § 37, 5 Aralık 2002) ve sözü edilen Zana kararı (parag. 2547-2548, § 51) ve Sunday Times-İngiltere (no1) (26 Nisan 1979, seri A no:30, s. 38, § 62).

AİHM bu çerçevede, demokratik bir toplumda basın temelde bir rolünün olduğunu hatırlatır (Bkz. Goodwin-İngiltere kararı, 27 Mart 1996, 1996-II, parag. 500, § 59, AİHM 1999-III). Kamu yararına dönük her türlü bilgi, görüş, fikir alanında iletişimi sağlama, sorumluluk üstlenme, başkalarına saygı ilkeleri dikkate alınır, basının özellikle başkalarının ününe ve haklarına karşı kimi sınırları aşmaması gerekir (Bkz. Thoma-Lüksemburg, no: 38432/97, § 45, AİHM s. 23, § 31, ve De Haes ve Gijssels-Belçika kararı, 24 Şubat 1997, parag. 233-234, § 37). Basın özgürlüğü bazen aşırılığı, provokasyonu içerse de (Bkz. Prager ve Oberschlick-Avusturya kararı, 26 Nisan 1995, seri: A no: 313, s. 19, § 38) sorumlu kişilerin doğru bilgileri vermek adına iyi niyetle ve gazetecilik etik kurallarına uygun hareket etmeleri zorunludur (Bkz. sözü edilen Bladet Tromso ve Stensaas kararı, § 65 ve Fressoz ve Roire-Fransa kararı, no: 29183/95, § 54, AİHM 1999-I). Bununla birlikte, suç unsuru oluşturan görüşler, bir kişiye, bir Devlet görevlisine ve halkın bir bölümüne karşı şiddet kullanımını teşvik ettiğinde, ifade özgürlüğünün kullanımında ihtiyaç duyulan müdahalenin değerlendirilmesinde ulusal yetkililer daha geniş bir takdir yetkisinden yararlanırlar (Bkz. Sürek-Türkiye kararı (no:1), no: 26682/95, § 62, AİHM 1999-IV).

AİHM, başvuranın derginin yazı işleri sorumlusu olarak yayımladığı iki makale nedeniyle bölücülük propagandası yapma suçundan mahkum edildiğini kaydetmekte, sözkonusu müdahalenin demokrasi hakkında güncel bir konuda aylık yayımlanan yayınların dikkate alınarak incelenmesi gerektiğini hatırlatmaktadır (Bkz. diğerleri arasında, sözü edilen Yalçın Küçük, § 38, Okçuoğlu-Türkiye no: 24246/94, § 44, 8 Temmuz 1999, Sürek-Türkiye (no:4) no:24762/94, § 54, 8 Temmuz 1999, Lingens-Avusturya 8 Temmuz 1986, seri A no:103, s. 26, § 41, ve Fressoz ve Roire kararları, § 45). AİHM, birkaç kez basının demokratik bir toplumdaki yerine değinmiştir. Şayet basının, özellikle de kamu düzeninin

korunması gibi, bir takım sınırları aşmaması gerekiyorsa, basına görev ve sorumlulukları çerçevesinde, kamu yararına ilişkin haber ve fikirleri iletme görevi düşmektedir. Basının haber yapma görevine aynı zamanda kamuoyunun haber alma hakkı da eklenmektedir. AİHM ayrıca demokratik bir sistemde, Hükümetin eylemlerinin, adli ve yasal güçlerin, basının ve aynı zamanda kamuoyunun denetimi altında bulunması gerektiğini hatırlatmaktadır. Haber alma özgürlüğü, yöneticilerin tutumlarını ve düşüncelerini tanıyıp, değerlendirmek bakımından kamuoyunun en etkili araçlarından birini teşkil etmektedir (Bkz. *mutatis mutandis*, sözü edilen Lingens kararı, s. 46, §§ 41-42).

Bu başvuruda AİHM, makalelerde yer alan terimlere ve yayımlandıkları bağlamına özellikle dikkat etmektedir. Bu çerçevede, meydana gelen olayları özellikle terörle mücadeleye bağlı güçlükleri dikkate almak gerekmektedir.(Bkz. İbrahim Aksoy-Türkiye kararları no:28635/95, 30171/96 ve 34535/97, § 60, 10 Ekim 2000 ve sözü edilen Incal kararı, s. 1568, § 58).

İlk makale, yazar tarafından «faşizm» olarak nitelendirilen Türkiye’de sürdürülen siyasi rejimi eleştirmekte, PKK’nın ortaya çıkışını ve gelişimini açıklamaktadır. Kullanılan dil AİHS’nin 10. maddesi uyarınca kabul edilebilir eleştiri sınırları içinde sayılsa bile, AİHM, iki metin arasında bir bağ bulunduğunu kaydettiği ikinci makalede kullanılan terimlere özellikle önem atfetmektedir. «*Gençlik İsyan Demektir*» başlıklı makalede Türkiye’de olduğu kadar Vietnam’daki ayaklanmalarda ve tarihi savaşlarda hayatını kaybeden gençliğe övgüde bulunmaktadır. Gençlere seslenen ve hiçbir devrimin insan zayıfatı olmadan gerçekleşmeyeceği görüşünü savunan yazarın dili barışa ve siyasi sorunların çözümüne çağrı olarak kabul edilemez. AİHM «(...) *Diyarbakır zindanlarında işkenceci faşistlere sır verip ser vermeyerek ve Kızıldere’de düşmanları: «biz buraya dönmeye değil ölmeye geldik, diye selamlayarak dönenlere kavgalarının gelip geçici olmadığını bildirirler. Hem de canları pahasına. Evet, belki yenildiler. Ama direndiler. Çünkü gerçek zaferin böyle küçük ama kararlı direnişlerle kazanılacağını biliyorlardı»* gibi ifadelerinin kullanımıyla net bir biçimde mücadelenin geçici olmadığı düşüncesinin vurgulandığını hatırlatmaktadır. Bunun yanı sıra, bütünü itibarıyla şiddet kullanımını, silahlı direnişi veya başkaldırıcıyı tahrik eder bir makale olarak değerlendirilebilir; AİHM nezdinde göz önünde bulundurulması gereken temel unsur budur (Bkz. sözü edilen Zana kararı, § 60).

Bu makalenin Türkiye’de şiddeti teşvik ettiğini tespit etmek gerekir; sözkonusu yazı hoşgörü anlayışı ve AİHS’nin önsözünde yer alan barış ve adalet gibi temel değerler ile bağdaşmamaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, AİHM, başvuranın mahkumiyetinde yer alan gerekçelerin ilgilinin ifade özgürlüğüne yönelik müdahalenin meşruiyeti bakımından yerinde ve yeterli olduğu kanaatinde. AİHM, “bilgi” ve “görüşlerin” sadece kısıtıcı, şaşırtıcı veya rahatsız edici olmasının müdahalenin haklı gösterilmesi için yeterli olmayacağını yinelemektedir. Mevcut başvuruda sözkonusu olan şiddeti kışkırtmak ve yüceltmektir.

Başvuranın bu makalede yer alan görüşler ile şahsen bağlantılı olmadığını doğru olmasına rağmen, yazarının şiddete ve nefrete daha az yer vermesi için çaba sarf etmemiştir. AİHM, yazarı olmadığı gerekçesi ile makalenin içeriğine ilişkin her türlü cezai sorumluluktan muaf tutulması gerektiği yönünde başvuran tarafından ileri sürülen iddiayı reddetmektedir. Başvuran derginin yazı işleri sorumlusu olarak yazı işleri yönetimini şekillendirme hakkına sahiptir. Bu nedenle, başvuran halk için bilgi toplanması ve dağıtılması konusunda derginin yazı işleri ve muhabir personelinin görev ve sorumlulukları açısından vekaleten sorumlu olup, bu durum çatışma ve gerginlik durumlarında daha büyük önem arz etmektedir (Bkz. sözü edilen Sürek kararı (no1), § 63, ve Betty Purcell ve diğerleri-İrlanda kararı, no: 15404/89, Komisyonun 16 Nisan 1991 tarihli kararı).

Başvuranın yalnızca para cezasına çarptırıldığını not etmek gerekir. AİHM bu çerçevede, yapılan müdahalenin orantılılığı sözkonusu olduğunda verilen cezanın ağırlığının kaydedilmesi gerekli hususlar arasında yer aldığını ifade etmektedir. Bu nedenle, derginin sahibi ve yazı işleri sorumlusu olarak başvurana verilen ceza «sosyal bir ihtiyacı» karşılamakta ve yetkililer tarafından öne sürülen gerekçeler «ilgili ve yerinde» sayılmaktadır.

AİHS'nin 10 § 2. maddesine uygun olarak yetkililerin kullandıkları takdir yetkisi öngörülen meşru amaçlar doğrultusunda orantılı bulunmaktadır.

Bu nedenle, AİHM, AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edilmediği sonucuna varmıştır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuran rakam belirtmeksizin uğradığı manevi zararın tazmin edilmesini talep etmektedir.

Hükümet bu talebe karşı çıkmıştır.

AİHM bu konudaki yerleşik içtihadına uygun olarak, AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal tespitinin iddia edilen manevi zarar için adil bir tazmini oluşturacağı kanısındadır (Bkz. Göç-Türkiye kararı, no: 36590/97, § 41, 9 Kasım 2000 ve Göç Büyük Daire kararı, § 60).

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran rakam belirtmeksizin ve kanıtlayıcı belge olmaksızın AİHM nezdinde yapmış olduğu yargı giderlerinin giderilmesini istemiştir.

AİHM, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca yalnızca gerçekliği ispat edilmiş, makul miktarlardaki yargı giderlerinin karşılandığını hatırlatmaktadır (Bkz. Nikolova-Bulgaristan kararı (Büyük Daire) no: 31195/96, 79, AİHM 1999-II). AİHM, yargı giderleri için başvurana 1.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kalan kısmının *kabuledilebilir* olduğuna;
2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın tebliğnamesinin başvurana tebliğ edilmemesi nedeniyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edilmediğine*;
4. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlalinin tespitinin başvuranın uğradığı manevi zarar için adil bir tazmini *oluşturduğuna*;
5. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvurana masraf ve harcamalar için 1.000 (bin) Euro *ödemesine*;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;
6. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğüne 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 7 Mart 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

HAYDAR KAYA/Türkiye Davası

Başvuru No:48387/99

Strazburg

8 Kasım 2005

OLAYLAR

1942 doğumlu başvuran, olayların meydana geldiği dönemde Emeğin Partisi'nin Ankara İl Başkanı idi.

Başvuran 27 Temmuz 1997 tarihinde basına ve kamuoyuna bir beyanatta bulunmuştur.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı 7 Ağustos 1997 tarihli iddianameyle Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 312. maddesi uyarınca, halkı, ırk ve bölge ayrımı gözeterek kin ve düşmanlığa teşvik ettiği gerekçesiyle başvuran aleyhinde ceza davası açmıştır.

DGM, 24 Kasım 1997 tarihli kararla TCK'nın 312§2 maddesi uyarınca başvurunu iki yıl hapis ve 1.720.000 TL para cezasına çarptırmıştır. DGM, 647 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca cezanın infazının ertelenmesine karar vermiştir.

Başvuran 28 Kasım 1997 tarihinde, temyiz başvurusunda bulunmuştur. Başvuran savunmasında, hakkında verilen mahkumiyet kararının ifade özgürlüğü hakkına haksız müdahale oluşturduğunu ileri sürmektedir.

Yargıtay, 5 Mart 1998 tarihinde dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucunda ilk derece mahkemesi kararını onamıştır.

Cumhuriyet Başsavcısı 13 Ekim 1998 tarihinde Emeğin Partisi Genel Sekreteri'nden, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 11. maddesi uygulanarak başvuranın partiden ihraç edilmesini istemiştir. 2 Kasım 1998 tarihinde Parti İdare Kurulu başvuranın partiden ihraç edilmesine karar vermiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, hakkında verilen mahkumiyet kararının ifade özgürlüğünü ihlal etmesinden şikayet etmektedir. Başvuran bu bağlamda, AİHS'nin 10. maddesini ileri sürmektedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, 10§1 maddesinin güvence altına aldığı başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilaf konusu olmadığını kaydetmektedir. Üstelik müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne ve 10§2 maddesi bakımından, kamu düzeninin, milli güvenliğin ve Devlet'in toprak bütünlüğünün korunması gibi yasal amaç güttüğüne itiraz edilmemektedir (Bkz. *Yaşar Kemal Gökçeli*, no: 27215/95 ve 36194/97, § 27, 4 Mart 2003). AİHM, bu değerlendirmeyi benimsemiştir. Buna karşın uyuşmazlık, bu müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığı sorusuna dayanmaktadır.

AİHS'nin 10§2 maddesi siyasi söylem ve umumi çıkar sorunları alanında ifade özgürlüğüne kısıtlama getirmeye yer vermemektedir (Bkz. *Wingrove-Birleşik Krallık*, 25 Kasım 1996 tarihli karar, 1996-V, s. 1957, § 58). Hükümet'in sahip olduğu baskın konum,

özellikle muhaliflerinin haksız eleştirisi ve saldırılarına cevap vermek için başka yolların bulunduğu durumlarda cezai hukuk yoluna başvurunun sınırlı tutulmasını zorunlu kılmaktadır. Benzeri açıklamalar sonucunda yaptırım oluşturacak, uygun ve aşırıya kaçmayan, gerekirse ceza alanında tedbirler almak, kamu düzeninin garantörleri olarak Devlet'in yetkili mercilerinin elindedir (Bkz. *Incal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, 1998-IV, s. 1567, § 54). Son olarak, dava konusu sözler bir kimseye, Devlet'in temsilcisine ya da halkın bir bölümüne yönelik şiddet kullanmaya tahrik edici olduğu durumda, ulusal merciler ifade özgürlüğü alanında müdahale etme gerekliliği hususundaki incelemede daha geniş bir takdir marjından faydalanmaktadırlar.

AİHM, değerlendirmesinde başvuranın basına ve kamuoyuna yaptığı beyanda kullandığı terimlere büyük önem verecektir. Bu bağlamda AİHM, göreceği davanın bulunduğu koşulları ve özellikle terörle mücadeleyle ilgili zorlukları gözönünde bulundurmaktadır.

Ancak AİHM, başvuranın Emeğin Partisi'nin Ankara İl Başkanı olarak, Türk siyasi yaşamındaki rolü çerçevesinde kendini ifade ettiğini ve dava konusu beyanın, içeriğinin yanısıra kullanılan terimler bakımından siyasi bir konuşma şeklinde olduğunu gözlemlemektedir.

Başvuran, Marksist söyleme ait kelimeler kullanarak, Devlet'in politikasını kınamakta, "darbeci" ve "çete" olarak nitelendirdiği bazı siyasi ve askeri kişilikleri suçlamaktadır. Başvuran son yıllarda Türkiye'nin Güneydoğusu'ndaki şiddet olaylarının arttığını belirtmekte ve yöneticilerin sosyal ve ekonomik programlarını eleştirmektedir. Başvuranın temel savı, "işçi, emekçi, ilerici ve demokratların" demokrasi ve özgürlük için ortak faaliyet yürütmek amacıyla birleşmeleri gerektiğine dayanmaktadır.

AİHM, yerel mahkemelerin aldığı kararlarda bulunan gerekçeleri dikkatle incelemiş ve bunların başvuranın ifade özgürlüğüne yapılan müdahaleyi haklı göstermek için yeterli olmadığı sonucuna varmıştır (Bkz. *mutatis mutandis*, *Sürek-Türkiye (no:4)*, no: 24762/94, §58, 8 Temmuz 1999). AİHM, burada şiddete teşvikten çok, ihtilafın taraflarından birinin takındığı uzlaşmaz tutumun bir yansımasının sözkonusu olduğunu değerlendirmektedir.

AİHM, geçmişte halihazır davada olduğu gibi bir çok davada ortaya çıkan benzer sorunları incelemiş ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği kanaatine varmıştır (Bkz. özellikle sözüedilen *Ceylan*, § 38, *Öztürk-Türkiye*, no: 22479/93, § 74, 1999-VI, sözüedilen *İbrahim Aksoy*, § 80 ve *Kızılyaprak-Türkiye*, no: 27528/95, § 43, 2 Ekim 2003). AİHM, içtihat kararları ışığında mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in, terörle mücadeleyle ilgili zorlukların haricinde sözkonusu durumu farklı bir sonuca ulaştırabilecek ne bir olay ne de bir argüman sunduğuna kanaat getirmektedir (Bkz. sözüedilen *Incal*, s.1568, §58).

Ayrıca AİHM, başvurana verilen iki yıl hapis ve 1.720.000 TL para cezasının ağırlığını ortaya koymaktadır. Bunun yanısıra, mahkumiyeti sonucunda başvuran, Emeğin Partisi'nden ihraç edilmiştir.

Sonuç olarak, başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararının hedeflenen amaçlarla orantılı olmadığı, dolayısıyla "demokratik toplumda gerekli olmadığı" ortaya çıkmaktadır. AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisini mahkum eden DGM'nin, bünyesinde bir askeri hakim buldurması nedeniyle, kendisine hakkaniyete uygun yargılamayı güvence altına alan "tarafsız ve bağımsız bir mahkeme" olamayacağını iddia etmektedir. Ayrıca, başvuran kendisine tebliğ edilmeyen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tebliğnamesine hiçbir zaman cevap verememiş olmaktan şikayetçi olmaktadır. Başvuran AİHS'nin 6Ş1 maddesini ileri sürmektedir.

1. DGM'nin tarafsız ve bağımsız olması hakkında

AİHM, bu durumda ortaya çıkan sorunlara benzer sorunları birçok kez irdelemiş AİHS'nin 6§1 maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (Bkz. sözüedilen *Özel*, §§33-34 ve 6 Şubat 2003 tarihli *Özdemir-Türkiye kararı*, no: 59659/00, §§35-36).

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in, sözkonusu durumu farklı bir sonuca ulaştırabilecek ne bir olay ne de bir delil sunduğuna kanaat getirmiştir. AİHM, "milli güvenliğe" ilişkin suçlardan DGM önüne çıkarılan başvuranın, aralarında askeri hakim de bulunduğu mahkeme heyeti önüne çıkmaktan çekinmesinin anlaşılabilirliğini, başvuranın, DGM'nin davanın içeriğine yabancı değerlendirmelere yönlendirilmiş olabileceği yönünde haklı bir endişesi olabileceğini saptamıştır. Böylece, bu mahkemenin tarafsızlığı ve bağımsızlığı hakkında başvuran tarafından duyulan şüphelerin objektif olarak kanıtlandığı değerlendirilebilir (sözüedilen *Incal kararı*, §72 *in fine*).

AİHM, başvuruyu yargılayıp mahkum ettiği sırada DGM'nin, 6§1 maddesi uyarınca tarafsız ve bağımsız bir mahkeme olmadığı sonucuna varmaktadır.

2. Savcı tebliğnamesinin tebliğ edilmemesi hakkında

AİHM, benzer davalarda, tarafsızlıktan ve bağımsızlıktan yoksun olduğu ortaya konulan bir mahkemenin, her durumda, yargısına tabi kişilere hakkaniyetli bir yargı sağlayamayacağı hükmüne varıldığını hatırlatmıştır.

AİHM, başvuranın tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından dinlenme hakkının ihlal edildiği sonucuna vardığını gözönünde bulundurarak, AİHS'nin 6. maddesine göre yapılan diğer şikayeti incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir (Bkz. diğerleri arasında, 28 Ekim 1998 tarihli *Çıraklar-Türkiye kararı*, 1998-VII, §§ 44-45).

III. AİHS'NİN 11. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, mahkum edilmesinin ardından partiden ihraç edilmesinin, AİHS'nin 11. maddesinin ihlalini oluşturduğunu savunmaktadır.

AİHM, başvuranın partiden ihraç edilmesinin TCK'nın 312. maddesi uyarınca mahkum edilmesinin doğrudan ve otomatik olarak ortaya çıkan bir sonucu olduğunu kaydetmektedir (sözüedilen *Ceylan*, § 17).

AİHM, AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını gözönünde bulundurarak, sözkonusu şikayeti ayrıca incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, 3.048 Euro tutarındaki manevi zararının telafi edilmesini istemektedir.

Hükümet aşırı bulduğu bu iddiaya itiraz etmektedir.

AİHM, ilgilinin dava koşullarında bir takım sıkıntılar duyabileceğine kanaat getirmektedir. AİHM, manevi zarar altında istenilen rakamın tümünü kabul etmekte ve başvurana 3.048 Euro verilmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

AİHM'ye göre, bir kişi bu davada olduğu gibi AİHS'nin gerekli kıldığı tarafsızlık ve bağımsızlık koşullarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından mahkum edildiğinde, sözkonusu kişinin isteği üzerine yeni bir davanın ya da yargılamanın yeniden başlatılması, tespit edilen ihlalin telafi edilmesi için ilke olarak en uygun yolu teşkil etmektedir (*Öcalan-Türkiye*, no: 46221/99, § 210 *in fine*, AİHM 2005-).

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, ulusal mahkemeler ve AİHM önündeki yargılama amacıyla avukatının yapmış olduğu çalışma için 3.048 Euro istemektedir. Başvuran ayrıca, yapılan masraf ve harcamalar için 1.524 Euro istemektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

Elinde bulunan unsurları ve konuya ilişkin içtihadını gözönünde bulundurarak AİHM, yapılan bütün masraflar için 3.000 Euro'nun makul olduğuna kanaat getirerek, bu miktarın başvurana ödenmesine hükmetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranının 3 puan fazlası uygulanacaktır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME OYBİRLİĞİYLE;

1. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
2. Ankara DGM'nin tarafsızlıktan ve bağımsızlıktan yoksun olması nedeniyle AİHS'nin 6§1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 11. maddesine göre yapılan şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;
4. a) Bu kararın, AİHS'nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet'in başvurana:
 - i. manevi tazminat için 3.048 Euro (üç bin kırk sekiz Euro)
 - ii. masraf ve harcamalar için 3.000 Euro (üç bin Euro)
 - iii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödemesine*;b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapıldığı tarihe kadar, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;
5. Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 8 Kasım 2005 tarihinde, İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

HALİS DOĞAN VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No:50693/99

Strazburg

10 Ocak 2006

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (50693/99) başvuru no'lu davanın nedeni, bu ülke vatandaşı Halis Doğan, Cihan Çapan, Hasan Deniz, Kadri Kaya, Mehmet Zeynettin Unay, Varlık Özmenek, Ragıp Zarakolu, ve Zeynep Tosun'un (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 10 Ağustos 1999 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuranlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde İstanbul Barosu avukatlarından Ö. Kılıç tarafından temsil edilmektedir.

Başvuranlar sırasıyla 1944, 1977, 1974, 1958, 1956, 1943, 1948 ve 1973 doğumludur. Kadri Kaya Diyarbakır'da, Varlık Özmenek Ankara'da ve diğer başvuranlar İstanbul'da ikamet etmektedir. Olayların geçtiği dönemde Halis Doğan, merkezi İstanbul'da bulunan *Özgür Bakış* gazetesinin sahibidir. Cihan Çapan, Hasan Deniz ve Zeynep Tosun ise yayından sorumludur. Kadri Kaya gazetesinin Diyarbakır temsilcisi, Mehmet Zeynettin Unay gazetesinin teknik sorumlusu, Varlık Özmenek yayın yönetim kurulu üyesi ve Ragıp Zarakolu ise yayın müdürüdür.

Özgür Bakış gazetesi, 24 Ekim 1998 tarihinde faaliyetlerine son veren *Ülkede Gündem* gazetesinin yerine, *Birleşik Basın Dağıtım* şirketi tarafından 23 Nisan 1999 tarihinden itibaren yayımlanmaya başlamıştır. 27 Nisan 2000 tarihinden itibaren ise *Özgür Bakış* gazetesinin yerini *2 Binde Yeni Gündem* gazetesi almıştır.

OHAL Bölge Valiliği, 7 Mayıs 1999 tarihinde, 2935 Sayılı Kanun'unun 11 e) maddesi ve 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca, *Özgür Bakış* gazetesinin Diyarbakır, Hakkâri, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde dağıtımının yasaklanması yönünde bir karar almıştır. 7 Mayıs 1999 tarihinden itibaren, bu gazetesinin satışı ve dağıtımı bu bölgede yasaklanmıştır.

Belirtilmeyen bir tarihte bu karar Birleşik Basın Dağıtım şirketine bildirilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN I. KABULEDİLEBİLİRLİK

Hükümet, başvuranlardan Kadri Kaya ve Mehmet Zeynettin Unay'ın, davanın hiçbir safhasında, dava konusu eksiklik ya da eylemle ilgili olarak doğrudan ilgili olmadıkları dikkate alındığında, AİHS tarafından güvence altına alınan hakların ihlal edilmesi nedeniyle mağdur olduklarını iddia edemeyeceklerini belirtmektedir. Kadri Kaya gazetesinin Diyarbakır temsilcisi, Mehmet Zeynettin Unay ise gazetesinin İstanbul teknik sorumlusudur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Kadri Kaya, dava konusu önlemin gazetesinin temsilcisi olarak yerine getirdiği görev şeklini etkilediğini, gazetesinin bölgede yayınlanmasının yasaklanmasının ardından, mesleğini icra etmesinin ve gazetesinin merkezini olaylardan haberdar etmesinin mümkün olmadığını ileri sürmektedir.

Mehmet Zeynettin Unay, gazetesinin ekonomik ve teknik sorumlusu olmasının yanı sıra, yayınlanması ile ilgili olarak faaliyetlere de katıldığını belirtmektedir.

Bu iki başvuran, bu bilgilerle doğrudan ilgilenen bölge sakinlerini bilgilendirme haklarına müdahale edildiğinden, bu noktada mağdur olduklarını belirtmektedirler.

AİHM, bir kimsenin AİHS ile güvence altına alınan haklarını kullanırken yapılan bir müdahaleyi oluşturan olgulardan doğrudan etkilenmiş olması halinde, haklı olarak "mağdur" olduğunu iddia edebileceğini hatırlatmaktadır (Bkz., *Tanrıkulu, Kaya, Çetin ve Diğerleri-Türkiye*, (karar) no: 40150/98, 40153/98, 40160/98, 6 Kasım 2001, ve bu kararda dile getirilen içtihat).

AİHM, AİHS'nin *l'actio popularis*'e imkan vermediğini, bir kişinin kişisel başvuru yapabilmesi için, Sözleşmecî Devlete yüklenebilir bir yetersizlik ya da eylem nedeniyle, AİHS'nin ihlal edilmesiyle doğrudan ya da dolaylı olarak mağdur olduğunu makul bir şekilde ifade etmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Gazete sahibi, yayın sorumlusu, yayın kurulu üyesi, yayın müdürü olan diğer başvuranların aksine, Kadri Kaya gazetesinin temsilcisi ve Mehmet

Zeynettin Unay ise gazetenin teknik sorumlusuydu. O halde bunların temel görevlerinin bilgilerin iletilmesi olduğu ve doğrudan ilgili oldukları kanıtlanmamıştır. Bu kişilerin, gazetenin diğer bütün çalışanları gibi, alınan tedbir nedeniyle dolaylı olarak etkilenmiş olmaları, AİHS'nin 34. maddesi uyarınca "mağdur" olarak nitelendirilmeleri için yeterli olmamaktadır.

Sonuç olarak Kadri Kaya ve Mehmet Zeynettin Unay tarafından yapılan başvurunun AİHS'nin 35 §§ 3 ve 4. maddeleri uyarınca dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmesi gerekmektedir.

Geri kalan kısmı içinse, AİHM şikayetlerin AİHS'nin 35 § 3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmadığını gözlemlemektedir. Dolayısıyla bu şikayetlerin kabuledilebilir bulunması uygun olacaktır.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, *Özgür Bakış* gazetesinin, 7 Mayıs 1999 tarihinde OHAL Valisi tarafından Olağanüstü Hal Bölgesi'nde dağıtımının yasaklanmasıyla, ifade ve bilgi ulaştırma özgürlüklerine haksız bir müdahale yapıldığından şikayetçi olmaktadır. Bu itibarla AİHS'nin 9., 10., 17., 18., ve 14. maddelerine atıfta bulunmaktadır. AİHM bu şikayetleri AİHS'nin 10. maddesi çerçevesinde incelemeye karar vermiştir.

Hükümet AİHS'nin 10. maddesiyle güvence altına alındığı biçimiyle, ifade özgürlüğünün mutlak olmadığını, bu maddenin 2. paragrafı ile öngörülen sınırlamaların mevcut olmasının mümkün olduğunu belirtmektedir. Bu itibarla, gazetenin dağıtılmasının terör olayları nedeniyle hassas bir ortamın olduğu bir bölgede yasaklandığına dikkati çekmekte, gazetede yayımlanan makalelerin halkı tahrik etme ya da terör olaylarını haklı gösterme eğiliminde olduğunu ve bu makalelerin bölgedeki kamu düzenini etkileyebileceğini belirtmektedir. Hükümet, terör örgütlerinin devam etmesine katkısı bulunan sosyal etkileri aza indirme görevinin, yerel makamlara ait olduğunu ifade etmektedir.

Terörle mücadelenin gerekliliğine dikkat çeken Hükümet, terör nedeniyle toprak bütünlüğünün tehlikede olduğu durumlarda AİHS'nin 10. maddesinin, Sözleşmeciler Devletlere geniş bir takdir payı sağladığının altını çizmektedir. AİHS organlarının içtihatlarını hatırlatan Hükümet, toprak bütünlüğünün ve kamu düzeninin korunması konusunda ortaya çıkan zorluklar dikkate alındığında, terör olaylarının olası etkilerini değerlendirme konusunda ulusal makamların konuya vakıf olmada AİHM'den daha yetkin olduklarını açıklamaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin içinde bulunduğu hassas dönemlerde, kontrol altına alınamayacak tepkilere sebep olabilecek durumlar sözkonusu olduğunda AİHM'nin davanın geneline değerlendirmeye alması gerektiğini de belirtmektedir.

Başvuranlar Hükümet'in argümanlarına karşı çıkmakta ve dava konusu müdahalenin fikir ve düşüncelerini açıklama özgürlüklerine açıkça bir müdahale teşkil ettiğini ileri sürmektedirler.

Başvuranlara göre, yasaklama kararı kamu düzeninin korunması ile açıklanamaz. Dava konusu önlemlerin alındığı sırada, gazetede yayımlanan makalelerin kamu düzeni için bir tehdit oluşturmadığını ifade etmektedirler.

AİHM, *Özgür Bakış* gazetesinin, 7 Mayıs 1999 tarihinde OHAL Bölge Valisi tarafından 2935 sayılı Kanun'unun 11 e) maddesi ve 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca, OHAL bölgesinde dağıtımının yasaklanması kararının Sözleşme'nin 10 § 1 maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale teşkil ettiği hususunun taraflar arasında bir ihtilafa yol açmadığını not etmektedir. AİHS'nin 10 § 2 maddesi uyarınca müdahalenin yasa ile öngörüldüğüne ve toprak bütünlüğünün korunması gibi meşru bir amaç güttüğüne yönelik bir itirazda da bulunulmamıştır (Bkz. *Çetin ve Diğerleri-Türkiye*, no: 40153/98 ve 40160/98, §§ 41-47, CEDH 2003-III). AİHM bu değerlendirmeyi kabul etmektedir. Bu durumda anlaşmazlık, müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığı sorusuna dayanmaktadır.

AİHM daha önce bu davanınkine benzer soruları gündeme getiren başka davalar da incelemiş ve AİHS'nin 10. ya da 11. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (Bkz. özellikle *Çetin ve Diğerleri*, adigeçen, *Güneri ve Diğerleri-Türkiye*, no: 42853/98, 43609/98 ve 44291/98, 12 Temmuz 2005, ve *Yeşilgöz-Türkiye*, no: 45454/99, 20 Eylül 2005).

AİHM, OHAL' e ilişkin 2935 sayılı Kanun'nun 11 e) maddesinin ve 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesinin, bölgenin kamu düzenini tehdit edebileceği, bölge halkını tahrik edebileceği ya da bölgede yürütülen faaliyetlerin yanlış bir şekilde aktarılması sebebiyle güvenlik güçlerinin görevlerini yerine getirmesine engel teşkil edebileceği düşünüldüğünde, Valiye her türlü yazılı belgenin dağıtımını ve dolaşımını yasaklama yetkisi verdiğini not etmektedir. Bu maddeler, yayınların ulaşımı ya da dağıtımını ile ilgili olarak idari yasak getirme konusunda OHAL Valisine geniş imtiyazlar tanımaktadır.

Bu türden kısıtlamalar mutlak olarak AİHS ile bağdaşmaz değildir. Bununla birlikte, yasağın sınırının belirlenmesi ve olası suistimallere karşı adli denetimin etkili olması hususunda yasal bir çerçevede yer almaları gerekmektedir. AİHM, sözkonusu maddelerin OHAL Bölge Valisine bu yetkileri tanıdığı sürece, bu düzenlemenin uygulanması konusunun her türlü adli denetimden yoksun kaldığını gözlemlemektedir. Bu türden bir denetimin olmayışı, başvuruları olası suiistimleri önleme konusunda yeterli güvencelerden mahrum bırakmaktadır (*Çetin ve Diğerleri*, adigeçen, §§ 61 ve 66).

AİHM incelemesine sunulan olayı çevreleyen koşulları, özellikle de terörle mücadeleye bağlı olarak ortaya çıkan zorlukları göz önünde bulundurmaktadır. Terör eylemleri nedeniyle sözkonusu bölgede hüküm süren siyasi atmosfer önem arz etmektedir. Bununla birlikte, yasaklama kararının gerekçelendirilmediğini belirtmek yerinde olacaktır (*Çetin ve Diğerleri*, adigeçen, §63). Ayrıca, sözkonusu gazetenin yasaklanmasını haklı kılacak, şiddet ve demokrasinin reddi düşüncesini yayabileceği ya da zararlı etkilerinin bulunduğunu ortaya koyabilecek bir unsur bulunmamaktadır (Bkz., *mutatis mutandis*, *Güneri ve Diğerleri*, adigeçen, § 79).

Yukarıda yer alan değerlendirmeler ışığında, AİHM dava konusu yasaklama kararının “demokratik toplumda gerekli” olduğunun düşünülemezine karar vermiştir.

Sonuç olarak AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin *Özgür Bakış* gazetesi aleyhine aldığı karara karşı itiraz yolu bulunmayışından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 6., 13. ve 14. maddelerine atıfta bulunmaktadır. AİHM bu şikayetleri 13. madde kapsamında incelemeye karar vermiştir.

Hükümet dava konusu yasaklama kararının terör tehdidinin var olduğu bir acil durum genelinde değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi, OHAL Bölge Valisine ulusal makamların takdir yetkisi çerçevesinde bu türden istisnai önlemler almasına imkan vermektedir.

Başvuranlar bu iddialara karşı çıkmakta ve Olağanüstü Hal Bölge Valiliği tarafından alınan kararlara itiraz edilemediğini hatırlatmaktadır.

AİHM, AİHS'de yer alan hak ve özgürlükler iç hukukta ne şekilde tanınmış olursa olsun, Sözleşme'nin 13. maddesinin, bu hak ve özgürlüklerden iç hukukta yararlanılmasını sağlayacak yolların varlığını güvence altına aldığını hatırlatır. Sözkonusu hüküm, AİHS'ye dayalı “savunulabilir bir şikayetin” içeriğinin incelenmesini ve uygun bir telafinin sunulmasını sağlayacak bir iç hukuk yolunu zorunlu kılmaktadır (Bkz., diğerleri arasında, *Kulda-Polonya* [GC], no: 30210/96, § 157, CEDH 2000-XI). AİHS'nin 13. maddesinden doğan yükümlülüğün kapsamı, başvuranın Sözleşme uyarınca yaptığı şikayetin niteliğine bağlı olarak değişmektedir. Bununla birlikte bu maddenin gerektirdiği başvuru yolu hukuken olduğu kadar pratikte de “etkili” olmalıdır (Bkz., örneğin, *İlhan-Türkiye* [GC], no: 22277/93, § 97, CEDH 2000-VII).

AİHM'nin daha önce de gözlemlediği gibi, bu alanda her türlü idari denetimin bulunmayışı AİHS'nin 13. maddesi uyarınca başvuruları yeterli güvencelerden yoksun bırakmıştır.

Sonuç olarak AİHM, OHAL Valiliği tarafından alınan karara itiraz edebilmek için iç hukuk yolunun bulunmayışından dolayı, AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğini düşünmektedir.

IV. AİHS'İN 7. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, yasalara uygun şekilde gazete yayımladıklarını ve OHAL bölgesinde dağıtımın yasaklanması kararının gerekçesinin bulunmamasının, cezaların yasallığı ilkesine aykırı olduğunu iddia etmektedirler. Bu itibarla AİHS'nin 7. maddesine atıfta bulunmaktadır.

AİHS'nin 10. maddesine ilişkin kararı dikkate alındığında, AİHM AİHS'nin 7. maddesine ilişkin şikayetin ayrıca incelenmesine gerek olmadığına karar vermiştir.

V. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

AİHS'nin 41. maddesinde belirtilen unsurlar.

A. Tazminat

Halis Doğan OHAL Bölge Valiliği tarafından alınan karar nedeniyle mesleki kaybının olduğunu belirtmekte ve 157.000 Euro (yüz elli yedi bin) maddi tazminat talep etmektedir. Cihan Çapan, Hasan Deniz, Varlık Özmenek, Ragıp Zarakolu ve Zeynep Tosun adlı başvuruların her biri de maddi tazminat olarak 2.000 Euro (iki bin) talep etmektedir. Başvuranlar ayrıca Halis Doğan 5.000 Euro ve diğerlerinden her biri de 3.000 Euro olmak üzere manevi tazminat talep etmektedirler.

Hükümet bu taleplere karşı çıkmaktadır.

Mesleki gelir kaybı ile ilgili olarak AİHM, AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edilmesinin tespiti ile mesleki gelir kaybı arasında doğrudan bir nedensellik bağı bulunmadığını gözlemlemektedir. Sonuç olarak, bu talebi haklı bulmamaktadır. Buna karşılık, manevi tazminat konusunda, başvuruların ihlalin tespit edilmesiyle telafi edilemeyecek bir üzüntü yaşadıklarını düşünmektedir. AİHM AİHS'nin 41. maddesi uyarınca ve hakkaniyete uygun olarak Halis Doğan, Cihan Çapan, Hasan Deniz, Varlık Özmenek, Ragıp Zarakolu ve Zeynep Tosun'un her birine 2.000 Euro (iki bin) ödenmesinin uygun olduğuna karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuranlar, AİHM nezdinde yaptıkları masraf ve harcamalar için 5.110 Euro (beş bin yüz on) talep etmektedirler.

Hükümet AİHM'den bu talebi reddetmesini istemektedir.

AİHM hakkaniyete uygun olarak başvuranlara toplu olarak 2.000 Euro ödenmesinin uygun olacağına karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Kadri Kaya ve Mehmet Zeynettin Unay tarafından yapılan başvurunun *kabuledilemez*, geri kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;

2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 13. maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. AİHS'nin 7. maddesine dayanan şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

5. a) AİHS'nin 44§2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından,

i. manevi tazminat için başvuranlardan her birine (Halis Doğan, Cihan Çapan, Hasan Deniz, Varlık Özmenek, Ragıp Zarakolu ve Zeynep Tosun) 2.000 Euro *ödenmesine*;

ii. masraf ve harcamalar için başvuranlara toplu olarak 2.000 Euro *ödenmesine*;

iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

6. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*,

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 10 Ocak 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

H.E./Türkiye Davası*

Başvuru No: 30498 / 96

Strazburg

22 Aralık 2005

OLAYLAR

Başvuran 1969 doğumlu olup, İzmir'de ikamet etmektedir.

Polisin Ankara'da 19 Nisan 1995 tarihinde yasadışı *Ekim* örgütüne karşı yürüttüğü soruşturmada aralarında başvuranın da yer aldığı birçok kişi yakalanmıştır.

Başvuran aynı gün gözaltına alınmış ve Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesine götürülmüştür.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Savcısı'nın 21 ve 24 Nisan 1995 tarihli talepleriyle başvuranın gözaltı süresi ilk olarak 28 Nisan 1995'e, son olarak da Emniyet Müdürlüğü'nün talebiyle 2 Mayıs 1995 tarihine dek uzatılmıştır.

DGM, 13 Mayıs 1996 tarihinde başvurunu yasadışı *Ekim örgütünün* el ilanlarını yazmak ve dağıtmak suçundan suçlu bulmuş ve başvurunu 3713 sayılı Kanun'un 7 § 2.

maddesine ve 3506 sayılı Kanun'a ek 1. maddeye dayalı olarak bir yıl hapis ve 458.333.000 TL para cezasına çarptırmıştır.

Başvuran temyiz başvurusunda bulunmuş ve Yargıtay 4 Şubat 1998 tarihinde kararı onamıştır.

Nihai karar başvurana tebliğ edilmemiş, başvuran bu karardan 20 Mart 1998 tarihinde haberdar olduğunu ifade etmiştir.ç

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 5 § 2. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran yakalanma gerekçeleri hakkında kendisine bilgi verilmediğinden şikayetçi olmakta ve bu durumun AİHS'nin 5 § 2. maddesinin ihlaline yol açtığını ileri sürmektedir.

Hükümet, başvuran tarafından 20 Nisan 1995 tarihinde imzalanan tutanağa dayalı olarak, adı geçen AİHS'nin 5 § 2. maddesi uyarınca yakalanma gerekçelerinden haberdar edildiği karşılığını vermektedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHM, 5 § 2. maddenin temel bir güvenceyi dile getirdiğini hatırlatmaktadır: tutuklanan herkesin tutuklanma gerekçelerini bilmeye hakkı vardır. AİHS'nin 5. maddesinin sağladığı koruma sistemini dahil ederek herkese anlaşılır bir dilde hürriyetten yoksun bırakma nedenlerini ve hukuki gerekçelerini bildirme ve sonucu itibarıyla 4. paragraf uyarınca bu gerekçelerin yargı huzurunda yasal dayanağının sorgulanması zorunluluğunu getirmektedir. Tutuklanan kişi «en kısa zamanda» bu bilgileri öğrenmek durumundadır fakat polis yakaladığı kişiye bu bilgileri o anda veremeyebilir. Bu bilgilerin en kısa zamanda ve yeterince verilip verilmediğini belirlemek için olayların özel koşullarını bilmek gerekir (Bkz. Fox, Campbell ve Harley-İngiltere kararı, 30 Ağustos 1990, seri: A no: 182, § 40).

Mevcut başvuruda AİHM, başvuranın imzasını taşıyan 20 Nisan 1995 tarihli olay yeri tespit tutanağında başvuranın Emniyet Müdürlüğü tarafından *Ekim* adlı örgüt için düzenlenen soruşturma kapsamında yakalandığının ifade edildiğini, ayrıca yetkili hakim karşısında sorgulanması sırasında başvuranın bu tutanağa karşı çıkmadığını gözlemlemektedir.

AİHM, daha önceki başvurusunda başvuranın «gözetli süresi boyunca, polislerin kişi ya da kişileri tanıyıp tanımadığını, suçu işleyip işlemediğini, böyle bir yerde bulunup bulunmadığını kendisine sorduklarını» doğruladığı tespitinde bulunmaktadır. Polislerin başvurunu yakaladıklarında bunun nedenlerini bir bütün olarak açıklamadıkları farz edilse dahi, dava dosyasında başvuranın yakalanıp gözetilmesine alınmasının ardından bunun nedenlerini öğrenmediği sonucunu çıkaracak hiçbir unsur yer almamaktadır (Bkz. Dikme-Türkiye kararı, no: 20869/92, § 55, AİHM 2000-VIII).

Bu şikayetin dayanaktan yoksun bulunması nedeniyle AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddelerine uygun olarak reddedilmesi gerekmektedir.

II. AİHS'NİN 5 § 3. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, gözaltı süresinden şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 5 § 3. maddesini ileri sürmektedir.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

Hükümet, AİHS'nin 35 § 1. maddesi uyarınca iç hukuk yolları tüketilmediğinden AİHM'den başvurunun bu bölümünü reddetmesi talebinde bulunmaktadır. Hükümet öncelikli olarak, Anayasa'nın 8. ve 19. maddelerinin gözaltının yasallığının denetlenmesi bakımından başvurana bir başvuru yolu sunduğunu kaydetmekte, ayrıca başvuranın sulh hakimi önünde CMUK'un 128 § 4. maddesi uyarınca başvuruda bulunmamış olduğunu eklemektedir. Hükümet son olarak, yasadışı yollardan yakalanan veya tutuklanan kişilerin zararının tazmini hakkında 466 sayılı Kanun'da yer alan esaslar uyarınca yargı sürecinin ardından başvuranın tazmin hakkının bulunduğunu savunmaktadır.

Başvuran, Hükümetin savına karşı çıkmakta ve şikayetçi olduğu işlemin o tarihte yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak yapıldığından atılacak her hukuki adımın boşa çıkacağını ileri sürmektedir.

AİHM, Hükümet tarafından dile getirilen CMUK'un 128 § 4. maddesinin olayların meydana geldiği dönemde DGM'nin yetki alanına giren suçlar sözkonusu olduğunda uygulanmadığını hatırlatmaktadır (Bkz. Barut-Türkiye kararı, no: 29863/96, 11 Eylül 2001).

Anayasa'nın 19. maddesi doğrultusunda yapılan itiraz ile ilgili olarak AİHM, Mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihadına göre bir başvuru yolunun teoride olduğu kadar pratikte de istenilen düzeyde kesinlik derecesine sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Bu noktada Savunmacı Devlet bu zorunlulukları bir araya getirmek durumundadır (Bkz. Navara-Fransa kararı, 23 Kasım 1993, seri: A no: 273-B, s. 27, § 24). Fakat, mevcut halde, Hükümet Anayasa'nın 19. maddesince yapılan başvurunun ardından bir sanığın gözaltına alınmasını iptal eden hiçbir yargı kararı örneğini sunmamıştır. Bu başvuru yolunun varlığı kesinlikten uzaktır (Bkz. Cihan-Türkiye kararı, no: 25724/94, 26 Ekim 1999).

466 sayılı Kanun'da öngörülen tazmin yolu ile ilgili AİHM, başvuranın AİHS'nin 5 § 3. maddesi uyarınca yaptığı şikayetin ilgilinin uğradığı zararın tazmini için başvurabileceği bir yol olmadığı tespitinde bulunmaktadır. Başvuran bu başvuruyu yapmadan önce AİHS'nin 5 § 3. maddesinde yer alan nitelikteki adli denetimin eksikliğini öne sürmektedir. Bu durumda AİHM, başvuranın hızlı ve otomatik bir hukuki denetim olmaksızın gözaltına alınmasında yapacağı tazminat başvurusunun AİHS'nin 5 § 5. maddesinden ayrılan özellikle 3., 4., ve 5. maddelerin sunmuş olduğu güvencenin niteliğini değiştireceğine itibar etmektedir (Bkz. *mutatis mutandis*, Yağcı ve Sargın-Türkiye kararı, 8 Haziran 1995, seri:A no: 319-A, s. 17, § 44).

O halde, Hükümetin yapmış olduğu itiraz kabul edilememektedir.

B. Esas hakkında

Hükümet bu davada özellikle gözaltı süresinin uygunluğunun yasa ile öngörülen sınırları aşmadığını belirtmekte, bu bağlamda, başvuranın da itham edildiği ve «kanıtların bir araya getirilmesindeki güçlük nedeniyle dosyanın ön hazırlık soruşturmasının uzun bir süreyi gerektirdiği» terör suçlarına ilişkin soruşturmanın özel yapısına ve güçlüklerine dikkat çekmektedir. Bu hazırlık süreci yargı kararının alınmasındaki süreyi kısaltmaktadır.

AİHM, geçmişte de pek çok kez dile getirdiği üzere terör amaçlı suçlarda yetkililerin özel sorunlarla karşılaştıklarını kabul etmektedir (Bkz. diğerleri arasında, Brogan ve diğerleri-İngiltere, 29 Kasım 1988, seri: A no: 145-B, § 61; Murray-İngiltere, 28 Ekim 1994, seri: A no: 300-A, § 58; Aksoy-Türkiye kararı, 18 Aralık 1996, 1996-VI, § 78; Sakık ve diğerleri-Türkiye kararı, 26 Kasım 1997, 1997-VII, § 41; ve sözü edilen Dikme kararı, § 64). Bununla birlikte, bu durum yetkililere terörist kabul ettikleri zanlıları iç hukuk mercilerinin ve Sözleşme Organlarının kontrolü dışında tutuklama ve gözaltına alma yetkisini tanımamaktadır (Bkz. *mutatis mutandis*, sözü edilen Murray kararı, § 58).

Yapılan başvuruda, başvuranın gözaltı süresi polis tarafından yakalandığı 19 Nisan 1995 tarihinde başlamış ve yetkili hakimın başvuranın tutuklu yargılanmasına karar verdiği 2 Mayıs 1995 tarihinde sona ermiş, on dört gün sürmüştür.

AİHM, Brogan ve diğerleri kararında toplumu terör suçlarından korumak amacıyla da olsa, ilgilinin yetkili bir hakim karşısına çıkarılmaksızın, dört gün altı saat gözaltında tutulmasının 5/3 madde ile belirlenen kesin zaman sınırlamasının dışına çıktığına hükmetmiştir (Bkz. sözü edilen Brogan ve diğerleri kararı, s. 33, § 62).

AİHM, başvuranın “yetkili bir hakim önüne” çıkarılmaksızın on dört gün süreyle tutulu bulundurulmasının gerekli olduğu hususunu kabul edememektedir.

Bu nedenle, AİHS'nin 5 § 3. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 8. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, evinde yapılan aramanın yasaya uygun olarak gerçekleştirilmediğini savunmakta ve AİHS'nin 8. maddesini ileri sürmektedir.

Hükümet bu konuda görüş bildirmemiştir.

AİHM, suçla mücadele kapsamında Devletler konutları arayabilir, maddi suç unsurlarını oluşturmak ve failleri takip etmek için gerekli kanıtlara el koyabilirler (Bkz. özellikle, Klas ve diğerleri-Almanya kararı, 6 Eylül 1978, seri: A no: 28, s.23, § 50, ve Mialhe-Fransa kararı (no:1), 25 Şubat 1993, seri: A no: 256-C, s. 89-90, § 37).

Bu davada AİHM, ulusal yargının idareyi bazı davalarda mahkeme kararı olmaksızın arama işlemini yapmaya yetkili kıldığını hatırlatmaktadır. AİHM, sözkonusu arama işleminin başvuran üzerindeki yasadışı bir örgütün mensubu olma şüphelerinin kaldırılması için gerekli delilleri bulmayı amaçladığını gözlemlemektedir. Arama tutanağına göre bu işlem başvuranın huzurunda gerçekleştirilmiştir. Dava dosyasında yer alan belgelerden başvuranın sonradan yargı makamları huzurunda arama işlemine karşı çıktığı ya da bu belgelerin doğruluğunu yalanladığı sonucu çıkmamaktadır.

Şikayetin bu bölümünün dayanaktan yoksun bulunması nedeniyle AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

IV. AİHS'NİN 6 §§ 1, 2 VE 3 c) – d), 7, 9 VE 10. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran son olarak 25 Eylül 1998 tarihli mektubuyla AİHS'nin 6 §§ 1, 2 ve 3 c) – d), 7, 9 ve 10. maddelerinin ihlal edildiğinden şikayetçi olmaktadır. AİHS'nin 6. maddesiyle ilgili özellikle şu iddialarda bulunmaktadır:

- İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi üyeleri arasında bulunan askeri bir hakimin varlığı nedeniyle bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olarak nitelendirilemez (madde 6 §1);
- Yargıtay, DGM'nin yasal olmayan yoldan elde ettiği delillere dayandığı kararını gerekçelendirmemiştir;
- Polis tutanaklarının ve Cumhuriyet Savcısı'nın iddianamesinin kendisini yasadışı terör örgütü üyesi olarak nitelendirmesi ölçüsünde masumiyet karinesi ilkesinden yararlanamamıştır (madde 6 § 2);
- Gözaltında avukat bulundurma hakkından istifade edememiştir (madde 6 § 3 c));
- Savunma tanıklarını sorguya çektirememiştir (madde 6 § 3 d));

AIHS'nin 7. maddesine atıfta bulunan başvuran, 3506 sayılı Kanun'un yanlış uygulanmasından hakkında verilen para cezasını artırdığını ileri sürmektedir.

Başvuran ayrıca, gerçekte ifade ve düşünce özgürlüğüne baskı oluşturmayı amaçlayan bir suçtan mahkum edilmesinin AIHS'nin 9. ve 10. maddelerinin ihlaline yol açtığını öne sürmektedir.

Hükümet yazılı görüşlerinde 25 Eylül 1998 tarihli ve AIHS'nin 6 §§ 1, 2, 3 d), 7, 9 ve 10. maddelerine yönelik yapılan şikayetlerin 2 Kasım 1995 tarihinde dile getirilmesi gerektiğinden geç yapıldığını savunmaktadır.

Başvuran, Yargıtay kararından 20 Mart 1998 tarihinde haberdar olduğunu belirtmektedir.

25 Eylül 1998 tarihinde yapılan şikayetlerin tamamı Yargıtay'ın nihai kararına dayanmaktadır ve geç yapılmıştır. Yapılan şikayetin bu bölümünün geç yapılması nedeniyle AIHS'nin 35 §§ 1. ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

V. AIHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuran maruz kaldığı manevi zarar için 35.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktarı aşırı olarak nitelendirmekte ve AIHM'nin ihlal kararının tespitinin başlı başına bir tazmini oluşturduğunu kaydetmektedir.

AIHS'nin 41. maddesine hakkaniyete uygun olarak AIHM, manevi tazminat olarak başvurana 5.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran, iç hukukta ve AIHM yetkili organları nezdinde yapmış olduğu masraf ve harcamalara ilişkin 10.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktara karşı çıkmaktadır.

Sunulan deliller ve Mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihadı ışığında, AIHM masraf ve harcamalar için başvurana 1.500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 5 § 3. maddesi uyarınca yapılan şikayetin *kabuledilebilir*, bunun dışında kalanların *kabuledilemez olduğuna*;

2. AİHS'nin 5 § 3. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak suretiyle Savunmacı Hükümetin başvurana 5.000 (beş bin) Euro manevi tazminat ve masraf ve harcamalar için 1.500 (bin beş yüz) Euro *ödemesine*;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;

4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 22 Aralık 2005 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

FİKRET ŞAHİN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 42605/98

Strazburg

6 Aralık 2005

OLAYLAR

Başvuran 1964 doğumlu olup, Ankara'da ikamet etmektedir.

Demokrasi ve Barış Partisi (DBP) üyesi olan başvuran, 1 Eylül 1996 tarihinde çeşitli sivil toplum örgütlerinin ve siyasi partilerin öncülüğünde «Dünya barış ve özgürlük günü» nedeniyle Ankara'da açık havada düzenlenen bir gösteriye katılmış, burada bir konuşma yapmıştır.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Savcısı 27 Eylül 1996 tarihinde başvurunu TCK'nın 312 § 2. maddesi uyarınca itham etmiştir.

Ankara DGM, 21 Ekim 1997 tarihli bir kararla başvurunu bir yıl hapis ve 420.000 TL. ağır para cezasına çarptırmıştır.

Başvuran, şartlı salıverildiği 27 Ağustos 1998 ve 20 Ocak 1999 tarihleri arasında yaklaşık beş ay hapis cezasını çekmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, mahkumiyetinin ifade ve düşünce özgürlüğüne yönelik bir ihlali oluşturduğundan şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 10. maddesini ileri sürmektedir.

AİHM, sözkonusu mahkumiyet kararının başvuranın AİHS'nin 10 § 1. maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahaleyi oluşturduğu hususunda taraflar arasında bir ihtilaf bulunmadığını not etmektedir. Yapılan müdahalenin AİHS'nin 10 § 2. maddesi uyarınca kanun tarafından öngörüldüğüne, toprak bütünlüğünün korunması gibi

meşru bir amacı izlediğine itiraz edilmemektedir (Bkz. Yağmurdereli-Türkiye kararı, no: 29590/96, 40, 4 Haziran 2002). Bu husus dikkate alınmaktadır, bununla birlikte müdahalenin «demokratik bir toplum için zorunluluk» oluşturup oluşturmadığının incelenmesi gerekmektedir.

Hükümet, başvuranın «Kürtlere karşı sürdürülen savaş» ifadesiyle terörist örgüt PKK'yı çağırması nedeniyle başvuranın mahkumiyetinin demokratik bir toplum için gereklilik oluşturduğunu savunmaktadır. Hükümete göre, bu şiddeti teşvik etmekte ve Türk ve Kürt kökenli vatandaşlar arasında düşmanlık oluşturmaktadır. Hükümet, sözkonusu konuşmada bir görüşün ifade edilmesinin değil, etnik kökenleri farklı vatandaşları şiddetle karşı karşıya getirme amacının sözkonusu olduğunu belirtmektedir.

AİHM, daha önce de benzer sorunları ele alan kararların incelendiğini ve bunların AİHS'nin 10. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını hatırlatmaktadır (Bkz. özellikle Ceylan-Türkiye kararı, no: 23556/94, § 38, AİHM 1999-IV, Öztürk-Türkiye kararı, no: 22479/93, § 74, AİHM 1999-VI, İbrahim Aksoy kararı § 80, Karkın-Türkiye kararı, no: 43928/98, § 39, 23 Eylül 2003 ve Kızılyaprak-Türkiye kararı, no: 27528/95, § 43, 2 Ekim 2003).

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. AİHM, mevcut başvuruyu mahkemenin yerleşik içtihadı ışığında incelemiş ve Hükümetin davanın farklı sonuçlandırılmasına neden olacak hiçbir tespiti ve delili sunmadığına itibar etmiştir. AİHM, konuşmada yer alan ifadeler ve konuşmanın yapıldığı ortama özellikle dikkat etmiştir. Bu doğrultuda terörle mücadeleye bağlı özel zorlukları dikkate almıştır. (Bkz. özellikle sözü edilen İbrahim Aksoy kararı, § 60, ve Incal-Türkiye kararı, 9 Haziran 1998, 1998-IV, s. 1568, § 58).

Sözü edilen konuşmada ülkenin güneydoğusundaki silahlı çatışmanın yol açtığı zararlardan bahsedilmekte ve bu yönde Hükümetin konumu eleştirilmektedir. AİHM, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin gerekçesinde konuşmanın halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği ibaresinin yer aldığını ifade etmektedir. Bununla birlikte AİHM, iç hukuk mercilerinin vermiş oldukları kararlardaki gerekçeleri incelemiş ve bunların başvuranın ifade özgürlüğüne müdahaleyi haklı kılmaya yeterli olmadığına itibar etmiştir (Bkz. *mutatis mutandis*, Sürek-Türkiye (no:4) kararı, no: 24762/94, § 58, 8 Temmuz 1999). AİHM, sözkonusu konuşmanın içeriği itibarıyla acı ve olumsuz olduğunu fakat hiçbir şekilde şiddet kullanımını, silahlı direnişi veya ayaklanmayı teşvik etmediğine itibar etmektedir. AİHM nezdinde dikkate alınacak temel unsur budur (Bkz. *a contrario*, Sürek-Türkiye kararı (no:1), no: 26682/95, § 62, AİHM 1999-IV, ve Gerger-Türkiye kararı, no: 24919/94, § 50, 8 Temmuz 1999).

AİHM, yapılan müdahalenin orantılılığı sözkonusu olduğunda dikkate alınacak hususlardan birinin de verilen cezanın ağırlığı olduğunu hatırlatmaktadır. Bu yönde, başvuran, hakkında verilen bir yıl hapis cezasının beş aylık bölümünü çekerek özgürlüğünden mahrum bırakılmış ve 420.000 TL. para cezasını ödemeye mahkum edilmiştir. Bu şartlar altında, AİHM, başvuranın mahkumiyetinin AİHS'nin 10. maddesinde yer alan ilke ile bağdaşmadığına itibar etmektedir. O halde AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisini yargılayıp mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bünyesindeki askeri hakim varlığı nedeniyle «bağımsız ve tarafsız» bir mahkeme niteliğinde olmadığını ve adil bir yargılamayı güvence altına alamayacağını ileri sürmektedir. Başvuran ayrıca, hakkında verilen mahkumiyet kararının tarafınca hazırlanan konuşmanın birbiriyle çelişen kayıtlarını temel alması nedeniyle hakkaniyete uygun yargılanmadığını öne sürmekte ve AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

1. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlığı ve tarafsızlığı hakkında

AİHM, daha önceki kararlarda buna benzer pek çok şikayetlerin dile getirildiğini ve

bunların AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını belirtmektedir. (Bkz. Özel kararı, §§ 33-34, ve Özdemir-Türkiye kararı, no: 59659/00, §§ 35-36 6 Şubat 2003).

AİHM, mevcut davada Hükümetin davanın seyrini farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespiti ve delili sunmadığını kaydetmekte, bunun yanı sıra aralarında askeri bir hakim de yer aldığı Devlet Güvenlik Mahkemesi karşısında başvuranın TCK'ya dayalı suçlardan yargılanması konusunda endişe duymasının anlaşılabilir olduğu tespitinde bulunmaktadır. Başvuran, hakkında açılan davada Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını davaya yabancı gerekçelere dayandığı şüphesini duyabilirdi. Bu nedenle başvuranın bu yargı makamının tarafsız ve bağımsız olmadığı yönündeki şüphelerinin dikkate alınması gerekir. (Incal kararı s. 1573, § 72).

AİHM, başvurayı yargılayıp mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliğini taşımadığı sonucuna varmıştır. Bu nedenle bu madde ihlal edilmiştir.

2. Devlet Güvenlik Mahkemesi önündeki yargı sürecinin adilliği hakkında

AİHM, daha önce de benzer kararlarda dile getirdiği üzere bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan yoksun bir mahkemenin kendi yargısına tabi olan kişilere her halükârda adil bir yargılamayı garanti edemeyeceği hükmüne varıldığını hatırlatmaktadır.

Bu yöndeki bir ihlalin tespiti ışığında, Mahkeme başvuranın adil yargılanma hakkının ihlal edildiği şikayetini ayrıca incelemeyi gerekli görmemektedir. (Bkz. diğerleri arasında sözü edilen Çıraklar-Türkiye kararı, 28 Ekim 1998, 1998-VII, s. 3074, §§ 44-45).

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuran maruz kaldığı zararın tazmini için 6.015 Amerikan Doları maddi, 100.000 Amerikan Doları manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu miktarların kanıtlanmadığını savunmaktadır.

AİHM öne sürülen maddi zarar ile AİHS'nin 10. maddesinin ihlali arasında hiçbir illiyet bağı bulunmadığını kaydederek bu talebi reddetmektedir. İddia edilen manevi zararlar ilgili olarak AİHM, başvuranın mevcut olayların koşulları nedeniyle bazı sıkıntılara maruz kaldığını değerlendirerek başvurana 4.500 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran, AİHM'nin maddi ve manevi tazminat için belirlediği miktarın yüzde on beşini yapmış olduğu yargı giderleri olarak talep etmekte, bu miktarın 3.515 Amerikan Doları'ndan aşığı olamayacağını ileri sürmektedir.

Hükümet bu miktarın hiçbir kanıtlayıcı belgeye dayanmadığını ifade etmektedir.

AİHM, hakkaniyete uygun olarak, başvurana masraf ve harcamalar için 1.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesinin bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan yoksun bulunması nedeniyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

2. AİHS'nin 6. maddesine ilişkin diğer şikayetlerin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

3. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin başvurana;

- i. manevi tazminat olarak 4.500 (dört bin beş yüz) Euro;
- ii. masraf ve harcamalar için 1.000 (bin) Euro ödemesine;
- iii. belirtilen miktarların her türlü vergiden muaf tutulmasına;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin uygulanmasına;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 6 Aralık 2005 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

ÇAMLİBEL/Türkiye Davası*

Başvuru No: 64609/01

Strazburg

22 Aralık 2005

OLAYLAR

1938 doğumlu başvuran Ankara'da ikamet etmektedir.

Başvuran, 14 Aralık 1992 tarihinde Kürt Hak ve Özgürlükleri Derneği'nin Yazmanı olarak Kütahya İnsan Hakları Derneği'nin düzenlediği bir kolokyuma katılmış ve bir konuşma yapmıştır.

Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı, 26 Temmuz 1993 tarihinde başvuranı bölücü propaganda yapmakla suçlamış ve Terörle Mücadeleye ilişkin 3713 sayılı Kanun'un 8. maddesi gereğince mahkum edilmesini istemiştir.

Yargılama devam ederken Konya DGM kaldırılmış ve dosya Adana DGM'ye gönderilmiştir.

DGM Cumhuriyet Başsavcısı, 20 Eylül 1999 tarihinde ırk ve bölge ayrımcılığı yapılarak halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmeye ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 312. maddesi çerçevesinde suçlamanın yeniden değerlendirmesi için ek iddianame sunmuştur.

DGM 13 Nisan 2000 tarihli kararla, yeni suçlamalar hakkında başvuranı dinledikten sonra TCK'nın 312§2 ve 3 maddesi gereğince bölücü propaganda yapmaktan suçlu bulmuş ve bir yıl hapis ve 100.000 TL para cezasına çarptırmıştır. DGM, 647 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca cezanın infazının ertelenmesine karar vermiştir.

Yargıtay, 5 Haziran 2000 tarihinde mahkumiyet kararını onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHM, elinde bulunan unsurları gözönünde bulundurarak, başvurunun esaslan incelenmesi gerektiğine kanaat getirmektedir. Başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi ortaya çıkarılmamıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

B. Esas Hakkında

Başvuran, hakkında verilen cezai mahkumiyet kararının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğinden şikayetçi olmaktadır. Başvuran bu bakımdan AİHS'nin 10. maddesini ileri sürmektedir.

AİHM, dava konusu mahkumiyet kararının, 10§1 maddesinin güvence altına aldığı başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilaf konusu olmadığını not etmektedir. Üstelik müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğüne ve 10§2 maddesi bakımından toprak bütünlüğünün korunması gibi yasal amaç güttüğüne itiraz edilmemektedir (Bkz. 4 Haziran 2002 tarihli *Yağmurdereli-Türkiye* kararı, no: 29590/96, §40). AİHM, bu değerlendirmeyi benimsemiştir. Buna karşın uyuşmazlık, bu müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığı sorusuna dayanmaktadır.

AİHM, geçmişte mevcut davada olduğu gibi bir çok davada ortaya çıkan benzer sorunları irdemiş ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği kanaatine varmıştır (Bkz. Özellikle *Ceylan-Türkiye*, no: 23556/94, §38, 1999-IV, *Öztürk-Türkiye*, no: 22479/93, §74, 1999-VI, *İbrahim Aksoy-Türkiye*, no: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, § 80, 10 Ekim 2000, sözüedilen *Karkın*, §39, 23 Eylül 2003 ve *Kızılyaprak-Türkiye*, no: 27528/95, §43, 2 Ekim 2003).

AİHM, içtihat kararları ışığında mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in, sözkonusu durumu farklı bir sonuca ulaştırabilecek ne bir olay ne de bir delil sunduğuna kanaat getirmektedir. AİHM, başvuranın kullandığı ifadeler ve yaptığı konuşmanın bağlamına önem vermiştir. Bu bağlamda, göreceği davanın bulunduğu koşulları ve özellikle terörle mücadeleye bağlı zorlukları gözönünde bulundurmıştır (Bkz. sözüedilen *İbrahim Aksoy*, §60 ve 9 Haziran 1998 tarihli *Incal-Türkiye kararı*, 1998-IV, s.1568, §58).

Konuşma, Türkiye'de yaşayan Kürtlerin sorunları hakkında Hükümet'in izlediği politikayı eleştirmektedir.

AİHM, DGM'nin dava konusu söylemin halkı kin ve düşmanlığa teşvik edici ifadeler içerdiğine kanaat getirdiğini belirtmektedir.

AİHM, yerel mahkemelerin aldığı kararlarda bulunan ve başvuranın ifade özgürlüğüne yapılan müdahaleyi haklı göstermek için yeterli olmayan gerekçeleri incelemiştir. (Bkz. *Mutatis mutandis*, *Sürek-Türkiye (no:4)*, no: 24762/94, §58, 1999-IV). AİHM, konuşmanın sert üsluptaki bazı sözleri Türk Devleti hakkında negatif bir tablo çizse de, ne şiddet kullanmaya, ne silahlı mücadeleye, ne de ayaklanmaya teşvik eder nitelikte olduğunu ve AİHM'nin gözünde, dikkate alınması gereken başlıca unsur olan konuşmanın kin güden bir konuşma olmadığını gözlemlemiştir (Bkz. *a contrario*, *Sürek-Türkiye (no:1)*, no: 26682/95, §62, 1999-IV ve *Gerger-Türkiye*, no:24919/94, §50, 8 Temmuz 1999).

AİHM, müdahalenin oranını belirlemek sözkonusu olduğunda, verilen cezaların niteliği ve ağırlığının da gözönünde bulundurulması gereken unsurlar olduğunu belirtmektedir.

Bu durumda, başvuran hakkında verilen mahkumiyet kararı hedeflenen amaçlarla orantılı olmayıp, “demokratik toplumda gerekli” değildir. Dolayısıyla AİHS’nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS’NİN 10. MADDESİYLE BERABER 14. MADDENİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS’nin 10. maddesiyle birlikte 14. maddeyi ileri sürerek, Kürtler’in kültürel haklarının savunulmasında yaptığı girişimlere dayanan ayrımcılıktan şikayet etmektedir.

Tek başına 10. maddenin ihlal edildiğine ilişkin vardığı sonucu gözönünde bulundurarak, AİHM, 14. maddeye göre yapılan şikayeti incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

IV. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran manevi tazminat için 20.000 Euro istemektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM manevi tazminat konusunda ise, başvuranın bir takım sıkıntılarının olabileceği kanaatindedir. AİHM, AİHS’nin 41. maddesinin gerektirdiği gibi hakkaniyete uygun olarak başvurana 1.000 Euro verilmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM önünde yapılan masraf ve harcamalar için 5.500 Yeni Türk Lirası istemektedir. Başvuran kanıt olarak avukatıyla yaptığı sözleşmeyi sunmaktadır.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

Elinde bulunan unsurları ve konuya ilişkin içtihadını gözönünde bulundurarak, AİHM, yapılan bütün masraflar için 500 Euro’nun makul olduğuna kanaat getirerek, bu miktarın başvurana ödenmesine hükmetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası’nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME OYBİRLİĞİYLE;

1. Başvurunun *kabul edilebilir olduğuna*;
2. AİHS’nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS’nin 10. maddesiyle birlikte 14. maddesine göre yapılan şikayetin incelenmesine *gerek olmadığına*;
4. a) Bu kararın, AİHS’nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL’ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet’in başvurana:
 - i. manevi tazminat için 1.000 Euro (bin Euro)
 - ii. masraf ve harcamalar için 500 Euro (beş yüz Euro)
 - iii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödemesine*;

b) Belirtilen süre bitiminden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için, yukarıda belirtilen tutara, Avrupa Merkez Bankası'nın kredi faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle gecikme faizi uygulanmasına;

5. Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 22 Aralık 2005 tarihinde, İÇTÜZÜĞÜN 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğ

Maliye Bakanlığından: _____

TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ GENEL TEBLİĞİ (SAYI: 1)

1. Amaç, dayanak ve kapsam

(1) Bu Tebliğ, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile taşınır fazlası taşınırların, kapsamdaki diğer kamu idarelerine bedelsiz devredilmesine ilişkin usûl ve esaslar ile devre esaslarıyla, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 45 inci maddesi ile değiştirilen 18/1/2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği ile Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanmıştır.

2. İhtiyaç fazlası taşınırlar ve bedelsiz devre ilişkin genel esaslar

(1) 5018 sayılı Kanunla oluşturulan yeni malî yönetim sisteminde; kamu idarelerinin, ihtiyaçlarını stratejik ve performans göstergelerine dayanarak planlamaları ve bütçeleştirmeleri; sağlanan kaynakları etkin, verimli ve adil şekilde kullanmaları temel ilkedir.

(2) Adı geçen Kanunun 8 inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında etkin, ekonomik, verimli olarak elde edilmesinden ve kullanılmasından sorumlu ve bu hususlarda yetkili kamu idareleri oldukları hükme bağlanmış; Taşınır Mal Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde de bu husus vurgulanmıştır.

(3) Bu çerçevede kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınır oluşmaması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Bununla birlikte, zorunlu veya öngörülemeyen sebeplerle ortaya çıkan ve yapılan araştırma ve değerlendirme sonuçları ve taşra birimleri itibarıyla kullanım imkanı olmadığı anlaşılan taşınırlar "ihtiyaç fazlası taşınır" olarak kabul edilir. Tebliğde belirlenen usûl ve esaslara bağlı kalmak suretiyle bedelsiz devredilebilir. Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırlardan karşılamak suretiyle temin etmeleri esas olup, bu şekilde karşılanamayan taşınırların devredilemeyecekleri ve bu ihtiyaçları için ödenek veya kaynak ayrılması talebinde bulunmayacaklardır.

(5) Kamu kaynağının verimli kullanılması ve kamuda tasarruf sağlanması bakımından ihtiyaç fazlası taşınırların bedelsiz devredilmesinin etkin bir şekilde uygulanması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, Bakanlık tarafından www.muhasibat.gov.tr web adresinde İhtiyaç Fazlası Taşınır Sorgu Ekranı oluşturulmuştur. Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırlarının girişlerini, bu Tebliğin bedelsiz devre ilişkin şartlar başlıklı üçüncü bölümünün birinci fıkrasında belirtilen tüketim malzemeleri hariç olmak üzere, say2000i kapsamındaki muhasebe birimleri aracılığıyla Bakanlıkta kullanılmak suretiyle bu ekranda yapılacak açıklamalar çerçevesinde gerçekleştireceklerdir.

3. Bedelsiz devre ilişkin şartlar

(1) İhtiyaç fazlası olduğu tespit edilen taşınırların diğer kamu idarelerine bedelsiz devredilmesinde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Taşınırlar, kayıtlara alınış tarihi itibarıyla beş yılını tamamlamış olmalıdır. Ancak, aşağıda belirtilen taşınırların devredilmesi istisna olarak değerlendirilir.

1) Kamu idarelerince araştırma ve geliştirme amacıyla yürütülen veya desteklenen projelerin gerektirdiği taşınırların çalışmalarının tamamlanmasından sonra sözleşme hükümlerine dayanılarak idareye devredilen taşınırların devredilmesi mümkündür.

2) Uluslararası organizasyonların gerçekleştirilmesi için yapılan toplantı, konferans, tanıtım, spor, yarışma ve diğer faaliyetler için alınmış olan taşınırlardan söz konusu faaliyetler tamamlandıktan sonra idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulan taşınırların devredilmesi mümkündür.

3) İdarece kullanım imkanı bulunmadığı gibi diğer idarelere devredilmediği takdirde çürüme, bozulma nedenlerle bir daha kullanılamayacak olan ya da diğer zorunlu sebeplerle devredilmesi gereken tüketim malzemesi

b) İdarenin ihtiyaç duymaması nedeniyle devrettiği taşınır, devralacak idarece ihtiyaç duyulmalı ve kullanılmalıdır.

c) İhtiyaç fazlası taşınırlar, devralacak idareye bakım, onarım ve taşıma giderleri yönünden ekonomik değeri olmayan taşınırlar, Beş yılını tamamladığı halde devralmak isteyen idare açısından bakım, onarım ve taşıma giderleri minimum düzeyde kullanılmasında fayda görülmeyen taşınırlar devir işlemine konu edilmeyecek, bu tür taşınırlar, kuruluşların tasarruflarıyla satın alınmış veya imha edilmek suretiyle tasfiye edilecektir.

ç) Devredilecek taşınırların devralacak idare tarafından taşınması esastır; ancak zorunlu durumlarda devredilecek taşınırların devir işlemine konu edilmemesi esastır.

d) Kamu idarelerinin yapmış olduğu taşıma giderleri taşınırın değeri ile ilişkilendirilmez.

e) Mahalli idarelerde ortaya çıkan ihtiyaç fazlası taşınırların, diğer idarelere devrinde ilgisine göre devredilmesi başkanının onayı aranacaktır.

f) Taşınır devirleri, Bakanlığımızca (Muhasebat Genel Müdürlüğü) yayımlanan Parasal Sınırlar ve Devir Limitleri belirlenen limitler dikkate alınarak harcama yetkilisi veya üst yöneticinin onayı ile yapılacaktır.

(2) Devrine karar verilen taşınır için iki nüsha Ek-1 form (Taşınır Devrine İlişkin Protokol) düzenlenerek taşınırın devir hükümleri gereğince gerekli işlemler yapıldıktan sonra devredilecek ve devralınacaktır.

4. Devredilemeyecek taşınırlar

(1) Taşıt ve iş makineleri, ihtiyaç fazlası taşınır konu edilmeyecek ve devredilmeyecektir.

(2) Ancak, idarece ihtiyaç duyulmadığından diğer idarelere bedelsiz devredilmesinde yarar görülenler devredilebilir. Kamu idarelerince Bakanlığımızın; mahalli idarelerde meclis kararlarına bağlı olarak, sosyal güvenlik kurumu taşınırları üzerine, Bakanlığımızın uygun görüşünün alınması suretiyle yapılacaktır.

(3) Kamu idarelerince araştırma ve geliştirme amacıyla yürütülen veya desteklenen projelerin gerektirdiği taşınırların çalışmalarının tamamlanmasından sonra sözleşme hükümlerine dayanılarak idareye devredilen taşıt ve iş makineleri devrinde de bu madde hükmü uygulanacaktır.

5. Yürürlük

(1) 20/2/2004 tarihli ve 25379 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 11 sıra no.lu Muhasebat Genel Tebliğinden yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Bu Tebliğ, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

TAŞINIR DEVRİNE İLİŞKİN PROTOKOL

1- Bu protokol, aşağıda ayrıntısı gösterilen taşınırların, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 1 sayılı Muhasebat Genel Tebliğinde (Sayı:1) belirlenen esaslara göre “.....” kurumundan, başvekilinin onayıyla “.....” kurumuna bedelsiz olarak devredilmek üzere düzenlenmiştir.

2- Devir alan kamu idaresi devir aldığı taşınırlar karşılığında Taşınır İşlem Fişi düzenleyerek, bir nüshasını devreden kamu idaresine teslim etmiştir.

3- Devredilen taşınırın nakliye giderleri devralan/devreden kamu idaresine aittir.

4- İki nüsha olarak düzenlenen bu protokol taraflarca .../.../.... tarihinde imzalanmıştır.

Devreden kamu idaresi adına
Harcama Yetkilisi / Üst Yönetici
Adı – Soyadı
İmza

Devralan kamu idaresi adına
Harcama Yetkilisi / Üst Yönetici
Adı – Soyadı
İmza

Kayıt Sıra No	Devredilen İhtiyaç Fazlası Taşınırın	Taşınırın Devredildiği İdare/Birimin
---------------	--------------------------------------	--------------------------------------

Kodu	Adı	Ade di	Birim Değeri	Toplam Bedeli	İl i	Kurum Kodu	Adı
Toplam.....kalem veadet taşının toplam tutarı :							

[R.G. 8 Eylül 2007 – 26637]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından :

DUYURU

İstanbul Barosu Başkanlığı'ndan alınan 9/8/2007 gün ve 31185 AB sayılı yazıda; Hasan ve Zarife oğlu, 1949 doğumlu, Isparta İli, Mer. İlçesi; Keçeci Köyü; Cilt No: 019, Hane No: 134, Sahife No: 61'de kayıtlı Kamil GÖKER'in, Baro Yönetim Kurulu'nun 2/11/2006 gün ve 40/6 sayılı kararıyla; Avukatlık Yasası'nın 74. maddesi gereğince, adının bir daha yazılmamak üzere Baro Levhasından silinerek RUHSATNAMESİNİN İPTALİNE karar verildiği ve bu kararın kesinleştiiği bildirilmiştir.

Adı geçenin avukatlık yapma hakkının söz konusu kararla kaldırıldığı ve bundan sonra avukatlara ait hak ve yetkileri kullanamayacağı hususu, Avukatlık Kanunu Yönetmeliği'nin 27. maddesinin son fıkrası uyarınca duyurulur.

[R.G. 29 Ağustos 2007 – 26628]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

KAMU KURUM VE KURULUŞLARI İHALELERİNE KATILMAKTAN YASAKLAMA KARARI

Akhisar Ticaret ve Sanayi Odası sicil numarası 7104, Vergi Kimlik No: 110081043 olan ve Akhisar Rağıpbey Mahallesi 1. Sokak No: 65 adresinde faaliyetini sürdüren Ak-Orman İşleri İnşaat Taahhüt İnşaat Malzemeleri Satış Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 84/3 maddesi uyarınca fiil ve davranışlarının özelliğine göre 6 ay (altı ay) süreyle 2886 sayılı Kanun kapsamındaki Kamu Kurum ve Kuruluşları İhalelerine katılmaktan yasaklanmasına karar verilmiştir.

[R.G. 8 Eylül 2007 – 26637]

— • —

AĞUSTOS / 2 0 0 7

A) İSTİFA EDEN VEYA MESLEKTEN AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	39884	Mustafa ÖZYAR	Karabük Hâkimi	13.08.2007
2-	41958	Pelin TOPRAK DAĐCI	SinanpaŐa Cumhuriyet Savcısı	23.08.2007

B) İSTEĞİ ÜZERİNE EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	20866	Fevzi YILMAZ	İstanbul Cumhuriyet Savcısı	30.07.2007
2-	24592	G6khan MESCİ	Kütahya Cumhuriyet Savcısı	30.07.2007
3-	25745	Ali KARA	Adıyaman Ağır Ceza Mahkemesi Üyesi	10.08.2007
4-	38589	Yakan YAMAÇ	Bucak Hâkimi	15.08.2007
5-	25672	Mithat ÖZCAN	Adana Cumhuriyet Savcısı	20.08.2007
6-	23740	Dursun Ali GÜMÜŐ	İstanbul Hâkimi	29.08.2007

C) YAŞ HADDİNDEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	18365	Hayrettin Atıla BENGÜ	Yargıtay Üçüncü Hukuk Dairesi Başkanı	11.08.2007
2-	26865	Hüseyin KARSLIOĐLU	İstanbul Hâkimi	15.08.2007

— • —

24 Ağustos 2007 tarih ve 26623 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan,

- Sigorta Őirketleri ve Reasürans Őirketlerinin Kuruluş ve alıŐma Esaslarına İlişkin Yönetmelik,

31 Ağustos 2007 tarih ve 26629 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan,

- 13/3/2007 tarihli ve 5598 sayılı Kanunla Katılmamız Uygun Bulunan “Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili S6zleşmenin (Avrupa Patent S6zleşmesi) DeĐiŐtirilmesine İlişkin AnlaŐma”ya Katılmamız Hakkındaki 2007/12570 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıŐtır.